

Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна

**Інформаційно-аналітичні
матеріали за підсумками
2005/2006 навчального року**

Інформаційно-аналітичні матеріали за підсумками 2005/2006 навчального року / За заг. ред. В. С. Бакірова. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2006. – 120 с.

Укладачі: М. О. Азаренков, В. В. Александров, І. І. Залюбовський, О. І. Навроцький, А. М. Удод, Ю. В. Холін, В. О. Катрич, В. М. Ришков, І. А. Болотний, Г. О. Бордун, В. Є. Дягілев, Г. М. Жолткевич, А. А. Завгородній, Л. П. Крупська, С. М. Куліш, І. Г. Левченко, Т. О. Маркова, С. С. Махновський, З. Ф. Назиров, О. О. Нерух, В. М. Сухов, В. О. Темченко, А. С. Ткачов, О. В. Фролова, В. І. Чеботарьов, С. М. Шульга, О. І. Юрченко

ЗМІСТ

ВСТУП	5
I. УДОСКОНАЛЕННЯ ТА ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ СИСТЕМИ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО УПРАВЛІННЯ. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	6
II. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ	10
III. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ – ОСНОВНІ КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ	15
3.1. Денна форма навчання	15
3.2. Заочна форма навчання	24
3.3. Заочне навчання за місцем проживання	26
3.4. Працевлаштування випускників	28
IV. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	38
4.1. Науково-методична робота	38
4.2. Комп'ютеризація навчального процесу	46
4.3. Навчально-виробнича практика	48
V. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОВУЗІВСЬКОЇ ОСВІТИ	53
VI. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ	59
6.1. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників	59
6.2. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників інших навчальних закладів	62
6.3. Підвищення кваліфікації керівників та фахівців наукових закладів та бізнес-структур	62
6.4. Підвищення кваліфікації співробітників університету	63
6.5. Перепідготовка осіб з вищою освітою	64
VII. КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І СПОРТ	65
7.1. Культурно-просвітницька діяльність	65
7.2. Фізичне виховання та розвиток спорту	67

VIII . ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ НА ПЕРШИЙ КУРС У 2006 р.	70
IX. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ	75
9.1. Науково-дослідна робота	75
9.2. Результати науково-дослідних робіт	78
9.3. Підготовка кадрів вищої кваліфікації, робота докторантури і аспірантури	81
9.4. Студентська науково-дослідна робота	84
X. ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА	86
10.1. Комплектування фондів	86
10.2. Обслуговування користувачів. Упровадження автоматизованих технологій	88
10.3. Гуманітарна та культурно-просвітницька діяльність ЦНБ	89
10.4. Наукова робота та співробітництво	90
XI. МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ	92
11.1. Підготовка кадрів для зарубіжних країн	92
11.2. Міжнародне співробітництво	93
XII. ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ	95
XIII. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ, ОЗДОРОВЛЕННЯ ВИКЛАДАЧІВ, СПІВРОБІТНИКІВ, СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ ТА ЇХ ДІТЕЙ, ПОЛІПШЕННЯ ЖИТЛОВО-ПОБУТОВИХ УМОВ	101
13.1. Соціальний захист працівників	101
13.2. Соціальний захист, оздоровлення та відпочинок студентів	104
XIV. ГОСПОДАРЧІ РОБОТИ	106
XV. РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ВИЗНАЧЕННЯ РЕЙТИНГУ КАФЕДР ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ У 2005/2006 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ	109
Положення про рейтинг кафедр Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна	109
Результати експериментального визначення рейтингу кафедр природничого профілю	113
Результати експериментального визначення рейтингу кафедр гуманітарного профілю	115
ПІДСУМКИ	118

ВСТУП

У 2005/2006 навчальному році продовжувався впевнений розвиток університету на всіх головних напрямках розвитку. Зусилля колективу були зосереджені на підвищенні якості університетської освіти, її адаптації до роботи в загальноєвропейському освітньому просторі, вдосконаленні наукової роботи, збереженні та розвитку наукових шкіл університету, зміцненні кадрового потенціалу, розбудові ефективних і демократичних принципів управління, сприянні становленню студентського самоврядування, соціальній підтримці працівників і студентів, укріпленні матеріальної бази навчально-виховного процесу і наукової роботи. Протягом 2005/2006 навчального року продовжувала вдосконалюватися структура університету. Розвивалися напрями і форми класичної університетської освіти, вперше здійснив випуск магістрів філософський факультет, ліцензовано й акредитовано нові напрями підготовки фахівців і спеціальності. На навчання за кредитно-модульною системою переведено всіх студентів, які вступили до університету в 2005 році, забезпечено помітний поступ у впровадженні сучасних освітніх технологій. Успішно розвивалася наукова діяльність. Вперше в історії університету досягнення його науковців були відзначені трьома Державними преміями України в галузі науки і техніки. Були виконані великі за обсягом ремонтні роботи, в першу чергу, в північному корпусі, що забезпечило активізацію освоєння його приміщень для розвитку університету.

В «Інформаційно-аналітичних матеріалах» наведені дані про кадрове забезпечення навчальної і виховної роботи, проаналізована діяльність з удосконалення і демократизації управління університетом, підбито підсумки підготовки фахівців, навчально-методичної, наукової, культурно-просвітницької роботи, інноваційної діяльності, підготовки кадрів вищої кваліфікації, довузівської підготовки і прийому на перший курс, проаналізовано фінансовий стан і господарчу діяльність, надано інформацію про соціальну підтримку працівників і студентів, визначено першочергові проблеми, що потребують розв'язання в 2006/2007 навчальному році. В «Інформаційно-аналітичних матеріалах» вперше наводяться дані про визначення рейтингу кафедр університету за результатами діяльності в 2005/2006 навчальному році.

І

УДОСКОНАЛЕННЯ ТА ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ СИСТЕМИ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО УПРАВЛІННЯ. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Приєднання України до Болонського процесу гостро поставило питання про забезпечення конкурентоспроможності національної системи вищої освіти на міжнародному рівні та про необхідність подальшого реформування системи вищої освіти на основі поєднання кращих вітчизняних традицій зі світовим досвідом. Вирішення суто освітніх питань, пов'язаних з болонською угодою, неможливе без змін у системі управління в університеті, широкій демократизації університетського життя, розвитку системи студентського самоврядування. Внутрішні університетські проблеми також свідчать про необхідність змін. З цих проблем особливо виділяються:

- недостатній рівень контролю за виконанням рішень конференцій трудового колективу, Вченої ради, ректорату та недостатній рівень зацікавленості працівників у виконанні ухвалених рішень;
- із розширенням університету, створенням нових факультетів, інститутів, кафедр система управління, в якій Вчена рада і ректорат є головними центрами керівництва, стає все більш громіздкою, втрачає ефективність, а запровадження сучасних інформаційних технологій внутрішньої університетської комунікації та управління значно утруднюється;
- має місце нечіткий розподіл «законодавчої» (конференція трудового колективу та Вчена рада) та «виконавчої» (ректорат, апарат управління) функцій в університеті;
- не завжди прозорою, а тому і недостатньо зрозумілою є система прийняття деяких рішень адміністрацією;
- через нестачу коштів і неможливість ввести довгострокове планування економічної діяльності в університеті, що обумовлено зовнішніми умовами, ректорат іноді вдається, до ручного управління господарчо-фінансовою частиною життя університету;
- не дивлячись на значний прогрес у створенні різних органів студентського самоврядування, все ще не вдалося створити умови для функціонування в університеті дійсно стійкої самоузгодженої системи студентського самоврядування, яка б могла генерувати відповідальні рішення;
- студент все ще часто розглядається як об'єкт навчально-виховного процесу; рішення щодо змін у навчальному процесі, системи оцінювання знань,

мови викладання приймаються без участі органів студентського самоврядування, студенти недостатньо поінформовані про причини і можливі наслідки нововведень.

Для вирішення цих проблем в університеті були створені комісії, які розробили пропозиції щодо удосконалення системи університетського управління та розвитку системи студентського самоврядування. Розроблені комісіями пропозиції були розглянуті Вченою радою і затверджені конференцією трудового колективу 28 грудня 2005 р. та конференцією студентів університету 23 грудня 2005 р.

Відповідно до ухвалених рішень, делегати конференції трудового колективу обираються на 3 роки, причому не менше 10% від кількості делегатів складають представники студентства. До Вченої ради університету більше половини її членів обираються безпосередньо конференцією трудового колективу за квотами, встановленими для структурних підрозділів. У складі Вченої ради створюються постійні комісії з напрямів діяльності. До роботи в цих комісіях можуть залучатися співробітники університету, які не є членами ради. Ці комісії виконують експертну функцію, готують проекти рішень ради і здійснюють контроль за їх виконанням.

Визнано, що для забезпечення інформованості працівників і студентів про події в університеті, прийняття та реалізацію управлінських рішень обов'язковими є:

- оприлюднення рішень конференції трудового колективу, Вченої ради, органів студентського самоврядування, бюджету, важливих наказів ректора в газеті «Харківський університет» та на веб-сайті університету;
- залучення працівників і студентів до обговорення нагальних проблем навчально-виховного процесу, наукової роботи, соціально-економічної діяльності на шпальтах газети та в Інтранеті;
- регулярне (не рідше раз на рік) проведення нарад ректора і проректорів із завідувачами кафедр університету;
- присутність ректора або проректора на щорічних зборах колективів факультетів, де обговорюються звіти деканів;
- прийняття важливих рішень, що стосуються студентів і аспірантів, після обговорення з органами студентського самоврядування;
- запровадження в університеті системи електронного обігу документів.

У рішенні конференції трудового колективу вказується на необхідність посилення відповідальності керівників структурних підрозділів за наслідки своєї діяльності. Так, рекомендовано, щорічні звіти деканів факультетів перед зборами трудових колективів затверджувати таємним голосуванням; кандидатури на посаду завідувача кафедрою обговорювати на засіданні кафебри з таємним голосуванням щодо рекомендацій на посаду завідувача; проводити щорічні звіти завідувачів на засіданнях кафедр.

Для створення ефективної системи управління в університеті в умовах збільшення кількості кафедр і факультетів необхідно розвивати там, де це доцільно, систему інститутів. Це дозволить ректорату перекласти частину відповідальності за прийняття рішень на керівництво інститутів, і надасть адміністрації інститутів більшу самостійність у вирішенні питань стратегічного розвитку за своїми освітньо-науковими напрямками.

Харківський університет у 2005 році став співзасновником Консорціуму університетів України з розвитку університетської автономії. Протягом 2005/2006 навчального року проводилася значна робота з Секретаріатом Президента України, Кабінетом Міністрів України, Міністерством освіти і науки України, Вищою атестаційною комісією, іншими центральними органами виконавчої влади по розробці засад відповідного експерименту. До складу міжвідомчої робочої групи з питань розширення автономії університетів, затвердженій Першим заступником Голови Секретаріату Президента України І. В. Васином 21 жовтня 2005 року, увійшов представник університету. За результатами роботи групи та переговорів з представниками центральних органів виконавчої влади підготовлено до підписання Меморандум про співпрацю щодо впровадження університетської автономії в Україні, який складатиме основу для проведення експерименту з впровадження університетської автономії і забезпечення його нормативно-правової бази. У цьому зв'язку на порядок денний постає завдання закріпити принципи реальної університетської автономії в оновленому Статуті університету.

Останнім часом на державному та регіональному рівнях приділяється значна увага розробці моделей політичного та економічного розвитку країни. За останній рік науковці університету брали участь у багатьох форумах, працювали у різних комісіях, де визначалися з вибором економічних моделей розвитку України. Майже всі дослідники єдині в тому, що ми повинні будувати економіку знань, суспільство знань. Восени 2005 року голова Харківської облдержадміністрації А. Аваков провів низку зустрічей у навчальних закладах і наукових установах міста, за результатами яких Головному управлінню освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації було дано доручення запропонувати нову парадигму функціонування науки і освіти та їх взаємодії з виробництвом та владою. Ядро робочої групи, створеної за розпорядженням голови Харківської облдержадміністрації, склали науковці університету на чолі з ректором. Ця група працювала впродовж трьох місяців і створила робочий документ – «Пропозиції щодо створення інноваційної моделі взаємодії науки, освіти, бізнесу і влади». Пропонується виділити 10-15 пріоритетних напрямів технологічного прориву, визначальних для життєдіяльності країни, обороноздатності та її інноваційного розвитку; по кожному з таких напрямів розробити відповідну програму інноваційного розвитку, яку б виконували декілька конкуруючих між собою структур, де могли б інтегруватися університетські, академічні та інші науковці, інженери, менеджери; надати «проривним» структурам режим найбільшого сприяння в економічній, юридичній, матеріально-технічній, кадровій сферах; створити навколо програм інноваційного розвитку інфраструктуру для комерціалізації наукових результатів та ефективного трансферу технологій; забезпечити чіткий моніторинг і організаційне супроводження виконання програм.

Йдеться фактично про створення і використання мобілізаційно-ринкової моделі технологічного прориву, яка потребує від влади перегляду багатьох принципів та підходів науково-технічної політики.

Запропоновані «Пропозиції щодо створення інноваційної моделі взаємодії

науки, освіти, бізнесу і влади» знайшли підтримку голови Харківської облдержадміністрації і стали темою обговорення на зустрічі прем'єр-міністра України Ю.І. Єханурова з представниками науково-технічної та творчої інтелігенції регіону.

Ці «Пропозиції» були представлені на зустрічі Президента України В.А.Ющенко з науковою, освітньою та промисловою елітою України, яка відбулася в університеті 17 березня 2006 року.

Університетське середовище вже готове для сприйняття інноваційних технологій. Так, в університеті розроблено «Програму підвищення якості освіти», в якій значна роль відведена інноваційним технологіям освіти та контролю за її рівнем. В університеті розроблено Концепцію стратегічного розвитку до 2010 р., в якій сформульоване завдання трансформації фундаментальних знань в ефективні сучасні технології матеріального та духовного розвитку. У цьому ж документі запропоновано ідею дослідницького університету, який функціонує на основі нерозривного зв'язку передових методів навчання та наукових досліджень.

У той же час, сьогодні ще немає умов для розробки і затвердження комплексної Програми інноваційної діяльності в університеті. Але вже визначені принципи засади такої Програми. Принциповим є побудова Програми на ініціативі «знизу» – з лабораторій, кафедр, факультетів. Адміністрація університету очікує пропозицій щодо інноваційної діяльності в науковій, навчальній, навчально-методичній сферах, в організації системи управління університеті на всіх рівнях. Ці пропозиції будуть систематизовані і стануть основою розробки Програми.

Назріла необхідність створити в університеті інноваційну структуру (центр трансферу технологій, інноваційний центр або науковий парк).

Метою такої структури є підвищення матеріальної спроможності університету та його наукових співробітників; створення сприятливих стартових умов для аспірантів, студентів, вчених, які планують створити свої підприємства, фірми в галузі високих технологій; формування сприятливих умов для вже існуючих малих та середніх інноваційних компаній, зацікавлених у взаємовигідному співробітництві з університетом.

Організація такої діяльності в нашому університеті вимагає детального опрацювання комплексу економічних, правових та організаційних питань. Нагальною проблемою наступного навчального року є визначення типу інноваційної структури, формування її кадрового складу та підготовка пакету відповідних документів.

════ П ════ **КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ** **НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ** **ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ**

У 2005/2006 навчальному році в університеті працювали 1100 штатних викладачів, у тому числі 270 за рахунок спецкоштів, та 494 науковців. Загалом працювали 197 штатних докторів наук, професорів і 746 кандидатів наук, доцентів (табл. 2.1)

Таблиця 2.1

Кадровий склад університету

№	Науково-педагогічні працівники та працівники	2004/2005 навч./рік	2005/2006 навч./рік
	Усього	3666	3730
1	Науково-педагогічні працівники	1100	1100
2	Наукові працівники	486	494
3	Доктори наук, професори, у т. ч.	189	197
	3.1. науково-педагогічні працівники	175	181
	3.2. наукові працівники НДЧ	14	16
4	Кандидати наук, доценти, у т. ч.	723	746
	4.1. науково-педагогічні працівники	555	577
	4.2. наукові працівники НДЧ	168	169
5	Навчально-допоміжний персонал	640	651
6	Допоміжний персонал НДЧ	129	129
7	Адміністративно-управлінський персонал	214	220
8	Господарський і обслуговуючий персонал	1097	1136

В університеті працювали 230 зовнішніх сумісників, серед яких 12 академіків і членів-кореспондентів НАН України, 96 докторів наук і 112 кандидатів наук.

Таким чином, всього в навчальному процесі й науковій роботі брали участь 305 докторів наук, професорів і 858 кандидатів наук, доцентів.

Серед науково-педагогічних працівників 69 % мають наукові ступені та вчені звання (табл. 2.2).

Найвищий відсоток кадрів вищої кваліфікації мають факультети: фізико-технічний та історичний (по 100 %), радіофізичний (98 %), філософський (94 %), хімічний (91 %) (табл. 2.3).

Серед деканів факультетів 45 % – доктори наук, професори і 55 % – кандидати наук, доценти, серед завідувачів кафедр – 71 % доктори наук, професори і 28 % кандидати наук, доценти (табл. 2.4).

Середній вік науково-педагогічних працівників складає 47 років, у тому числі жінок 46 років, чоловіків 48 років, докторів наук, професорів 59,5 років, кандидатів наук, доцентів 49 років (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Науково-педагогічні працівники

Науково-педагогічні працівники	2004/2005 навч. рік		2005/2006 навч. рік	
	Кількість	%	Кількість	%
Усього	1100	100	1100	100
У тому числі:				
докторів наук, професорів	175	15,9	181	16,4
кандидатів наук, доцентів	555	50,4	577	52,5
Усього науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями	730	66,4	758	69
За віком:				
Середній вік	48		47,0	
До 30 років	165	15	172	16
30 – 39 років	223	20	220	20
40 – 49 років	229	21	228	21
50 – 59 років	239	22	235	21
Понад 60 років	244	22	245	22
Пенсійного віку, чол.	172	16	184	17
Пенсійного віку, жін.	120	11	116	11
Усього науково-педагогічних працівників пенсійного віку	292	26	300	27

Відсоток науково-педагогічних працівників пенсійного віку порівняно з минулим роком збільшився на один відсоток і дорівнює 27 % (табл. 2.5).

Захистили докторські дисертації у 2005/2006 навчальному році Бервено Ю. М. (юридичний факультет), Бичков С. О. (факультет фундаментальної медицини), Бусова Н. А. (філософський факультет), Заветний С. О. (філософський факультет), Коломієць Г. М. (економічний факультет), Ларін В. І. (фізичний факультет), Мартинюк А. П. (факультет іноземних мов), Меркулова Т. В. (економічний факультет), Навроцький О. І. (соціологічний факультет), Немець К. А. (геолого-географічний факультет), Юркевич О. М. (філософський факультет).

У минулому навчальному році отримали вчені звання доцента 38 осіб, професора 10 осіб: В. О. Гірка (фізико-технічний факультет), С. В. Євтушенко (філософський факультет), Г. М. Жолткевич (механіко-математичний факультет), Г. І. Загинайлов (механіко-математичний факультет), Н. М. Колос (хімічний факультет), О. І. Коробов (хімічний факультет), О. М. Лактіонов

**Науково-педагогічні працівники на факультетах
(станом на 01.07.2006 р.)**

№ п/п	Факультети, загально-університетські кафедри	Усього	У тому числі							
			Доктори наук, професори		Кандидати наук, доценти		Викладачі з наук.ст. і вч. званням		Викл. без наук.ст. і вч. звання	
			К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
1	Біологічний	55	7	13	40	73	47	86	8	14
2	Геолого-географічний	46	8	17	26	56	34	74	12	26
3	Економічний	98	11	11	51	52	62	63	36	37
4	Іноземних мов	160	3	2	46	29	49	31	111	69
5	Інститут високих технологій									
	5.1. Фізико-технічний	38	11	29	27	71	38	100	-	-
	5.2. Комп'ютерних наук	11	6	55	5	45	11	100	-	-
	5.3. Фізико-енергетичний	2	1	50			1	50	1	50
6	Історичний	42	13	31	29	69	42	100	-	-
7	Механіко-математичний	88	18	20	54	61	72	82	16	18
8	Психологі	40	6	15	20	50	26	65	14	35
9	Радіофізичний	47	21	45	25	53	46	98	1	2
10	Соціологічний	33	3	9	20	61	23	70	10	30
11	Фізичний	72	18	25	41	57	59	82	13	18
12	Філологічний	89	8	9	60	67	68	76	21	24
13	Філософський	70	21	30	45	64	66	94	4	6
14	Фундаментальної медицини	49	5	10	21	43	26	53	23	47
15	Хімічний	43	12	28	27	63	39	91	4	9
16	Юридичний	17	3	18	11	65	14	82	3	18
17	Центр міжнародної освіти	47			18	38	18	38	29	62
18	Міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу	22	6	27	10	45	16	73	6	27
19	Кафедра фізичного виховання і спорту	31			1	3	1	3	30	97
	Усього по університету	1100	181	16	577	52	758	69	342	31

Таблиця 2.4

Керівники факультетів і кафедр

№ п/п	Керівний склад	2004/2005 навч. рік		2005/2006 навч. рік	
		К-ть	%	К-ть	%
1	Декани, директори центрів	21	100	22	100
	Із них докторів наук, професорів	10	48	10	45
	кандидатів наук, доцентів	11	52	12	55
	За віком:				
	Середній вік	53		53	
	До 30 років	1	5	-	-
	30 – 39 років	-	-	1	5
	40 – 49 років	6	28	6	27
	50 – 59 років	10	48	12	54
	Понад 60 років	4	19	3	14
	Пенсійного віку	5	25	4	18
2	Завідувачі кафедр	112	100	117	100
	Із них докторів наук, професорів	81	72	83	71
	кандидатів наук, доцентів	29	26	33	28
	За віком:				
	Середній вік	58		58	
	До 30 років	1	1	1	1
	30 – 39 років	-	-	1	1
	40 – 49 років	17	15	21	18
	50 – 59 років	42	38	41	35
	Понад 60 років	52	46	53	45
	Пенсійного віку	56	50	58	50

(факультет психології), Є. Є. Перський (біологічний факультет), С. В. Тютюнникова (економічний факультет), В. О. Черановський (хімічний факультет). Звання «Почесний доктор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» отримали 4 особи: Едвард Боуелл (США), Зенон-Євген Когут (Канада), М. В. Попович (м. Київ), Я. С. Шифрін (професор ХНУРЕ); звання «Заслужений професор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» отримав Ю. А. Бережної; почесне звання «Заслужений працівник культури України» присвоєно І. Г. Левченко, почесне звання «Заслужений працівник освіти України» присвоєно О. Ю. Акулову; звання «Почесний громадянин міста Харкова» удостоєний І. І. Залюбовський. Указом Президента України у червні 2006 року В. С. Бакіров нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня.

Таблиця 2.5

**Науково-педагогічні працівники пенсійного віку
(станом на 01.07. 2006 р.)**

№ п/п	Факультети, загальноуніверситетські кафедри	Усього	Пенсійного віку	
			Кількість	%
1	Біологічний	55	15	27
2	Геолого-географічний	46	17	37
3	Економічний	98	19	19
4	Іноземних мов	160	30	19
5	Інститут високих технологій			
	5.1. Комп'ютерних наук	11	4	36
	5.2. Фізико-енергетичний	2	-	-
	5.3. Фізико-технічний	38	15	39
6	Історичний	41	12	29
7	Механіко-математичний	88	21	24
8	Психології	40	8	20
9	Радіофізичний	47	19	40
10	Соціологічний	33	4	12
11	Фізичний	72	38	53
12	Філологічний	89	31	35
13	Філософський	70	22	31
14	Фундаментальної медицини	49	7	14
15	Хімічний	43	14	32
16	Юридичний	17	4	23
17	Центр міжнародної освіти	48	10	21
18	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	22	3	14
19	Кафедра фізичного виховання і спорту	31	7	23
	Усього по університету	1100	300	27

III

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ – ОСНОВНІ КІЛЬКІСНІ ТА ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ

3.1. Денна форма навчання

Протягом минулого року одним із пріоритетів роботи було забезпечення високого рівня навчального процесу, неухильне дотримання державних стандартів вищої освіти та вимог Міністерства освіти і науки України.

У 2005/2006 навчальному році продовжувалась робота з удосконалення системи організації навчального процесу, створення нових навчально-наукових структурних підрозділів.

В університеті відкрито факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, а також нові кафедри: теоретичної та прикладної системотехніки на факультеті комп'ютерних наук, психологічного консультування і психіатрії на факультеті психології, політичної соціології на соціологічному факультеті, .

Пройшли акредитацію й отримали ліцензії 13 спеціальностей. Здійснено перший випуск магістрів зі спеціальності «Філософія» (філософський факультет); спеціалістів зі спеціальності «Медична фізика» (фізико-технічний факультет; бакалаврів зі спеціальності «Правознавство» (юридичний факультет). У 2005/2006 навчальному році в університеті навчалися понад 14 тис. студентів і слухачів (табл. 3.1.).

Згідно з планом державного замовлення, у 2005 р. на 1 курс університету за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» було зараховано 2406 абітурієнтів. З них на денну форму навчання – 2043 (562 контрактники), на заочну форму навчання – 363 (215 контрактників).

У минулому році за денною формою навчання здобували освіту 8424 громадян України, з них за кошти фізичних та юридичних осіб – 1939 (23 %).

Таблиця 3.1

Контингент студентів університету в 2005/2006 навчальному році

Форма навчання	Громадяни України	Іноземці	Разом
Денна	8424	804	9232
Заочна, в тому числі за місцем проживання	4408	46	4454
Підготовчий факультет	–	398	398
Усього			14084

Таблиця 3.2

**Перелік спеціальностей
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна**

№ п/п	Спеціальність	Рівень акредитації
1	2	3
1	8.030301 Історія	IV
2	8.030501 Українська мова та література	IV
3	8.030502 Російська мова та література	IV
4	8.030502 Англійська мова та література	IV
5	8.030502 Німецька мова та література	IV
6	8.030502 Французька мова та література	IV
7	8.030502 Латинська, давньогрецька мова та література	IV
8	8.030505 Прикладна лінгвістика	IV
9	8.040101 Психологія	IV
10	8.050101 Економічна теорія	IV
11	8.050102 Економічна кібернетика	IV
12	8.050104 Фінанси	IV
13	8.050105 Банківська справа	IV
14	8.050110 Економічна статистика	IV
15	8.050201 Менеджмент організацій	IV
16	8.070101 Фізика	IV
17	8.070105 Астрономія	IV
18	8.070201 Радиофізика і електроніка	IV
19	8.070202 Експериментальна ядерна фізика та фізика плазми	IV
20	8.070203 Прикладна фізика	IV
21	8.070301 Хімія	IV
22	8.070402 Біологія	IV
23	8.070403 Біохімія	IV
24	8.070407 Генетика	IV
25	8.070408 Фізіологія	IV
26	8.070501 Географія	IV
27	8.070502 Економічна і соціальна географія	IV
28	8.070701 Геологія	IV
29	8.070703 Гідрогеологія	IV
30	8.040201 Соціологія	IV
31	8.040202 Соціальна робота	IV
32	8.070801 Екологія та охорона навколишнього середовища	IV
33	8.080101 Математика	IV
34	8.080202 Прикладна математика	IV
35	8.080301 Механіка	IV
36	8.000007 Адміністративний менеджмент	IV
37	8.050106 Облік і аудит	IV
38	8.050108 Маркетинг	IV

1	2	3
39	8.070204 Біофізика	IV
40	8.030403 Міжнародні економічні відносини	IV
41	8.080201 Інформатика	IV
42	8.000011 Прикладна економіка	IV
43	8.030101 Філософія	IV
44	8.030201 Журналістика	IV
45	8.050103 Міжнародна економіка	III
46	7.110101 Лікувальна справа	III
46	7.030303 Архівознавство	III
47	8.080401 Інформаційні управляючі системи і технології	III
48	7.090804 Фізична та біомедична електроніка	неакредитована
49	8.020101 Культурологія	II
50	7.060101 Правознавство	II
51	7.070205 Медична фізика	III
52	8.070102 Фізика твердого тіла	неакредитована
53	7.030304 Археологія	неакредитована
54	8.030507 Переклад	неакредитована
55	6.010100 Валеологія	неакредитована
56	6.040300 Політологія	неакредитована
57	6.050200 Менеджмент зовнішньо-економічної діяльності	неакредитована
58	6.050400 Туризм	неакредитована
59	6.091400 Системи управління і автоматики	неакредитована

Таблиця 3.3

Динаміка основних показників успішності студентів, %

Форма навчання	Сесії	Абсолютна успішність		«5»		«5» і «4»		Тільки «3»	
		04/05	05/06	04/05	05/06	04/05	05/06	04/05	05/06
Денна	Зимова	81,6	83,8	22,5	20,0	32,1	33,0	2,3	2,5
	Літня	87,6	85,2	26,4	23,7	31,7	31,2	2,6	2,7
Заочна	Зимова	83,3	74,0	12,2	12,1	32,0	33,6	4,7	6,0
	Літня	81,8	81,3	11,8	12,0	35,8	33,9	3,9	5,4

Підготовка фахівців проводиться за 59 спеціальностями та 83 спеціалізаціями (табл. 3.2).

Кількість дисциплін, які викладаються в університеті, дорівнює 896.

Позитивною є динаміка показників успішності студентів у літній сесії порівнянно з показниками зимової сесії (табл. 3.3).

В той же час, порівняно з показниками літньої сесії 2004/2005 навчального року, абсолютна та якісна успішність студентів дещо знизилася (табл. 3.4).

Аналіз літньої екзаменаційної сесії 2005/2006 навчального року вказує на підвищення кількості боржників (табл. 3.5): отримали «2» 385 студентів (4,8 %) (у 2004/2005 навчальному році – 363 (4,8 %)), мають пропуски без поважних причин 684 студенти (8,5 %) (у 2004/2005 навчальному році –

Таблиця 3.4

**Основні показники екзаменаційних сесій
у розрізі факультетів (денне відділення), %**

№ п/п	Факультет	Сесія зимова/ літня	2004/2005 навчальний рік		2005/2006 навчальний рік	
			Абсолютна	Якісна	Абсолютна	Якісна
1	Біологічний	зимова	84,0	60,6	87,7	52,2
			літня	91,7	60,9	85,2
2	Геолого- географічний	зимова	83,3	49,2	86,2	52,1
			літня	80,8	54,7	88,8
3	Економічний	зимова	83,5	69,9	86,1	66,7
			літня	85,4	67,5	79,8
4	Іноземних мов	зимова	88,9	62,4	89,7	62,0
			літня	93,8	67,3	93,2
5	Інститут високих технологій					
	5.1.Комп'ютерних наук	зимова	78,7	44,7	81,7	36,7
	літня	82,2	46,6	80,7	48,8	
	5.2.Фізико- технічний	зимова	80,2	40,3	75,6	46,0
літня	81,1	44,9	78,4	43,2		
5.3.Фізико- енергетичний	зимова	81,3	63,0	74,4	25,6	
літня	80,0	26,7	80,6	30,6		
6	Історичний	зимова	91,4	60,2	89,6	50,4
			літня	89,3	69,0	88,0
7	Механіко- математичний	зимова	51,2	27,2	67,0	26,6
			літня	81,7	42,6	74,5
8	Міжнародних економ. відносин та турист. бізнесу	зимова	-	-	68,2	59,3
			літня	-	-	74,7
9	Психології	зимова	82,4	56,3	81,2	51,1
			літня	91,9	68,0	86,8
10	Радіофізичний	зимова	81,4	44,3	83,1	46,4
			літня	94,0	54,1	90,9
11	Соціологічний	зимова	89,2	67,4	92,9	65,9
			літня	95,5	67,9	89,3
12	Фізичний	зимова	82,6	49,3	86,2	44,2
			літня	90,3	56,0	92,1
13	Філологічний	зимова	83,9	51,7	86,2	52,6
			літня	89,3	48,3	87,6
14	Філософський	зимова	87,9	70,7	87,8	74,4
			літня	92,2	73,9	92,5
15	Фундаменталь- ної медицини	зимова	85,9	66,2	85,5	63,5
			літня	76,8	45,5	79,8
16	Хімічний	зимова	78,1	35,6	78,3	36,9
			літня	86,0	53,2	84,0
17	Юридичний	зимова	83,0	46,7	86,1	46,8
			літня	83,8	49,3	84,9
Усього		зимова	83,5	54,6	83,8	53,0
		літня	86,1	58,1	85,2	55,0

Таблиця 3.5

Боржники після літньої екзаменаційної сесії

№ п/п	Факультети	Кількість боржників після літньої сесії 2004/2005 навч. р.	Із них відраховано на 1.09.2005 р.	Кількість боржників після літньої сесії 2005/2006 навч. р.
1	Біологічний	27	6	63
2	Геолого-географічний	79	27	52
3	Економічний	196	32	261
4	Іноземних мов	50	34	57
5	Інститут високих технологій			
5.1	Комп'ютерних наук	26	11	26
5.2	Фізико-технічний	49	21	49
5.3	Фізико-енергетичний	3	2	8
6	Історичний	35	9	32
7	Механіко-математичний	106	17	129
8	Міжнародних економ. відносин та турист. бізнесу	-	-	57
9	Психології	25	8	31
10	Радіофізичний	25	8	56
11	Соціологічний	15	7	42
12	Фізичний	38	18	43
13	Філологічний	84	19	87
14	Філософський	8	-	9
15	Фундаментальної медицини	73	67	46
16	Хімічний	41	6	33
17	Юридичний	22	16	23
Усього		980	308	1104

469 (6,2 %)). Найбільша кількість тих, що отримали «2» на механіко-математичному факультеті – 134 (18,8 %), у тому числі 27 студентів (4,8 %) мають пропуски без поважних причин; на філологічному факультеті 104 студенти (8,7 %), з них 30 (3,5 %) мають пропуски без поважних причин. На економічному факультеті й факультеті міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу немає студентів, які отримали незадовільні оцінки, але багато тих, що не з'явилися на іспити без поважних причин, 243 (20,2 %) і 74 (24,9 %) відповідно.

Відрахування студентів у 2005/2006 навчальному році становило 4,3 % (5,1 % у 2004/2005 навчальному році), у тому числі за академічну заборгованість відраховано 2,5 % студентів (3,6 % у 2004/2005 навчальному році). Найбільший відсів на факультетах:

- фізичному – 8,5 %, з них за академічну неуспішність – 4,5 %;
- механіко-математичному – 8,1 %, з них за академічну неуспішність – 7,6 %;
- фізико-технічному – 7,9 %, з них за академічну неуспішність – 6,1 %;

Таблиця 3.6.6

**Відрахування студентів на факультетах
(денна форма навчання за бюджетом і контрактом) у 2004/2005 навчальному році**

Контингент на 01.10.2005 р.		Факультет	Усього				За академічну неуспішність			
№ п/п	Бюджет		Контракт	Бю-джет	%	Кон-тракт	%	Бю-джет	%	Кон-тракт
1	365	29	7	1,9	4	13,7	3	0,8	1	1,1
2	430	66	7	1,6	19	28,7	1	0,2	12	18,1
3	707	502	18	2,5	29	5,7	6	0,8	10	2,0
4	518	384	12	2,3	18	4,7	1	0,2	8	2,0
5										
5.1	143	36	2	1,4	10	27,7	2	1,4	10	17,7
5.2	328	12	24	7,3	3	25,0	20	6,1	1	8,3
5.3	31	-	2	6,4	-	-	2	6,4	-	-
6	342	47	7	2,1	2	4,2	6	1,7	-	-
7	598	13	46	7,7	4	30,7	44	7,3	3	23,0
8	130	172	3	2,3	10	5,8	2	1,5	4	2,3
9	227	144	2	0,9	5	3,5	1	0,4	-	-
10	450	20	10	2,2	4	20,0	8	1,8	4	20,0
11	369	45	4	1,1	3	6,6	1	0,3	3	6,6
12	412	9	34	8,1	2	22,0	18	4,4	1	11,0
13	765	113	17	2,2	8	6,9	14	1,8	3	1,9
14	154	15	5	3,2	1	0,6	2	1,3	-	2,6
15	110	209	5	4,5	14	6,7	1	0,9	5	2,4
16	283	36	8	2,8	3	8,9	5	1,7	2	5,5
17	129	88	2	1,6	3	3,4	1	0,8	3	3,4
	6491	1940	215	3,3	148	7,6	138	2,1	70	3,6

– комп'ютерних наук – 6,7 %, з них за академічну неуспішність – 6,7 %;
 – фізико-енергетичному – 6,4 %, з них за академічну неуспішність – 6,4 %
 (табл. 3.6).

У цьому навчальному році на денному відділенні за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст», «магістр» були захищені 1234 дипломні роботи на 17 факультетах, із них на «відмінно» 840 (68 %), на «добре» 320 (26 %) (табл. 3.7).

У цілому по університету за всіма формами навчання випуск фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст» і «магістр» склав 1998 осіб, у тому числі 787 контрактників, за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» – 2114, з них 862 контрактники.

Таблиця 3.7

Підсумки захисту дипломних робіт у 2005/2006 навчальному році

№ п/п	Факультет	Захистили дипломні роботи	«Відмінно»		«Добре»		«Задовільно»		«Незадовільно»	
			К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
1	Біологічний	64	50	78,2	12	19,0	2	2,8	-	-
2	Геолого-географічний	92	70	76,0	22	24,0	-	-	-	-
3	Економічний	192	121		54		17		-	-
4	Іноземних мов	126	96	76,2	28	22,2	2	1,6	-	-
5	Інститут високих технологій									
5.1	Комп'ютерних наук	22	12	54,5	9	41,0	1	4,5	-	-
5.2	Фізико-технічний	54	47	87,0	7	13,0	-	-	-	-
5.3	Фізико-енергетичний	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Історичний	72	41	57,0	24	33,0	7	10,0	-	-
7	Механіко-математичний	108	79	73,0	26	24,0	3	3,0	-	-
8	Міжнарод. економ. віднос. та тур. бізнесу	35	16	46,0	10	28,0	9	26,0		
9	Психології	52	29	56,0	17	33,0	6	1,0	-	-
10	Радіофізичний	83	55	66,3	22	26,5	6	7,2	-	-
11	Соціологічний	58	45	77,6	13	22,4	-	-	-	-
12	Фізичний	74	63	85,1	10	13,5	1	1,4	-	-
13	Філологічний	129	73	56,5	42	32,5	14	11,0	-	-
14	Філософський	15	10	66,4	4	26,6	1	7,0	-	-
15	Фундаментальної медицини	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Хімічний	58	33	57,0	20	34,4	5	8,6	-	-
17	Юридичний	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Усього	1234	840	68,0	320	26,0	74	6,0	-	-

Таблиця 3.8

Форма навчання	Бакалаври		Спеціалісти		Магістри	
	2005 р.	2006 р.	2005 р.	2006 р.	2005 р.	2006 р.
Денна	1243	1337	43	76	1150	1200
Заочна	580	777	827	506	199	216
Усього	1823	2114	870	582	1349	1416

Серед випускників денної форми навчання 76 спеціалістів (у тому числі 26 контрактників) та 1200 магістрів (198 контрактників). За освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» отримали дипломи 1337 осіб (242 контрактники) (табл. 3.8).

На денному відділенні найбільший коефіцієнт випуску «магістрів» на факультетах: соціологічному – 100 %, радіофізичному – 99 %, біологічному, фізико-технічному, історичному, психології – 98,6 %. Найменший коефіцієнт випуску на факультеті фундаментальної медицини – 87,5 %. У цілому

Таблиця 3.9

**Коефіцієнт випуску спеціалістів і магістрів на факультетах
(% відносно прийому)**

№ п/п	Факультет	2001/2002 навч.р.	2002/2003 навч.р.	2003/2004 навч.р.	2004/2005 навч.р.	2005/2006 навч.р.
1	Біологічний	75,0	75,6	82,6	91,4	98,6
2	Геолого-географічний	87,3	69,0	68,1	49,1	92
3	Економічний	85,6	85,0	88,2	90,3	98
4	Іноземних мов	70,5	75,2	86,2	80,5	94
5	<i>Інститут високих технологій</i>					
	5.1. Комп'ютерних наук	-	-	-	66,6	91,6
	5.2. Фізико-технічний	82,5	66,7	82,5	87,8	98,6
	5.3. Фізико-енергетичний	-	-	-	-	-
6	Історичний	78,9	62,4	81,7	83,3	98,6
7	Механіко-математичний	65,5	61,8	80,0	66,0	92
8	Міжнародних економ. віднос. та турист. бізнесу	-	-	-	-	97,1
9	Психології	85,5	72,3	85,7	84,7	98,6
10	Радіофізичний	82,5	81,1	83,5	71,7	99
11	Соціологічний	77,0	110,8	89,5	84,6	100
12	Фізичний	90,6	73,5	87,2	79,5	92,5
13	Філологічний	76,0	65,7	78,3	75,3	94,8
14	Філософський	-	-	-	-	94
15	Фундаментальної медицини	95,2	64,9	87,8	58,5	87,5
16	Хімічний	81,7	67,5	70,0	76,9	98,5
17	Юридичний	-	-	-	-	-
УСЬОГО		80,3	73,3	78,4	77,2	98,0

Таблиця 3.10

Випуск фахівців у 2005/2006 навчального року за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст», «магістр» (денна форма навчання)

№ п/п	Факультет	Випуск	Дипломи з відзнакою		Захищені дипломні роботи
			Кількість	%	
1	Біологічний	64	41	64	64
2	Геолого-географічний	92	60	65,2	92
3	Економічний	192	121	63	192
4	Іноземних мов	126	80	63,5	126
5	<i>Інститут високих технологій</i>				
5.1	Комп'ютерних наук	22	10	45,5	22
5.2	Фізико-технічний	54	23	56,1	54
5.3	Фізико-енергетичний	-	-	-	-
6	Історичний	72	36	51,4	72
7	Механіко-математичний	108	35	32,4	108
8	Міжнар. економ. віднос. та турист. бізнесу	35	18	51,4	35
9	Психології	52	17	32,7	52
10	Радіофізичний	83	33	39,7	83
11	Соціологічний	58	33	56,9	58
12	Фізичний	74	31	43,2	74
13	Філологічний	129	34	26,4	129
14	Філософський	15	9	60	15
15	Фундаментальної медицини	42	11	26,1	-
16	Хімічний	58	19	32,7	58
17	Юридичний	-	-	-	-
Усього		1276	611	48,0	1234

цей показник порівняно з минулим роком підвищився і дорівнює 98,0 % (77,2 % у 2004/2005 навчальному році) (табл. 3.9).

Дипломи «магістрів» та «спеціалістів» з відзнакою отримали 611 випускників, «бакалаврів» – 378. Найбільше дипломів з відзнакою отримано на факультетах економічному – 121, іноземних мов – 80, біологічному – 41 (табл. 3.10).

Гордістю університету є 40 іменних стипендіатів.

3.2. Заочна форма навчання

Університет надає можливість студентам-заочникам здобувати освіту, використовуючи різні форми навчання: заочну (за держзамовленням і на умовах контракту), заочну (за місцем проживання), паралельну, прискорену, а також другу вищу освіту.

Таблиця 3.11

Абсолютна успішність студентів заочної форми навчання (літня сесія)

№ п/п	Факультети	Заочна форма навчання	
		2004/2005, у %	2005/2006, у %
1	Біологічний	86,0	95,0
2	Геолого-географічний	73,0	77,0
3	Економічний	83,0	75,0
4	Іноземних мов	76,0	81,0
5	Історичний	90,0	82,0
6	Механіко-математичний	57,0	67,0
7	Психології	84,0	83,0
8	Радіофізичний	-	-
9	Соціологічний	83,0	92,0
10	Філологічний	81,0	89,0
11	Філософський	95,0	97,0
12	Хімічний	99,0	100,0
Усього		82,0	81,3

У 2005/2006 навчальному році на 12 факультетах університету за заочною формою навчання здобували освіту 4408 громадян України та 46 іноземців. Це становить 35 % від загальної кількості студентів університету. За кошти юридичних і фізичних осіб навчалися 3544 особи. Цей показник порівняно з минулим роком дещо знизився.

Підготовка фахівців за заочною формою проводилась за 30 спеціальностями і 35 спеціалізаціями.

У 2006 р. отримали дипломи 1499 випускників (у тому числі з них 1205 студентів-контрактників, що становить 79 %), із них за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» 777 осіб (з відзнакою 38 осіб – 4,9 %), «спеціаліст» 506 осіб (з відзнакою 74 особи – 14,6 %), «магістр» 216 осіб (з відзнакою 77 осіб – 37,3 %) (табл. 3.8).

Аналіз результатів літньої екзаменаційної сесії дає можливість відзначити, що середній абсолютний показник успішності на заочному відділенні майже не змінився: 82 % у 2004/2005, 81,3 % у 2005/2006 навчальному році. (табл. 3.11). Якісна успішність знизилася з 47,6 до 45,9 %.

Абсолютна успішність літньої екзаменаційної сесії 2005/2006 навчального року порівняно з зимовою сесією 2004/2005 навчального року підвищилася на 7,3 % на 8 факультетах: хімічному – 100 % (якісна – 35 %), філософському – 96,8 % (якісна – 77 %), історичному – 81,8 % (якісна – 50 %), біологічному – 95,3 % (якісна – 43 %), психології – 82,9 % (якісна – 44 %), економічному – 74,7 % (якісна – 52 %), соціологічному – 91,6 % (якісна – 46 %), філологічному – 89,3 % (якісна – 37 %). Слід відзначити, що успішність на механіко-математичному факультеті підвищилася на 24 % (якісна – на 1,3 %), а на геолого-географічному факультеті на 8,2 % (якісна – на 6,5 %).

За 2005/2006 навчальний рік відсів на заочному відділенні склав 521 особу (12,1 %), в тому числі: за академічну неуспішність – 117 осіб, за порушення фінансових умов контракту – 68 осіб (табл. 3.12)

Таблиця 3.12

Відрахування студентів заочної форми навчання у 2005/2006 навчальному році

Контингент заочного відділення	Факультет	Заочна			
		Усього		Академічна заборгованість	
		К-сть	%	К-ть	%
190	Біологічний	9	4,7	-	-
289	Геолого-географічний	34	11,8	4	1,4
1894	Економічний	239	12,6	38	2,0
533	Іноземних мов	41	7,7	12	2,3
179	Історичний	31	17,3	6	3,4
58	Механіко-математичний	36	62,1	17	29,3
558	Психології	41	7,3	12	2,2
176	Соціологічний	19	10,8	7	4,0
316	Філологічний	55	17,4	18	5,7
29	Філософський	7	24,1	2	6,9
82	Хімічний	9	11,0	1	1,2
4304	Усього	521	12,1	117	2,7

Другу вищу освіту здобуває 631 особа на всіх факультетах заочного відділення університету (більшість цих студентів навчається на факультетах економічному, психології та іноземних мов).

Кожного року відбувається випуск студентів, які одержали другу вищу освіту. У цьому році захистили дипломи 68 студентів, у тому числі за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» 19 осіб на факультеті іноземних мов; за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» 33 особи на факультеті психології, 11 осіб на факультеті іноземних мов, 4 особи на біологічному; на факультеті іноземних мов 1 особа захистила диплом за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр».

3.3. Заочне навчання за місцем проживання

Продовжується навчання студентів у 8 навчально-консультаційних пунктах у містах за межами Харківської області.

На сьогодні 7 факультетів (економічний, психології, іноземних мов, геолого-географічний, механіко-математичний, соціологічний, філологічний) провадять навчальний процес за заочною формою навчання за місцем проживання студентів у містах Красний Луч, Кременчук, Кривий Ріг, Нова Каховка, Феодосія, Слов'янськ, Скадовськ, Маріуполь.

У 2005/2006 навчальному році за такою формою навчання здобували освіту 1038 студентів. Найбільше студентів навчалось на 2-му курсі (442 студенти), на 3-му – 358 осіб, на 4-му – 227 осіб, на 5-му – 11 осіб.

У порівнянні з минулим навчальним роком кількість студентів зменшилася на 294 особи (–22,0 %) (табл. 3.13).

Таблиця 3.13

Кількість студентів заочної форми навчання за місцем проживання

ФАКУЛЬТЕТИ	2002/2003 навч. рік		2003/2004 навч. рік		2004/2005 навч. рік		2005/2006 навч. рік	
	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%
Геолого-географічний	18	2,2	23	2,0	30	2,2	27	2,6
Економічний	588	70,7	781	69,8	870	65,3	665	64,1
Іноземних мов	84	10,1	83	7,4	108	8,1	83	8,0
Механіко-математичний	–	–	–	–	18	1,4	18	1,7
Психології	128	15,4	217	19,5	270	20,2	219	91,1
Соціологічний	–	–	–	–	–18	1,4	17	1,6
Філологічний	13	1,6	15	1,3	18	1,4	9	0,8
УСЬОГО	831		1119		1332		1038	

Найбільша кількість студентів за всі навчальні роки навчалася на економічному факультеті (65–70 %), 20 % студентів – на психологічному факультеті, 8 – 10 % – на факультеті іноземних мов.

Найпотужніший консультаційний пункт знаходиться у м. Красний Луч (468 студентів) (табл. 3.14).

Для викладання соціально-гуманітарних дисциплін за місцем розташування до навчально-консультаційних пунктів зараховано 5 доцентів (кандидатів наук), 6 старших викладачів, 21 викладач.

Таблиця 3.14

Розподіл студентів за напрямами і спеціальностями між навчально-консультаційними пунктами

№	Місто, термін роботи	РАЗОМ	ФАКУЛЬТЕТИ						
			Економічний	Психології	Іноземних мов	Геолого-географічний	Філологічний	Механіко-математичний	Соціологічний
1	Красний Луч	468	331	102	–	–	–	18	17
2	Кременчук	106	18	75	13	–	–	–	–
3	Кривий Ріг	59	59	–	–	–	–	–	–
4	Нова Каховка	55	–	17	38	–	–	–	–
5	Феодосія	170	86	25	32	27	–	–	–
6	Слов'янськ	98	89	–	–	–	9	–	–
7	Скадовськ	62	62	–	–	–	–	–	–
8	Маріуполь	20	20	–	–	–	–	–	–
	РАЗОМ	1038	665	219	83	27	9	18	17
	%	100	64,1	21,1	8,0	2,6	0,9	1,7	1,6

Таблиця 3.15

Випуск бакалаврів заочної форми навчання за місцем проживання

№	МІСТО	Випуск по роках		
		2004/2005 навч. р. 4, 5 курси	2005/2006 навч. р. 4 курс	2005/2006 навч. р. 5 курс
1	Красний Луч	54	85	
2	Кременчук	-	18	
3	Нова Каховка	7	3	6
4	Скадовськ	11	15	
5	Слов'янськ	27	28	
6	Феодосія	34	47	5
7	Черкаси	26	-	
Усього		159	196	11
			207	

Дані про випуск фахівців наведені в табл. 3.15.

Разом з ЦНБ відділ дистанційного навчання провадив роботу із забезпечення монографіями, навчальною літературою та посібниками, які вийшли з друку у поточному навчальному році. Кожен навчально-консультаційний пункт отримав навчально-методичної літератури більше, ніж обумовлено договором (тільки зразками підручників, методичної літератури та посібників). На сьогодні на всіх навчально-консультаційних пунктах знаходиться 5998 примірників навчальних видань.

Ураховуючи те, що у 2008 р. закінчується дозволений Міністерством освіти і науки України термін навчання студентів на навчально-консультаційних пунктах, відділ дистанційного навчання розробив проект «Положення про навчально-науково-виробничі комплекси» в містах розташування навчально-консультаційних пунктів згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 13 від 19.01.1998 р. «Про затвердження Положення про навчальні та навчально-науково-виробничі комплекси». Проект положення перебуває на узгодженні в навчальному й контрактному відділах.

3.4. Працевлаштування випусників

Рівень працевлаштування випусників, які навчалися за державним замовленням в цілому по університету підвищився на 2,3% (табл. 3.16).

Аналіз працевлаштування випусників-педагогів у школах м.Харкова та Харківської області свідчить, що забезпечення шкіл молодими фахівцями, порівняно з 2004/2005 навчальним роком, знизилося на 2,1% (табл. 3.17, 3.18).

Причинами небажання працювати в школах м. Харкова та Харківської області є те, що вакансії, які надаються Головним управлінням освіти і науки облдержадміністрації, не передбачають надання житла, педагогічне навантаження в школах є неповним, внаслідок чого розмір заробітної плати не відповідає прожитковому мінімуму.

Таблиця 3.16

Працевлаштування випусників денної форми навчання,
які закінчили університет у 2006 р.

№ з/п	Факультет, спеціальність	Випусників усі види фінансування	У тому числі						
			Випусник, які навчалися за державним замовленням	Працевлаштовані	На державних підприємствах	На підприємствах інших форм власності	Продовжили навчання	Надано право на самостійне працевлаштування	Не працевлаштовані випусники, які навчалися за державним замовленням
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	БІОЛОГІЧНИЙ	64	60	58	26	32	-	2	-
	Генетика	8	7	7	2	5	-	-	-
	Фізіологія	9	8	8	3	5	-	-	-
	Біологія	36	36	35	14	21	-	1	-
	Біохімія	11	9	8	7	1	-	1	-
2	ГЕОЛОГО- ГЕОГРАФІЧНИЙ	77	70	61	36	25	-	-	9
	Економічна географія	16	16	16	13	3	-	-	-
	Гідрогеологія	10	10	6	6	-	-	-	4
	Географія	11	11	11	11	-	-	-	-
	Геологія	8	8	5	1	4	-	-	3
	Екологія	32	25	23	5	18	-	-	2
3	ІСТОРИЧНИЙ	65	65	60	36	24	-	5	-
	Історія України	56	56	51	30	21	-	5	-
	Архівознавство	9	9	9	6	3	-	-	-
4	ІНОЗЕМНИХ МОВ Мова та література (із вивченням мови)	121	86	70	28	42	-	1	15
	Англійської	55	40	33	14	19	-	1	6
	Німецької	31	21	21	9	12	-	-	-
	Французької	35	25	16	5	11	-	-	9
5	МЕХАНІКО- МАТЕМАТИЧНИЙ	114	109	87	28	55	4	3	19
	Інформатика	18	13	13	1	12	-	-	-
	Математика	44	44	37	19	16	2	-	7
	Прикладна математика	39	39	29	8	19	2	3	7
	Механіка	13	13	8	-	8	-	-	5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	РАДІОФІЗИЧНИЙ	76	76	75	25	50	-	1	-
	Радіофізика та електроніка	55	55	54	14	40	-	1	-
	Біофізика	21	21	21	11	10	-	-	-
7	СОЦІОЛОГІЧНИЙ	59	50	38	5	26	7	3	9
	Соціологія	59	50	38	5	26	7	3	9
8	ПСИХОЛОГІЇ	52	26	25	10	15	-	1	-
	Психологія	52	26	25	10	15	-	1	-
9	ФІЗИКО-ТЕХНІЧНИЙ	55	55	54	43	11	-	1	-
	Експериментальна ядерна фізика	24	24	24	22	2	-	-	-
	Прикладна фізика	17	17	16	13	3	-	1	-
	Медична фізика	14	14	14	8	6	-	-	-
10	ФІЗИЧНИЙ	75	75	61	17	36	8	-	14
	Фізика	67	67	54	11	35	8	-	13
	Астрономія	8	8	7	6	1	-	-	1
11	ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ	42	16	16	-	-	16	-	-
	Лікувальна справа	42	16	16	-	-	16	-	-
12	ФІЛОЛОГІЧНИЙ	128	122	107	62	43	2	7	8
	Українська мова	64	61	55	39	16	-	6	-
	Російська мова	21	20	13	8	3	2	-	7
	Прикладна лінгвістика	8	8	8	5	3	-	-	-
	Журналістика	25	23	22	2	20	-	1	-
	Мова і література(латинська давньогрецька)	10	10	9	8	1	-	-	1
13	ХІМІЧНИЙ	60	58	53	27	26	-	1	4
	Хімія	60	58	53	27	26	-	1	4
14	ЕКОНОМІЧНИЙ	206	141	141	5	13	-	-	-
	Економічна теорія	14	13	13	-	13	-	-	-
	Економічна кібернетика	19	16	16	-	16	-	-	-
	Фінанси та кредит	27	24	24	-	24	-	-	-
	Економічна статистика	11	11	11	2	9	-	-	-
	Менеджмент організацій	36	22	22	3	19	-	-	-
	Облік і аудит	13	7	7	-	7	-	-	-
	Банківська справа	12	12	12	-	12	-	-	-
	Маркетинг	12	8	8	-	8	-	-	-
	Міжнародні економічні відносини	17	15	15	-	15	-	-	-
	Міжнародна економіка	45	13	13	-	13	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15	ФІЛОСОФСЬКИЙ	15	14	10	9	1	-	-	4
	Філософія	15	14	10	9	1	-	-	4
16	КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК	23	21	18	5	13	-	3	-
	Інформаційні управляючі системи та технології	23	21	18	5	13	-	3	-
	УСЬОГО	1232	1044	934	362	535	37	28	82
			100,0	89,5	34,7	51,2	3,6	2,7	7,8

Примітка: до працевлаштованих включено осіб, які продовжують навчання в інтернатурі та аспірантурі. Випускники, які навчалися за контрактом, працевлаштовуються самостійно.

Таблиця 3.17

Працевлаштування випускників педагогічних спеціальностей у 2006 році

№ п/п	Спеціальності	Підлягали працевлаштуванню	Одержали призначення	Надано право самостійного працевлаштування	Залишилися незрозподіленими	Направлені до шкіл України			
						Усього	м. Харкова	Харківської обл.	Інших областей
1	Біологія	36	35	1	-	6	1	5	-
2	Географія	11	11	-	-	7	3	4	-
3	Історія	56	51	5	-	22	4	18	-
4	Мова та література з вивченням мови: німецька мова англійська мова французька мова	86	70	1	15	7	4	2	1
		21	21	-	-	2	1	1	-
		40	33	1	6	2	1	-	1
		25	16	-	9	3	2	1	-
5	Математика	44	37	-	7	6	2	3	1
6	Російська мова	20	13	-	7	7	4	1	2
7	Українська мова	61	55	-	6	20	7	8	5
8	Фізика	67	54	-	13	10	2	5	3
9	Хімія	58	53	1	4	7	1	2	4
	УСЬОГО	439	379	8	52	92	28	48	16
	У %	100	86,3	1,9	11,8	20,6	6,3	10,8	3,5

Таблиця 3.18

**Направлення на роботу до шкіл України
випускників педагогічних спеціальностей у 2006 р.**

№ п/п	Спеціальності	Направлено до шкіл України			
		Усього	До міста Харкова	До Харків- ської обл.	До інших Областей
1	Прикладна фізика	1	-	1	-
2	Філософія	2	2	-	-
3	Астрономія	3	1	-	2
4	Психологія	1	-	1	-
5	Соціологія	3	2	1	-
6	Радіофізика та електроніка	2	1	1	-
7	Прикладна математика	1	1	-	-
	Всього по університету	13	7	4	2

Система «Випускник»

У рамках функціонування системи «Випускник» щорічно, починаючи з 2002 р., проводиться соціологічний моніторинг професійної кар'єри та життєвого шляху випускників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Дослідження має на меті одержати інформацію про реальне працевлаштування випускників університету, характер їхньої трудової діяльності, її відповідність отриманій спеціальності та особистим планам й очікуванням.

Працевлаштування випускників університету

	Працюють за фахом				Працюють частково за фахом				Не за фахом			
	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.
Біологічний	29	46	33	38	31	17	26	23	13	8	14	12
Геолого-географічний	16	31	30	33	40	36	35	24	26	11	30	24
Економічний	31	19	29	—	30	58,5	38	—	15	5	12	—
Іноземних мов	61	74	80	81	21	9,5	11	8	2	2	1,2	0
Історичний	58	38	42	39	17	10	21	28	8	21	17	17
Механіко-математичний	27	26	33	41	29	35,5	42	32	27	19	8	18
Радіофізичний	26	23	38	17	27	39	14	25	27	16	29	33
Соціологічний	27	39	10,5	7	25	23	16	50	38	18	16	36
Психологічний	40	38	29	25	16	46	29	25	3	12	18	33
Фізико-технічний	—	71	61	—	—	6	11	—	—	12	17	—
Фізичний	43	42	44	—	17	18	20	—	20	13	6	—
Філологічний	48	47	40	43	22	18	30	33	14	16	11	10
Хімічний	34	62	59	45	28	15	27	10	16	6	9	20
У цілому по університету	37	44,5	45,5	41	26	24,2	24	26	16	12	12	17

На відміну від попередніх років, коли забезпечувалась участь в опитуванні приблизно половини випускників минулого року, а на окремих факультетах – майже 80 %, у цьому році загальна чисельність опитаних виявилась меншою.

По-перше, на деяких факультетах (економічному, фізичному, фізико-технічному) не було забезпечено виконання робіт, які передбачалися програмою функціонування системи «Випускник». По-друге, майже на кожному факультеті помітно меншою є кількість одержаних «Анкет випускника». Такі результати пояснюються, зокрема й тим, що досить значний обсяг робіт, покладених на працівників факультетів, які забезпечують цей напрям роботи, не мав належного матеріального стимулювання.

Загальна кількість одержаних даних складає 228 анкет, що становить 30 % від чисельності випускників тих десяти факультетів, що взяли участь у дослідженні. Це є достатнім для того, щоб у цілому аналізувати ситуацію щодо працевлаштування випускників університету. На окремих факультетах чисельність опитаних коливається у межах 21 % (геолого-географічний факультет) до 36 % (радіофізичний факультет) від загальної чисельності їхніх випускників. Тому порівняння ситуації з працевлаштуванням по окремих факультетах можливе лише з суттєвими застереженнями.

Результати дослідження показали:

1. За час проведення моніторингу (2002 – 2005 рр.) ситуація щодо працевлаштування випускників університету залишається стабільною (табл. 3.19).

Таблиця 3.19

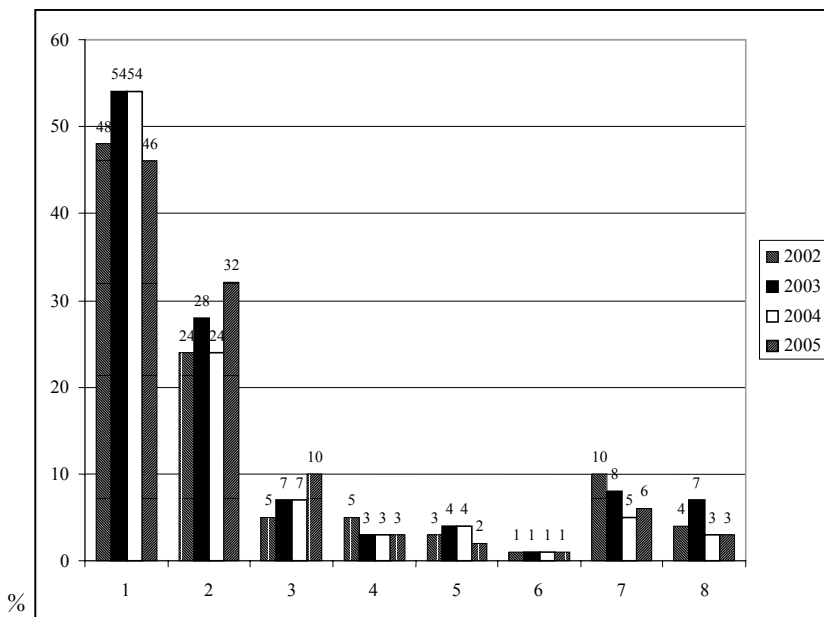
(у % до кількості опитаних на факультетах та в цілому по університету)

Навчаються в аспірантурі, магістратурі тощо				Шукають роботу				Не працюють та роботу не шукають			
2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.
18	23	21	19	7	6	5	0	2	0	5	8
5	8	–	9	10	14	0	5	3	0	0	5
7	12	12	–	12	5	3	–	5	0	3	–
8	5	2	4	8	6	1	8	0	4	1	0
17	10	17	6	–	7	4	5	0	14	4	5
14	13	8	9	3	3	0	0	0	3	0	0
15	11	14	25	7	4,5	0	0	0	7	0	0
6	10	42	7	6	6	5	0	0	4	5	0
11	4	6	17	22	0	6	0	8	0	6	0
–	12	11	–	–	0	0	–	–	0	0	–
10	21	20	–	0	0	6	–	10	5	6	–
3	5	9	4	10	4,1	3,5	4	3	5	4	4
9	18	4,5	20	6	0	0	0	6	0	0	5
10	11,6	11,4	10	8	4,7	4,8	3	3	3,4	2,6	4

Деякі коливання у чисельності працевлаштованих і тих, хто на момент дослідження не вирішив цю проблему, не мають характеру сталої тенденції. Це стосується головним чином ситуації за останні три роки (2003 – 2005). У порівнянні ж із 2002 р., коли був започаткований моніторинг, зміни на краще досить помітні: зростає чисельність працевлаштованих за фахом (з 37 % у 2002 р. до 41 % у 2005 р.) та зменшилась чисельність безробітних (8 % та 3 % відповідно).

На момент дослідження працевлаштованими вважали себе 94 % опитаних випускників минулого року. Серед них 41 % знайшли собі роботу відповідно до фахової підготовки, 26 % працюють за спеціальністю, що частково відповідає отриманій освіті, 10 % продовжують навчання в аспірантурі або магістратурі. Працюють не за фахом 17 %, що дещо більше, ніж у попередні роки, і збігається з показником 2002 р. (табл. 3.19)

Працевлаштування не за фахом самі респонденти пояснюють трьома причинами. Це, по-перше, неможливість знайти роботу за фахом (на це вказала одна чверть з цієї групи); невідповідність, по-друге, пропозицій вимогам самих випускників (58 % відповідей), головним чином щодо заробітної плати (як встановлено в попередніх дослідженнях, для більшості

1. Практична діяльність за фахом (інженер, економіст, перекладач тощо).
2. Викладацька діяльність.
3. Науково-дослідницька діяльність.
4. Підприємницька діяльність.
5. Адміністративно-управлінська діяльність.
6. Політична, громадська діяльність.
7. Навчання в аспірантурі.
8. Інше

Рис. 3.1. Розподіл випускників за видами діяльності на момент закінчення університету (%)

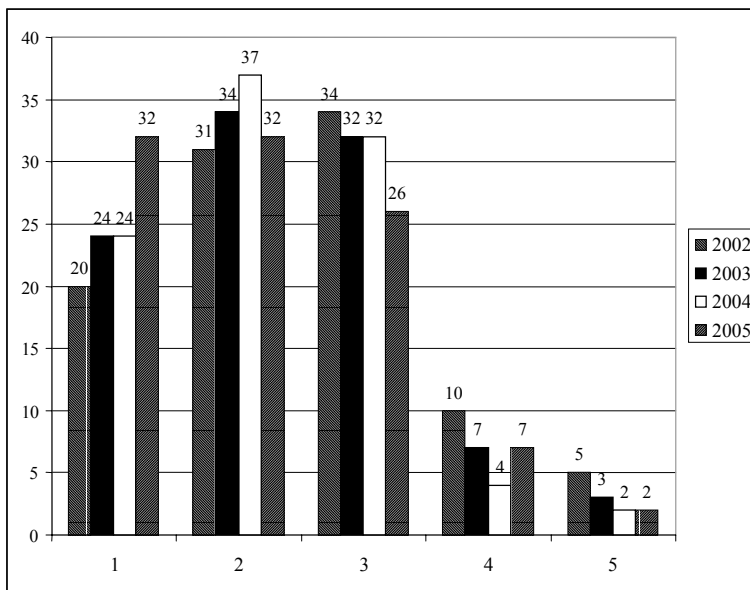
молодих фахівців прийнятний її рівень на різних факультетах коливався від 160 до понад 300 \$); по-треє, небажання працювати за фахом (так пояснюють роботу не за фахом 18 % представників цієї групи).

2. Аналіз сфер діяльності, в яких знайшли своє застосування випускники університету, засвідчив сталу тенденцію зростання її відповідності специфіці університету; спрямованості його діяльності на підготовку кадрів висококваліфікованих викладачів та науковців. За роки проведення моніторингу вдвічі зросла чисельність випускників, зайнятих науково-дослідницькою (з 5 % у 2002 р. до 10 % у 2005 р.) та викладацькою діяльністю, насамперед у школах, ліцейх, гімназіях (з 13 % у 2003 р. до 26 % у 2005 р.).

Одночасно дещо знижується чисельність випускників, зарахованих до аспірантури (рис. 3.1).

3. Дослідження засвідчило сталу тенденцію зростання рівня задоволеності молодих фахівців своєю роботою.

Загальний індекс задоволеності роботою становив у 2002 р. +0,26, у 2003 +0,35, у 2004 +0,36, а у 2005 +0,43. Так, якщо у 2002 р. своєю роботою були повністю задоволені 20 % опитаних, то в 2005 р. таких виявилось 32 %. Тих, кого робота скоріше не влаштовує та зовсім не влаштовує, у перший рік проведення моніторингу було 15 %, сьогодні – 9 % (рис. 3.2).

1. Повністю влаштовує. 2. Скоріше влаштовує. 3. Частково так, частково ні.
4. Скоріше не влаштовує. 5. Зовсім не влаштовує

Рис. 3.2. Якою мірою влаштовує випускників університету їхня робота (у % від кількості отриманих відповідей)

Таблиця 3.20

**Динаміка оцінок головних характеристик роботи
(в індексах, де +1 – повністю влаштовує, -1 – не влаштовує)**

	2002	2003	2004	2005
Цікава, творча	0,36	0,42	0,4	0,46
Відповідає здібностям	0,48	0,56	0,6	0,58
Відповідає рівню підготовки	0,43	0,54	0,6	0,56
Добре оплачувана	-0,2	-0,09	-0,06	-0,03
Дає можливість професійного зростання	0,28	0,35	0,6	0,35
Дає можливість посадового зростання	0,27	0,24	0,37	0,28
Влаштовують умови та організація праці	0,24	0,33	0,46	0,49

Із року в рік зростає чисельність тих, хто вважає свою роботу цікавою, творчою, такою, що відповідає здібностям та рівню професійної підготовки. Стабільно низьким залишається рівень задоволеності оплатою праці, відносно невисокими є показники задоволеності можливостями професійного та посадового зростання (табл. 3.20).

Перелічені вище характеристики роботи (розмір заробітної плати, можливість професійного та посадового зростання) зайняли перші три місця у структурі факторів, що визначають задоволеність роботою.

4. Процес працевлаштування за роки проведення моніторингу не зазнав суттєвих змін.

Одним із головних засобів вирішення цієї проблеми залишаються родинні та дружні зв'язки. Ними скористались 40,5 % опитаних випускників 2002 р., 36,5 % – 2003 р., 30 % – 2004 р. і 36 % тих, хто одержав диплом у 2005 р.

Досить поширеним засобом працевлаштування дипломованих фахівців є суміщення роботи з навчанням. Щорічно закріплюється на підприємстві (в організації), де вже працювали, від 1/5 до 1/3 опитаних (21,5 % випуску 2002 р., 22 % – 2003 р., 20 % 2004 р., 30 % – 2005 р.).

Третє місце з точки зору поширеності цього засобу є самостійний пошук роботи за оголошеннями, рекламою тощо. Серед останнього випуску таким чином діяли 27 % опитаних.

Інші шляхи пошуку роботи є менш розповсюдженими, у тому числі – покладання надій на допомогу керівництва факультету та викладачів. Серед останнього випуску цим скористались лише 7 % опитаних, у той час як у попередні роки таких було дещо більше (10 % у 2002 р., 15 % у 2003 р. та 13 % у 2004 р.).

Таблиця 3.21

**Динаміка оцінок реальності майбутнього працевлаштування
відповідно до запиту**

	2002	2003	2004	2005
Цілком реальний	50	58	60	53
Скоріше реальний	27	27	28	40
Скоріше нереальний та нереальний	10	9	4	3
Важко відповісти	13	6	8	4

5. Предметом особливої уваги є ефективність існуючої практики попереднього працевлаштування випускників. Судячи з отриманих даних запити на молодих фахівців надали 82 % випускників. При цьому далеко не всі студенти були впевнені в реальності свого працевлаштування саме на цьому робочому місці (табл. 3.21).

Реальну роботу, як свідчать результати дослідження, випускники активно шукають і знаходять вже після закінчення навчання у ВНЗ.

Тим не менше, незважаючи на досить поширені факти розбіжностей між попереднім та реальним працевлаштуванням, обов'язкова вимога вирішувати цю проблему ще до одержання диплома стимулює більш активні та цілеспрямовані дії студентів у цьому напрямку. З цієї точки зору існуюча практика попереднього працевлаштування є корисною.

IV

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

4.1. Науково-методична робота

Основні напрями науково-методичної роботи у звітному році визначилися подальшим виконанням «Програми підвищення якості навчального процесу» та впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Факультетами та Науково-методичним центром (НМЦ) університету були розроблені плани заходів із реалізації Програми на 2005/2006 навчальний рік. Проблеми реформування університетської освіти обговорювалися на двох засіданнях Ученої ради університету і двох розширених засіданнях Науково-методичної ради. У червні 2006 р. НМЦ було проведено щорічний моніторинг стану науково-методичної роботи на факультетах. Аналіз показав як певні досягнення, так і проблеми науково-методичного забезпечення навчального процесу.

У напрямі адаптації університетської освіти до вимог Болонського процесу робота проводилась відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України від 23.01.2004 р. № 48 «Про проведення педагогічного експерименту з кредитно-модульної системи організації навчального процесу», від 21.05.2004 р. № 414 «Про запровадження у вищих навчальних закладах навчальної дисципліни «Вища освіта і Болонський процес», від 20.10.2004 р. № 812 «Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу», від 30.12.2006 р. № 774 «Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, університетського Положення про організацію навчального процесу за кредитно-модульною системою та наказів ректора про впровадження кредитно-модульної організації навчального процесу від 08.09. 2005 р. № 0501-1/073 і від 17.02.2006 р. № 0501-7/020. Адаптовано навчальні плани та робочі програми для роботи за кредитно-модульною системою; для студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою магістра, до навчальних планів введено курс «Вища освіта і Болонський процес»; на всіх факультетах підготовлено інформаційні пакети; на базі Науково-методичного центру працює інформаційний центр із питань Болонського процесу. Науково-методичним центром проведено чотири семінари з проблем упровадження кредитно-модульної, модульно-рейтингової систем організації навчального процесу, новітніх навчальних технологій: «Забезпечення контролю якості у вищій школі» (вересень 2005 р.), «Про досвід використання комп'ютерного

тестового контролю» (грудень 2005 р.), «Питання організації модульного контролю та використання європейської шкали оцінки знань студентів» (грудень 2005 р.), «Система менеджменту університетів та управління якістю навчального процесу і наукових досліджень у Великій Британії» (квітень 2006 р.); видано два випуски інформаційно-аналітичних матеріалів «Адаптація університетської освіти до вимог Болонського процесу», розроблено рекомендації щодо організації модульного контролю.

З 1 вересня 2005 р. за кредитно-модульною системою організації навчального процесу навчалися студенти перших курсів усіх факультетів. У цьому навчальному році в університеті відновлено інститут кураторів студентських академічних груп, розроблено та затверджено відповідне Положення.

Позитивні зрушення спостерігаються в забезпеченні навчального процесу. На сьогодні навчально-методичними комплексами забезпечено майже всі загальні та вибіркові дисципліни, що підтверджують результати перевірки науково-методичного забезпечення кафедр, проведеної навчальним відділом і НМЦ у грудні 2005-січні 2006 р. У той же час, в університеті відсутні єдині вимоги до оформлення навчально-методичної документації. Робочі програми, форми представлення інформації про систему оцінювання знань тощо значно відрізняються не тільки на різних факультетах, а й на кафедрах одного факультету. Є необхідність розробити загальну форму робочих програм та інших елементів навчально-методичних комплексів. За даними самоаналізу факультетів, в університеті повністю забезпечені підручниками і навчальними посібниками 76,2 % дисциплін, частково – 20 %; незабезпечених дисциплін 3,8%: 20 % дисциплін зовсім не забезпечені на філософському факультеті, 10 % – на економічному та історичному факультетах (табл. 4.1).

В університеті упорядковано видання навчальної та навчально-методичної літератури. Організаційно-видавничим відділом НМЦ підготовлено до друку та видано у серії «Підручник (навчальний посібник) Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» 42, у серії «Методична література» – 99, підготовлено та подано до МОН України для отримання грифів 17 навчальних видань. Усього в 2005/2006 навчальному році видано 154 підручників і навчальних посібників (з яких 48 з грифом МОН), 204 назви методичних матеріалів (табл. 4.2).

В університеті активно впроваджуються електронні навчальні ресурси. Протягом 2005/2006 навчального року майже вдвічі збільшилася база електронних навчальних матеріалів, у першу чергу електронних версій підручників і навчальних посібників, що розміщені на сайті ЦНБ і на факультетських сайтах (табл. 4.3, 4.4). Найбільша кількість електронних навчальних матеріалів на факультетах фундаментальної медицини, історичному та фізичному. Поповнення бази відчули і студенти, які все більше користуються електронними матеріалами, що підтверджується даними опитування «Викладання очима студента». Аналізуючи звіти факультетів і результати опитування студентів, можна зробити висновок, що для розширення використання комп'ютерних технологій необхідно збільшити кількість комп'ютерів, підключених до мережі Інтернет, звернути увагу на формування у студентів навичок робо-

ти в Інтернеті, виробити єдині вимоги до інформаційного наповнення веб-сайтів факультетів щодо питань організації навчального процесу.

З метою стимулювання науково-методичної роботи в грудні 2006 р. проведено VI виставку-конкурс навчальної літератури, в червні 2006 р. – конкурс кафедр на краще науково-методичне забезпечення. На виставці-конкурсі навчальної літератури були представлені близько 350 експонатів, у конкурсі взяли участь автори 102 робіт. За результатами виставки-конкурсу дипломами I ступеня відзначено В. Д. Орлова, В. В. Ліпсон та В. В. Іванова за підручник «Медична хімія», дипломами II ступеня – С. А. Шведова за підручник «Латинська мова», Г. М. Жолткевича та І. Т. Зарецьку за навчальний посібник «Інформатика для інженерів», Л. Ф. Черногора за навчальний посібник «Нелінійна радіофізика», С. І. Сотникову за навчально-методичний комплекс з німецької мови для 5 класу загальноосвітніх навчальних закладів, дипломами III ступеня – А. Г. Руткаса за навчальний посібник «Комп'ютерна дискретна математика», В. І. Лебідя за підручник «Фізична хімія», Б. А. Пугача за навчальний посібник «Фундаментальні проблеми історії та філософії науки», Е. Д. Прохорова за навчальні посібники з твердотілої електроніки, З. З. Зимана та А. Ф. Сіренка за навчальний посібник «Основи фізичного матеріалознавства», А. М. Байназарова за навчальні посібники з географії для загальноосвітніх навчальних закладів.

За результатами конкурсу кафедр на краще науково-методичне забезпечення навчального процесу відзначені: за напрямом «Забезпечення навчаль-

Таблиця 4.1

**Забезпеченість навчального процесу
підручниками та навчальними посібниками**

Факультет / інститут	Відсоток дисциплін, що забезпечені підручниками		
	повністю	частково	не забезпечені
Біологічний	85%	15%	0%
Високих технологій	86%	14%	0%
Геолого-географічний	60%	31%	9%
Економічний	50%	40%	10%
Іноземних мов	80%	15%	5%
Історичний	80%	10%	10%
Механіко-математичний	90%	8%	2%
Міжнародних економ. відносин	90%	10%	0%
Психології	79%	21%	0%
Радіофізичний	85%	15%	0%
Соціологічний	78%	22%	0%
Фізичний	74%	24%	2%
Філологічний	98%	1%	1%
Філософський	50%	30%	20%
Фундаментальної медицини	65%	35%	0%
Хімічний	75%	20%	5%
Юридичний	70%	30%	0%
По університету	76,2%	20 %	3,8%

Таблиця 4.2

Видання підручників, навчальних посібників

Факультет / Інститут	Вид навчальної та навчально-методичної літератури					
	Підручники і посібники з грифом МОН	З них підготовлено НМЦ	Підручники і посібники без грифа МОН	З них підготовлено НМЦ	Методичні матеріали	З них підготовлено НМЦ
Біологічний	2	2	2	2	5	3
Високих технологій	2	0	11	1	4	4
Геолого-географічний	3	0	9	0	28	2
Економічний	0	0	1	2	4	2
Іноземних мов	12	1	26	1	25	25
Історичний	1	0	3	1	12	2
Механіко-математичний	0	0	1	1	7	4
Міжнарод. економ. та турист. бізнесу	5	2	8	3	5	0
Психології	3	2	2	0	18	18
Радіофізичний	2	3	3	0	10	4
Соціологічний	1	0	2	1	7	4
Фізичний	2	2	10	0	3	3
Філологічний	4	1	6	1	17	5
Філософський	2	0	6	2	20	5
Фундаментальної медицини	1	0	3	3	10	3
Хімічний	4	0	7	1	3	2
Юридичний	0	0	1	1	23	10
Центр міжнарод. освіти	4	4	5	5	3	3
По університету	48	17	106	25	204	99

ного процесу навчально-методичними комплексами» першою премією – кафедру цивільно-правових дисциплін (зав. кафедри І. В. Венедіктова), другою премією – кафедру загальної психології (зав. кафедри О. Ф. Іванова), третьою премією – кафедру соціально-економічної географії (зав. кафедри О. К. Кузін); за напрямом «Упровадження комп'ютерних навчальних технологій» першою премією – кафедру експериментальної фізики (зав. кафедри В. П. Лебедев), другою премією – кафедру соціології управління та соціальної роботи (зав. кафедри В. М. Ніколаєвський), третьою премією – кафедру зоології та екології тварин (зав. кафедри С. Ю. Утевський); за напрямом «Розробка інноваційних навчальних технологій» першою премією – кафедру загальної фізики (зав. кафедри О. Г. Андерс), другою премією – кафедру моделювання систем і технологій (зав. кафедри В. Т. Лазурик), третьою премією – кафедру геоєкології та конструктивної географії (зав. кафедри В. Ю. Некос).

Таблиця 4.3

Наявність електронних навчальних ресурсів

Факультет / Інститут	Типи електронних навчальних ресурсів		
	електронні версії навчально-методичних матеріалів	мультимедійні ілюстративні матеріали	інтерактивні електронні підручники
Біологічний	30	10	0
Високих технологій	78	6	4
Геолого-географічний	120	21	7
Економічний	79	0	7
Іноземних мов	58	128	1
Історичний	289	17	0
Механіко-математичний	8	1	1
Міжнарод. економ. відносин та турист. бізнесу	50	0	0
Психології	60	3	0
Радіофізичний	32	12	0
Соціологічний	115	39	0
Фізичний	241	14	6
Філологічний	56	4	4
Філософський	138	6	3
Фундаментальної медицини	2070	2010	2
Хімічний	42	41	0
Юридичний	55	0	0

Таблиця 4.4

Електронні версії підручників і посібників на сайті ЦНБ

Факультет	Розміщено
Біологічний	3
Геолого-географічний	4
Економічний	1
Іноземних мов	22
Історичний	2
Механіко-математичний	8
Радіофізичний	7
Соціологічний	3
Фізичний	20
Фізико-технічний	4
Філологічний	18
Філософський	4
Хімічний	8
Юридичний	5
Центр міжнародної освіти	2
Разом	111

Важливим чинником якості освітнього процесу є педагогічна майстерність викладача, його вміння використовувати різноманітні сучасні методи навчання. Для вдосконалення педагогічної майстерності викладання та впровадження сучасних методів навчання велика увага надавалась організації та проведенню методичних конференцій і семінарів, майстер-класів, показових і відкритих занять тощо.

Проведено 11 конференцій міжнародного та всеукраїнського рівнів, зокрема, XIV Міжнародний науково-методичний семінар «Географія і картографія: нове у тематиці структурі, змісті та технології створення навчальної

літератури, карт і атласів» (вересень 2005 р.), X науково-практичну конференцію «Екологічна освіта та наука в Україні: проблеми та перспективи» (жовтень 2005 р.), Міжнародну науково-методичну конференцію «П'ять Каразинські читання: Людина. Мова. Комунікація.» (листопад 2005 р.), Міжнародну науково-методичну конференцію «Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі» (червень 2006 р.). На факультетах історичному, іноземних мов і психології працюють лабораторії науково-методичних досліджень. Методичні семінари та майстер-класи найкраще організовані на факультетах психології, іноземних мов, соціологічному, історичному та філологічному. Історичний факультет продовжує видавати «Методичний вісник», в якому узагальнюється досвід викладачів із відповідних питань. Загалом по університету проведено понад 180 відкритих занять. Результат цієї роботи – підвищення якості викладання, розширення спектра використання сучасних освітніх технологій, що підтвердили дані моніторингу й опитування студентів. У той же час, факультети підкреслюють необхідність подальшого поширення позитивного досвіду в цій сфері.

На жаль, не вдалося створити загальноуніверситетську систему підвищення педагогічної майстерності. Очевидно, передбачені форми: загальноуніверситетські семінари, лекції, майстер-класи не враховують специфіку окремих факультетів і не є привабливими ні для потенційних слухачів, ні для тих, хто мав ділитися своїм досвідом. З наступного навчального року необхідно організувати такі заходи у групах споріднених факультетів.

Важливою складовою моніторингу якості навчального процесу є опитування «Викладання очима студента», яке стало традиційним. У 2005/2006 навчальному році соціологічним факультетом і НМЦ проведено шостий (вересень 2005 р.) і сьомий (лютий 2006 р.) етапи опитування. Студенти й надалі досить високо оцінюють якість викладання – середня оцінка 4,2 за п'ятибальною шкалою (табл. 4.5, 4.6.). Потрібно відзначити факультети хімічний, фізичний, філософський та історичний, оцінка яких зростає на кожному етапі опитування.

У 2005/2006 навчальному році велика увага приділялася вдосконаленню організації контролю знань студентів. Підсумковий семестровий контроль вже традиційно проводився в письмовій формі, поновлено ректорські контрольні роботи, розроблено Положення про порядок їх проведення, що передбачає використання ректорських контрольних робіт як форму модульного контролю.

В університеті посилюється інтерес до модульно-рейтингової системи. Питання модульної організації навчального процесу, модульного контролю обговорювалися на розширених засіданнях Науково-методичної ради та засіданнях навчально-методичних комісій факультетів. Згідно з даними опитування студентів, повільно, але невпинно зростає частота використання тестових завдань та рейтингової системи. Причому, якщо для всього університету зміна показників від одного опитування до наступного є невеликою, деякі факультети демонструють більшу динаміку. Наприклад, на історичному факультеті про використання рейтингової системи на першому опитуванні сповістило 10 % студентів, тепер – 61 %, геолого-географіч-

Таблиця 4.5

Рівень викладання за оцінками студентів

Факультети	Оцінка за п'ятибальною шкалою			
	Лютий 2003 р.	Лютий 2004 р.	Лютий 2005 р.	Лютий 2006 р.
Біологічний	3,9	4,1	4,3	4,2
Геолого-географічний	3,9	3,7	4,2	3,9
Економічний	3,9	4,1	4,1	4,0
Іноземних мов	3,9	4,1	4,3	4,1
Історичний	4,3	4,4	4,2	4,4
Комп'ютерних наук	4,0	4,4	3,9	4,0
Механіко-математичний	4,2	4,1	4,2	4,1
Психології	4,2	4,3	4,3	4,2
Радіофізичний	4,0	4,1	4,4	4,3
Соціологічний	4,2	4,2	4,4	4,3
Фізико-технічний	4,2	4,1	4,3	4,1
Фізичний	4,3	4,2	4,3	4,4
Філологічний	4,1	4,2	4,3	4,2
Філософський	4,2	4,2	4,2	4,4
Фундаментальної медицини	4,3	4,2	4,0	-
Хімічний	3,9	3,8	4,2	4,3
Юридичний	-	-	4,0	4,0
У цілому по університету	4,1	4,1	4,2	4,2

Таблиця 4.6

Оцінка складових діяльності викладачів (по університету в цілому)

	Оцінка за п'ятибальною шкалою			
	Лютий 2003 р.	Лютий 2004 р.	Лютий 2005 р.	Лютий 2006 р.
Уміння підтримувати контакт	3,9	4,0	4,1	4,0
Доступність викладення матеріалу	4,1	4,1	4,2	4,1
Логічна послідовність, аргументованість	4,1	4,2	4,2	4,2
Вільне володіння матеріалом	4,5	4,5	4,6	4,5
Уміння викликати інтерес до предмету	3,7	3,7	3,8	3,8
Використання нової наукової інформації	3,5	3,6	3,7	3,7
Уміння зняти напруженість і втомленість	3,4	3,6	3,6	3,6
Уміння підтримувати дисципліну	3,9	4,0	4,0	4,0
Прийнятний темп викладення	4,0	4,1	4,2	4,1
Принциповість, вимогливість	4,1	4,2	4,2	4,2
Захопленість своїм предметом	4,4	4,4	4,4	4,4
Поважливе, доброзичливе ставлення	4,2	4,3	4,3	4,2
Висока загальна культура, ерудиція	4,2	4,3	4,4	4,4
Об'єктивність в оцінці знань	4,0	4,1	4,2	4,1
Культура мови	4,4	4,4	4,5	4,4
Почуття гумору	3,9	3,9	4,0	4,0
Якість викладання в цілому	4,1	4,1	4,2	4,2

Таблиця 4.7

Технічні засоби навчання

Факультет / Інститут	Технічні засоби				
	Проект-тори	Мульти-медіа	Теле-та відео	Аудиторії з ТЗН	Копіювальна техніка
Біологічний	11	0	3	1	2
Високих технологій	9	2	3	3	7
Геолого-географічний	21	5	9	5	6
Економічний	0	2	2	3	2
Іноземних мов	1	0	8	10	0
Історичний	5	1	4	2	5
Механіко-математичний	0	0	0	0	2
Міжнарод. економ. відносин та турист. бізнесу	1	0	0	0	0
Психологічний	0	0	3	0	2
Радіофізичний	5	3	3	2	4
Соціологічний	2	0	2	0	2
Фізичний	10	1	7	1	3
Філологічний	0	0	4	3	5
Філософський	10	0	0	0	3
Фундаментальної медицини	2	3	1	1	3
Хімічний	6	1	0	0	1
Юридичний	0	0	0	0	3
По факультетам	83	18	49	31	50
Відділ ТЗН	8	2	5	3	0
По університету	91	20	54	34	50

ному – відповідно 12 % і 47 %, психології – 9 % і 34 %, філософському – 7 % і 29 %, іноземних мов – 10 % і 37 %; при використанні тестових завдань: на радіофізичному факультеті – 13 % і 32 %, геолого-географічному – 17 % і 54 %, хімічному – 7 % і 19 %.

Упровадження інноваційних освітніх технологій потребує сучасного технічного оснащення. Стан парку технічних засобів навчання характеризують дані табл. 4.7. Співробітниками відділу ТЗН технічними засобами обладнано Велику фізичну та Нову фізичну аудиторії, встановлено дошки в 42 аудиторіях, відремонтовано 67 одиниць техніки, виконано 780 замовлень на виготовлення фотографій, оформлено та проведено 16 виставок. Але проблема зміцнення сучасної технічної бази освітнього процесу в університеті залишається актуальною. У своїх звітах майже всі факультети виділяють як першочергове питання використання сучасних технічних засобів і оснащення ними аудиторій. Необхідно проаналізувати потреби й фінансові можливості та розробити перспективний план оснащення аудиторій стаціонарними технічними засобами.

Серйозною проблемою залишається створення системи оцінки якості освіти. За останні роки в університеті сформовано систему внутрішнього моніторингу, що складається зі щорічних опитувань «Викладання очима студента» та конкурсів на краще науково-методичне забезпечення кафедр, навчальної літератури, на премію імені В. Н. Каразіна; моніторингу якості навчального процесу; визначення показників трудової діяльності факультетів. З метою вдосконалення цієї системи в червні – липні 2006 р. проведено перше (експериментальне) визначення рейтингу кафедр.

За минулий навчальний рік зроблено ще один важливий крок на шляху реформування університетської освіти. Головним досягненням є те, що новатіції запроваджено поступово, після ґрунтовної підготовки. Це результат цілеспрямованої роботи факультетів і Науково-методичного центру. В нових умовах постала проблема впорядкування нормативної бази навчально-виховного процесу. Було б доцільним, по-перше, видати і розповсюдити по кафедрах збірку нормативних документів, по-друге, розробити єдине університетське положення про організацію навчально-виховного процесу. Це велика, але вкрай необхідна робота.

4.2. Комп'ютеризація навчального процесу

Центр комп'ютерних технологій університету проводив заходи, спрямовані на виконання плану щодо розвитку інформаційних і телекомунікаційних технологій в університеті на 2005/2006 навчальний рік, затвердженого рішенням Ученої ради університету.

З метою підвищення ефективності використання обчислювальної техніки проведено черговий аналіз її використання в університеті, особливо в навчальному процесі. Ефективність використання обчислювальної техніки в комп'ютерних класах факультетів порівняно із загальноуніверситетськими класами в середньому стабілізувалася на значенні 28 пар на тиждень. Зросла також кількість (з 28 до 32) комп'ютерних класів (табл. 4.8).

Якісний склад комп'ютерного парку університету, який визначався як відсоток сучасних комп'ютерів у загальній кількості, зріс за навчальний рік з 56,5 до 68,4 %.

Загалом, урахувуючи комп'ютери кафедр та лабораторій, виконано норму Міністерства освіти і науки України щодо доступу студентів до комп'ютерів (11,3 студенти на комп'ютер при нормі не більше 12).

З метою побудови сучасного електронного документообігу університет узяв участь у роботі консорціуму українських і західноєвропейських університетів та Міністерства освіти і науки України, який було створено для реалізації завдань об'єднаного європейського проекту Tempus Tacis MP JEP 23010-2003 «Інформаційні технології в управлінні вищими навчальними закладами». На цей час роботи за проектом успішно завершено з позитивною оцінкою європейських експертів. Центр комп'ютерних технологій створив програмне забезпечення пілотної версії системи електронного документообігу в університеті.

Таблиця 4.8

Стан комп'ютерних класів

№	Факультет/інститут	Кількість класів	Кількість комп'ютерів		Наявність підключення до Інтернет	Завантаженість (пар/тижд.)
			Усього	З них застарілих		
1.	Геолого-географічний	3	19	11	так	20
2.	Економічний	5	67	30	так	32
3.	Іноземних мов	3	25	20	так	25
4.	Інститут високих технологій	3	39	0	ні	40
5.	Історичний	1	8	8	так	20
6.	Механіко-математичний факультет	2	16	10	ні	40
7.	Радіофізичний	3	21	0	ні	30
8.	Соціологічний	2	22	0	так	21
9.	Філологічний	2	14	14	так	33
10.	Фундаментальної медицини	2	18	0	так	25
11.	Загальноуніверситетські кафедри	5	63	18	ні	40
12.	Центр міжнародної освіти	1	8	0	так	33
Разом		32	320	111		34

З метою створення умов для впровадження автоматизованих систем документообігу в 2005/2006 навчальному році продовжена робота курсів з основ інформаційних технологій для співробітників університету. За навчальний рік на цих курсах пройшли підвищення кваліфікації 105 співробітників університету.

Для вдосконалення комп'ютерної підготовки студентів непрофільних спеціальностей підготовлено до друку навчальний посібник з курсу «Вступ до інформаційних технологій». Програма цього курсу відповідає базовій європейській програмі з основ інформаційних технологій ECDL (European Computer Driven License). Проводилися роботи, спрямовані на розробку та впровадження програмних комплексів для забезпечення автоматизації управління навчальним процесом, зокрема, разом з навчальною частиною розроблені та узгоджені функціональні вимоги до інформаційної системи управління навчальним процесом.

Продовжено роботу зі створення електронних навчальних матеріалів. За цей навчальний рік на сайті Центральної наукової бібліотеки було розміщено 25 навчальних матеріалів в електронній формі загальним обсягом 1389 аркушів формату А4. Центр комп'ютерних технологій та кафедра теоретичної та прикладної інформатики у 2006 р. у співпраці з видавництвом «Глекса» (Москва) та викладачами шкіл та ВНЗ Харкова удосконалили технологію виробництва електронних підручників та створили експериментальний зразок електронного підручника за цією технологією, на базі цієї розробки – базовий під-

ручник фізики для 11 класу за програмою середньої школи Російської Федерації. Цей підручник отримав відповідний гриф. Завершено розробку програмного комплексу, призначеного для організації доступу студентів до електронних навчальних ресурсів. У наступному навчальному році він буде випробований на механіко-математичному та філософському факультетах.

У 2005/2006 навчальному році було продовжено роботи з розширення корпоративної мережі університету, зокрема, з приєднання до мережі управлінських підрозділів університету, а також з розширення доступу до мережі факультетів головного корпусу. У цьому році університет приєднався до Асоціації користувачів Української науково-освітньої мережі «Уран» як засновник, а також уклав договір про співробітництво в експлуатації волоконно-оптичних сегментів Української науково-освітньої мережі «Уран», що дозволяє, починаючи з цього року, забезпечити для університету волоконно-оптичний канал з пропускнуою здатністю до 10 Гігабіт на секунду за рахунок гранту від наукового фонду НАТО (NATO Network Infrastructure Grant NIG 981531). Співпраця в експлуатації волоконно-оптичних сегментів дозволить університету вирішити проблему вільного доступу до Інтернет, а також надасть можливість науковцям користуватися ресурсами пан-Європейської науково-освітньої мережі GEANT.

Незважаючи на певні успіхи у впровадженні інформаційних і телекомунікаційних технологій у навчальний процес та управління університетом, існують певні недоліки та проблеми. Однією з найгостріших проблем є невідповідність традиційних методів управління навчальним процесом сучасним інформаційним засобам підтримки прийняття управлінських рішень. Ця невідповідність знижує ефективність використання інформації в університеті.

4.3. Навчально-виробнича практика

Як і в минулі роки, більшість кафедр проводила роботу з удосконалення практичної підготовки студентів. Завдяки поширенню зв'язків із підприємствами та установами міста покращується розподіл студентів на виробничу практику поза межами університету (табл. 4.9). У 2005/2006 навчальному році було укладено 718 договорів з підприємствами, науковими та навчальними установами Харкова та інших міст України. Із 1387 студентів-практикантів пройшли практику на виробництві та у філіях кафедр 69,2 % студентів, 5,0 % працювали на оплачуваних місцях.

На базах практик створені сприятливі умови для роботи. Студенти виконали повністю програми практик, не мали нарікань з боку керівництва баз практики та виявили високий рівень підготовки з профільних дисциплін. Підтвердженням цього є високий якісний показник підготовки студентів-практикантів (99,0 %). Відмінні та добрі оцінки за практику одержали 100 % студентів факультетів історичного, фізико-технічного, хімічного, соціологічного, економічного, філософського, психології, іноземних мов, фундаментальної медицини (табл. 4.10).

Таблиця 4.9

Місце проходження виробничої практики студентів

Факультети	Роки	Курс	К-ть студентів	Проїшли практику			
				На виробничтві, %	У філіях кафедр, %	На кафедрах ХНУ, %	На оплачуваних місцях, %
Біологічний	2004	IV	63	81,7	-	18,3	-
	2005	IV	70	85,1	-	14,9	-
Геолого-географічний	2005	III,V	168	94,6	-	5,4	6,5
	2006	III,V	170	96,3	-	3,7	4,3
Економічний, Міжнар. економ. відносин та турист. бізнесу	2005	V	243	95,8	-	4,2	11,1
	2006	V	218	96,4	-	3,6	15,2
Іноземних мов	2005	V	130	12,7	-	87,3	5,0
	2006	V	130	21,4	-	78,6	8,3
Історичний	2005	V	65	100,0	-	-	-
	2006	V	71	100,0	-	-	-
Комп'ютерних наук	2005	V	25	-	-	100,0	-
	2006	V					
Механіко-математичний	2005	V	107	6,0	-	94,0	-
	2006	V	110	12,3	-	87,7	-
Психології	2005	V	52	9,0	-	91,0	-
	2006	V	52	31,2	-	68,8	-
Радіофізичний	2005	V	72	33,0	-	67,0	-
	2006	V	81	41,3	-	58,7	-
Соціологічний	2005	V	55	-	-	100,0	-
	2006	V	57	-	-	100,0	-
Фізико-енергетичний	2005	V	-	-	-	-	-
	2006	V	5	100,0	-	-	-
Фізико-технічний	2005	V	41	3,0	78,0	19,0	-
	2006	V	38	21,0	48,0	31,0	-
Фізичний	2005	V	68	72,9	-	27,1	-
	2006	V	78	-	-	26,2	-
Філологічний	2005	V	147	78,2	-	21,3	-
	2006	V	133	85,3	-	14,7	-
Філософський	2005	IV	16	-	-	100,0	-
	2006	IV	15	-	-	100,0	-
Фундаментальної медицини	2005	V	41	100,0	-	-	-
	2006	V	52	100,0	-	-	-
Хімічний	2005	V	52	7,0	13,0	80,0	-
	2006	V	45	100	-	-	-
Усього	2005		1320	59,3	2,3	38,4	4,7
	2006		1387	68,4	0,8	30,8	5,0

Таблиця 4.10

Успішність проходження виробничої практики студентів

Факультети	Роки	Курс	Кількість студентів	Одержали оцінки				
				«Відмінно», %	«Добре», %	«Відмінно» та «добре», %	«Задовільно», %	«Незадовільно», %
Біологічний	2004	IV	63	59,4	37,6	97,0	3,0	-
	2005	IV	70	54,0	42,0	96,0	4,0	-
Геолого-географічний	2004	III, V	168	62,7	36,3	99,0	1,0	-
	2005	III, V	170	61,0	37,0	98,0	2,0	-
Економічний, Міжнар. економ. віднос. та турист. бізнесу	2005	V	243	88,9	11,1	100,0	-	-
	2006	V	218	89,0	11,0	100,0	-	-
Іноземних мов	2005	V	130	90,8	9,2	100,0	-	-
	2006	V	130	87,0	13,0	100,0	-	-
Історичний	2005	V	65	78,5	21,5	100,0	-	-
	2006	V	71	79,0	21,0	100,0	-	-
Комп'ютерних наук	2005	V	-	-	-	-	-	-
	2006	V	25	100,0	-	100,0	-	-
Механіко-математичний	2005	V	107	61,0	36,2	97,2	2,8	-
	2006	V	110	63,0	34,0	97,0	3,0	-
Психології	2005	V	52	92,3	7,7	100,0	-	-
	2006	V	52	95,0	5,0	100,0	-	-
Радіофізичний	2005	V	72	69,5	29,2	98,7	1,3	-
	2006	V	81	68,0	30,0	98,0	2,0	-
Соціологічний	2005	V	55	87,2	12,8	100,0	-	-
	2006	V	57	90,0	10,0	100,0	-	-
Фізико-енергетичний	2005	V	-	-	-	-	-	-
	2006	V	5	100,0	-	100,0	-	-
Фізико-технічний	2005	V	41	79,3	20,7	100,0	-	-
	2006	V	38	77,0	23,0	100,0	-	-
Фізичний	2005	V	68	78,6	18,5	97,1	2,9	-
	2006	V	78	76,2	20,8	97,0	3,0	-
Філологічний	2005	V	147	49,6	47,7	97,3	2,7	-
	2006	V	133	54,0	43,0	97,0	3,0	-
Філософський	2005	IV	16	87,5	12,5	100,0	-	-
	2006	IV	15	100,0	-	100,0	-	-
Фундаментальної медицини	2005	V	41	82,9	17,1	100,0	-	-
	2006	V	52	89,0	11,0	100,0	-	-
Хімічний	2005	V	52	92,3	7,7	100,0	-	-
	2006	V	45	94,0	6,0	100,0	-	-
Усього	2005		1320	88,0	10,8	98,8	1,2	-
	2006		1387	87,0	12,0	99,0	1,0	-

Таблиця 4.11

Керівництво виробничою практикою студентів

Факультети	Роки	Курс	Кількість студентів	Керували практикою				
				Усього	Проф., докт. наук, %	Доц., канд. наук, %	Проф. , доц. разом, %	Інших, %
Біологічний	2004	IV	63	26	15,4	53,8	69,2	30,8
	2005	IV	70	28	15,0	57,0	72,0	28,0
Геолого-географічний	2005	III, V	168	28	24,3	53,5	77,8	22,2
	2006	III, V	170	27	28,0	54,0	82,0	18,0
Економічний, Міжнар. економ. відносин та турист.бізнесу	2005	V	243	26	19,3	69,2	88,5	11,5
	2006	V	218	26	16,0	73,0	89,0	11,0
Іноземних мов	2005	V	130	41	2,4	58,6	61,0	39,0
	2006	V	130	39	11,0	59,0	70,0	30,0
Історичний	2005	V	65	9	-	100,0	100,0	-
	2006	V	71	9	-	100,0	100,0	-
Комп'ютерних наук	2005	V	-	-	-	-	-	-
	2006	V	25	3	67,0	33,0	100,0	-
Механіко-математичний	2005	V	107	12	-	50,0	50,0	50,0
	2006	V	110	14	-	58,0	58,0	42,0
Психології	2005	V	52	17	23,5	64,8	88,3	11,7
	2006	V	52	16	34,0	60,0	94,0	6,0
Радіофізичний	2005	V	72	41	46,3	44,0	90,3	9,7
	2006	V	81	43	54,0	40,0	94,0	6,0
Соціологічний	2005	V	55	4	-	100,0	100,0	-
	2006	V	57	5	-	100,0	100,0	-
Фізико-енергетичний	2005	V	-	-	-	-	-	-
	2006	V	5	1	100,0	-	100,0	-
Фізико-технічний	2005	V	41	18	27,9	66,6	94,5	5,5
	2006	V	38	18	45,0	55,0	100,0	-
Фізичний	2005	V	68	15	13,4	66,6	80,0	20,0
	2006	V	78	18	14,0	75,0	89,0	11,0
Філологічний	2005	V	147	26	3,8	65,5	69,3	30,7
	2006	V	133	24	22,0	66,0	88,0	12,0
Філософський	2005	IV	16	12	16,6	75,1	91,7	8,3
	2006	IV	15	12	18,0	74,0	92,0	8,0
Фундаментальної медицини	2005	V	41	5	20,0	60,0	80,0	20,0
	2006	V	52	7	120	60,0	72,0	28,0
Хімічний	2005	V	52	4	25,0	25,0	50,0	50,0
	2006	V	45	4	25,0	25,0	50,0	50,0
Усього	2005		1320	272	29,8	49,5	79,3	20,7
	2006		1387	290	33,0	53,0	86,0	14,0

Значна увага приділялася методичному забезпеченню виробничої і навчальної практики, а також систематичному забезпеченню високого рівня керівництва практикою. Так, 86,0 % керівників практик мали наукові ступені та вчені звання (табл. 4.11).

Визначаючи задачі науково-методичної роботи на 2006/2007 навчальний рік, треба звернути увагу на необхідність:

- подальшої реалізації «Програми підвищення якості навчального процесу»;
- продовження роботи з адаптації університетської освіти до вимог Болонського процесу і кредитно-модульної системи організації навчального процесу;
- модернізації навчально-методичних комплексів з нормативних та вибіркового дисциплін з урахуванням вимог, що ставляться кредитно-модульною та модульно-рейтинговою системами організації навчального процесу;
- систематизації нормативних документів з організації навчального процесу в університеті і видання збірників відповідних матеріалів;
- розробки «Положення про організацію навчального процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна»;
- удосконалення системи моніторингу якості навчального процесу;
- розробки системи заходів щодо врахування результатів опитування «Викладання очима студента» для оцінки роботи викладачів;
- проведення Науково-методичним центром низки семінарів з проблем реформування освіти та видання інформаційно-аналітичних матеріалів «Адаптація університетської освіти до вимог Болонського процесу»;
- продовження видання серій «Підручник (навчальний посібник) Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» та «Методична література Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна»;
- щорічного проведення виставки-конкурсу навчальної літератури та рукописів і конкурсу на краще науково-методичне забезпечення навчального процесу;
- удосконалення системи визначення рейтингу кафедр;
- організації системи підвищення педагогічної майстерності молодих викладачів з урахуванням специфіки факультетів;
- підвищення рівня практичної підготовки студентів для роботи за фахом;
- побудови WEB-середовища для студентів з метою забезпечення їх самостійної роботи з навчальними ресурсами;
- підготовки проекту повнофункціональної розподіленої системи управління навчальним процесом;
- подальшого збільшення банків електронних навчальних матеріалів на кафедрах і створення ресурсних центрів на факультетах;
- розробки планів оснащення навчальних аудиторій сучасними технічними засобами та підключення комп'ютерних класів до мережі Інтернет.

V

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОВУЗІВСЬКОЇ ОСВІТИ

Організацію довузівської освіти зосереджено в Центрі довузівської освіти, який об'єднує підготовчі курси, школу дистанційного навчання і Малий Каразінський університет. Усю організаційну та навчальну роботу в Центрі забезпечують 7 штатних співробітників та 75 доцентів, викладачів, аспірантів та співробітників університету, яких залучено до педагогічної роботи за рекомендаціями факультетів.

Основними завданнями цього підрозділу є:

- активне співробітництво із середніми навчальними закладами Харкова й області та інших міст України з метою пропаганди освіти взагалі і фундаментальної університетської освіти зокрема;
- залучення та підготовка учнівської молоді до вступу в університет;
- профорієнтаційна робота серед школярів, участь в організації масових заходів для учнівської молоді;
- пошук та підтримка обдарованих дітей, сприяння їхній подальшій освіті;
- надання інформаційних послуг щодо факультетів і спеціальностей та умов прийому до університету.

Підготовка до вступу в університет

Підготовка до вступу в університет учнів навчальних закладів Харкова та Харківської області здійснюється за предметами вступних іспитів на вечірніх та недільних підготовчих курсах, на яких минулого навчального року в 77 групах за тринадцятьма предметами навчалися біля 1300 слухачів.

Профорієнтацію та довузівську підготовку серед випускників навчальних закладів інших регіонів України здійснює Школа дистанційного навчання. Цього року діяльність школи здійснюється на підставі 22 договорів про співробітництво, укладених між університетом та навчальними закладами Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Полтавської, Сумської та Луганської областей. Протягом минулого навчального року в представництвах школи в профільних класах, а також на заочних підготовчих курсах, що діють при школі, навчалось 350 учнів із 106 населених пунктів України. Під час шкільних канікул для слухачів та учнів дистанційних форм навчання проведено дві сесії, а для організаторів довузівської освіти із представництв – методичний семінар. 97 учнів дистанційної форми підготовки в цьому навчальному році стали переможцями університетських олімпіад з математики і фізики.

Подальший розвиток набуває заочна підготовка до вступу в університет за програмою «Internet-line». Школа дистанційного навчання проводить системну профорієнтаційну роботу спільно з територіальними відділеннями МАН Дніпропетровської, Полтавської областей та АР Крим.

По закінченні навчання на підготовчих курсах і в групах школи дистанційного навчання більшість слухачів узяли участь у дострокових вступних іспитах на факультети університету.

Малий Каразінський університет

Малий Каразінський університет допоміг 490 дітям віком від 5 до 16 років протягом навчального року набути додаткову освіту за напрямками: програмування та інформатика, математика, англійська мова, фізика, хімія, біологія, психологія. Крім цього, групи Малеого Каразінського університету працюють на базі фізико-технічного факультету університету та Чугуївського багато-профільного ліцею. Для обдарованих дітей організовано спеціальні групи підготовки до олімпіад і конкурсів різного рівня.

У поточному навчальному році команди Малеого університету взяли участь в учнівських змаганнях різного рівня. Вони успішно виступили у Всеукраїнському хіміко-біологічному турнірі імені І. І. Мечникова. Команда Малеого університету з математики посіла II командне місце у III (обласному) етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад. В заочному міжнародному конкурсі журналу «Квант» (Москва) для учнів із країн СНД команда Малеого університету стала переможцем. В особистих змаганнях на Київському міжнародному математичному фестивалі учні Малеого університету посіли одне перше, два другі та три треті місця, у математичному святі в Московському державному університеті – два перші, чотири другі та шість третіх місць, у Всеукраїнській Інтернет-олімпіаді – одне друге місце. Два учні Малеого університету, які представили доклади з фізики на XIII Міжнародній конференції молодих учених у Штуттгарті (Німеччині), одержали сертифікати та призи.

Загалом за підсумками III (обласного) етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад переможцями став 81 учень Малеого університету, за підсумками IV етапу – 16; три учні рекомендовані до участі в міжнародних олімпіадах. За підсумками II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малеї академії наук України переможцями стали 13 учнів Малеого університету.

13 травня 2006 р. проведено V підсумкову наукову конференцію Малеого університету, її учасниками стали 74 учні, які представили 53 доповіді за п'ятьма секціями. До конференції видано тези доповідей, учасників нагороджено грамотами та пам'ятними сувенірами, а їхні викладачі одержали подяки від ректора університету.

Робота з обдарованими дітьми

Крім організації навчальної роботи в підрозділах, Центр проводить роботу з пошуку обдарованих дітей та сприяння їхньому подальшому розвитку та навчанню. У цьому навчальному році спільно з фізико-математичним ліцеєм

№27 для учнів 5–8 класів проведено фізико-математичні свята «Наукові старти» в Харкові (вересень) та в п'яти районах Харківської області (жовтень, лютий), у яких узяли участь понад 1000 школярів. Переможців змагань цих свят запрошено до навчання в Малому Каразінському університеті на пільгових умовах. У листопаді біологічним та хімічним факультетами проведено Хіміко-біологічний турнір імені І. І. Мечникова. Історичний та геолого-географічний факультети забезпечують якісну підтримку обдарованих дітей в обласних історичній та географічній школах, що діють при Харківській обласній станції юних туристів. З 50 учнями цих шкіл заняття проводять дев'ять викладачів університету.

Спільно з механіко-математичним, фізичним, хімічним, біологічним, геолого-географічним, історичним та економічним факультетами Центр узяв участь в організації та проведенні в університеті III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад по Харківській області з семи дисциплін (близько 2000 учасників). Центр також узяв участь в організації та проведенні в університеті в травні відбірного міжпредметного міського турніру для обдарованих учнів 8–10 класів шкіл м. Харкова, учасниками якого було понад 400 учнів.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 14.04.2006 р. № 295 у квітні на базі університету були організовані відбірково-тренувальні збори команди України до 38 Міжнародної олімпіади з хімії. Команду очолив проректор Ю. В. Холін. За результатами олімпіади, яка пройшла у Південній Кореї, всі члени команди завоювали медалі (1 золоту, 2 срібні, 1 бронзову).

Підсумковим етапом роботи із обдарованими дітьми Харківської області стало урочисте підбиття підсумків та нагородження переможців III та IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад, проведене в університеті спільно із Управлінням шкільної освіти та Інститутом безперервної освіти. Працівники освіти одержали подяки від Головного управління освіти і науки Харківської облдержадміністрації, а 40 випускників, переможців III та IV етапів – запрошення від ректора до вступу в університет на пільгових умовах.

Студенткою механіко-математичного факультету стала Н. Гончарук, золота медалістка 47 Міжнародної математичної олімпіади, в якій взяли участь команди 90 країн.

Співпраця з Малою Академією Наук України

Триває взаємодія університету з Малою Академією Наук України, президентом Харківського регіонального відділення якої є ректор університету. У листопаді 2005 р. відбулося розширене засідання колегії Головного управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації за участі Північно-Східного наукового центру НАН України, Ради ректорів Харківського вузівського центру, на якому були визначені заходи щодо подальшого розвитку Харківського територіального відділення МАН України.

За безпосередньої участі університету відбувся II (обласний) етап МАН, учасниками якого були 985 молодих науковців. Численні викладачі та науковці факультетів університету здійснювали наукове керівництво учнями – членами МАН. У цьому році за підсумками III етапу команда Харківського територіального відділення МАН посіла II місце на Україні.

За підсумками II та III етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Харківського територіального відділення Малої Академії Наук України в університеті відбулися урочисті збори, на яких 39 переможців одержали від ректора запрошення до вступу в університет на пільгових умовах.

Профорієнтаційна робота

Протягом навчального року в університеті проведено два Дні відкритих дверей (жовтень 2005 р., березень 2006 р.). Університет брав участь у виставці «Полтавський абітурієнт» (березень) та виставках «Світ освіти» у Харкові (жовтень, квітень), на яких було розповсюджено інформаційні матеріали та запрошено вступників до участі в численних університетських олімпіадах. У цьому році кількість таких олімпіад значно збільшилася. Навесні в Харкові та в семи районних центрах Харківської області, у Полтаві, Сімферополі, Енергодарі, Маріуполі проведено олімпіади з математики, фізики, хімії, географії, біології, правознавства, дисципліни «людина і світ», історії, іноземних мов. Загальна кількість університетських олімпіад – 42, кількість учасників – понад 2300 осіб. Переможців цих олімпіад запрошено до вступу в університет на пільгових умовах. В організації та проведенні університетських олімпіад узяли участь усі факультети, приймальна комісія університету та Центр доузівської освіти.

Шефська допомога

У цьому році продовжилося надання шефської допомоги навчальним закладам Богодухівського району Харківської області. Восени, 7 жовтня, у ліцеї № 3 м. Богодухова, який визначено як базовий навчальний заклад, були проведені «Дні Каразінського університету на Богодухівщині», відбулися зустрічі представників університету з освітянами та школярами Богодухівського району. Під час цього заходу діяла виставка «200 років університету», відбулися виступ випускника цього ліцею – Заслуженого професора університету, доктора геолого-мінералогічних наук П. В. Зарицького, популярна лекція доцента А. Ю. Утевського «Дослідження України в Антарктиці», показові фізичні досліди для учнів старших класів (зав. лабораторією Б. М. Валійов), пробний диктант з української мови з роз'ясненням вимог до написання диктанту на вступних іспитах (доцент філологічного факультету Ю. І. Кохан), фізико-математичне свято «Наукові старту» для учнів 5–8 класів. Загальноосвітнім школам Богодухівського району було передано підручники та методичні матеріали. Було надано допомогу Музею В. Н. Каразіна в загальноосвітній школі с. Кручик в систематизації та поповненні експозиції.

Навесні, 19 квітня, в ліцеї № 3 для школярів Богодухівського району відбулися зустрічі з представниками факультетів університету та приймальної комісії. Було проведено олімпіади із восьми предметів вступних іспитів, пробний диктант з української мови, демонстрації фізичних дослідів, консультації щодо вступу до університету.

З метою профорієнтації та якісної підготовки випускників сільських шкіл до вступу до університету, для організації роботи з обдарованою молоддю

з 11 лютого до 15 квітня в містах Балаклії, Зміїві, Люботині, Краснограді, Куп'янську, Чугуєві, Ізюмі, Лозовій, Первомайському для всіх районів Харківської області було організовано «Дні Каразінського університету», під час яких відбулися університетські виставки, численні виступи викладачів університету із популярними лекціями, демонстрації фільмів про університет, круглі столи за участю освітян, розповсюдження інформаційних матеріалів, університетські олімпіади та фізико-математичні свята «Наукові старті».

За розпорядженням Головного управління освіти і науки облдержадміністрації на виконання програми «Вища школа Харківщини – сільському абітурієнту» було здійснено виїзди в Зачепилівський та Дворічанський райони, під час яких відбулися університетські виставки, розповсюдження інформаційних матеріалів, консультації щодо вступу до університету.

Університетські ліцеї

При Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна діють два ліцеї – Харківський і Феодосійський.

У Харківському університетському ліцеї в минулому році навчалися 410 учнів, закінчили – 46 учнів, з них три нагороджені медалями. 17 випускників стали студентами університету. В ліцеї працюють 77 викладачів, серед яких 16 кандидатів наук, 32 викладачі вищої категорії, 5 учителів зі званням «Старший вчитель», 3 учителі-методисти. В поточному навчальному році ліцей посів перше місце серед ліцеїв при ВНЗ при проведенні другого етапу олімпіад з базових дисциплін. Спільно з університетом у квітні ліцей провів V обласну конференцію-конкурс «Каразінський колоквіум», у роботі якого взяли участь понад 230 учнів з 31 ліцею і гімназії м. Харкова, Харківської області, м. Сум та Автономної Республіки Крим. Значну частину переможців складають учні ліцею.

Протягом року учні ліцею мають можливість виконувати лабораторні роботи в лабораторіях фізичного та хімічного факультетів. Для учнів ліцею було організовано два туристичні походи до Криму, екскурсійні поїздки до Лондона, Полтави, Чугуєва, Слов'яногорська. Влітку відбулися перша експедиція до університетської біологічної станції, чергова археологічна експедиція до Національного археологічного заповідника «Херсонес Таврійський».

У Феодосійському фізико-математичному ліцеї навчалися 107 учнів, закінчили ліцей 32 учні, стали студентами університету 19 випускників. У ліцеї працюють 17 викладачів – переважна більшість із них мають високі категорії. Для проведення занять та консультацій у ліцей регулярно виїздять викладачі університету. У березні учні та викладачі Феодосійського ліцею приїжджали до Харкова. Для них в університеті організували заняття та консультації з базових дисциплін, знайомство з факультетами та підрозділами університету, зустріч із ліцеїстами та викладачами Харківського ліцею. Учні ліцею успішно взяли участь у IV Каразінському колоквіумі, здобувши диплом II ступеня з фізики та III ступеня з правознавства. Серед ліцеїстів багато учнів – членів Малої Академії Наук України, на виїзній сесії вони одержали дипломи I ступеня з фізики, II ступеня – з біології та III ступеня з російської мови. 7 учнів стали переможцями Міжнародного матема-

тичного конкурсу «Кенгуру». Серед переможців II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад п'ять учнів ліцею. За роки існування ліцею до університету вступив 341 випускник.

Взаємодія із середніми навчальними закладами

Цього року активізувалася робота факультетських комісій зі сприяння новому набору: восени поновлено склад та плани роботи цих комісій, розроблено плани відвідання харківських шкіл представниками факультетів із метою профорієнтаційної роботи та надання методичної допомоги учителям. За останні п'ять років викладачами університету видано приблизно 100 навчальних посібників для середньої школи, серед них найбільшу кількість – викладачами факультетів філологічного (56 видань), історичного (13), механіко-математичного, біологічного та іноземних мов (по 12). Доцент фізичного факультету М. О. Макаровський організував проведення лекцій та збір і вручення комплектів книг школам-інтернатам Чугуївського, Кочетківського, Есхарівського, Люботинського та Харківського районів.

Зараз університет має договірні стосунки з понад 200 школами Харкова, районів Харківської та інших областей України. Угодами обумовлено надання викладачами й співробітниками університету методичної допомоги учителям-предметникам і консультацій школярам. Для учнів цих шкіл в університеті постійно організовуються спеціальні заняття, екскурсії на факультети, демонстрації фізичних експериментів та екскурсії до Астрономічної обсерваторії. Найбільш плідним є співробітництво університету з низкою шкіл, кількість випускників яких із року в рік переважає серед абітурієнтів і студентів ХНУ імені В. Н. Каразіна. Крім університетських Харківського та Феодосійського ліцеїв, це середні навчальні заклади №№ 27, 62, 17, 3, 6, 149, 45, 5, 47, 46, 55, 116, 161, 14, 131, 119, 109, ліцей «Професіонал», випускники яких подали заяви на вступ до університету кількістю від 20 до 55 осіб. Співробітники Центру та представники факультетів регулярно проводять зустрічі з учнями та їхніми батьками в навчальних закладах Харкова й області, інших областей України.

Видавницька та рекламна діяльність

Центр довузівської освіти підготував до видання «Довідник для вступників», університетську рекламну листівку, брав участь в організації видання факультетських рекламних матеріалів для вступників, у розробці та виготовленні університетського рекламного CD-диску для розповсюдження його по школах.

Центр довузівської освіти регулярно поновлює актуальною інформацією свою Інтернет-сторінку та сторінку приймальної комісії на університетському веб-сайті.

VI

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

В 2005/2006 навчальному році факультет післядипломної освіти працював у таких напрямках:

- підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників і співробітників університету;
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників інших вищих навчальних закладів;
- підвищення кваліфікації керівників та фахівців наукових закладів та бізнес-структур;
- перепідготовка осіб з вищою освітою.

6.1. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету

Основною формою підвищення наукової та методичної кваліфікації викладачів університету є стажування. З 89 викладачів, які проходили стажування, 9 осіб стажувалися на кафедрах інших навчальних закладів (10 % від загальної кількості), 22 особи – в наукових установах (25 %) та 49 осіб (55 %) – на споріднених кафедрах університету.

Викладачі й подалі обирають, а кафедри затверджують таку форму стажування, як стажування без відриву від виробництва (79 % викладачів, які проходили підвищення кваліфікації) та терміном лише 1 місяць (таких стажувань 44 %). Терміном від 1,5 до 4 місяців пройшли стажування 53 % викладачів, терміном понад 4 місяців стажувався лише 1 викладач (табл. 6.1).

Під час стажування викладачі, згідно з індивідуальними планами, знайомилися з організацією навчальної, наукової та виробничої діяльності за місцем стажування, методичним та дидактичним забезпеченням навчального процесу, з новими науковими роботами та результатами наукових експериментів, новими виданнями, працювали над новими програмами навчальних дисциплін та спецкурсів, методичними рекомендаціями з вивчення окремих дисциплін та посібниками. Крім цього, підсумками роботи стажистів є підготовка 7 монографій, 18 посібників, 25 наукових статей та понад 10 доповідей на міжнародних та міжвузівських науково-практичних конференціях.

Частина викладачів (7 %) використовували час, відведений на стажування, для роботи над кандидатськими або докторськими дисертаціями.

Таблиця 6.1

**Підвищення кваліфікації викладачів університету
в 2005/2006 навчальному році**

Факультети	Кількість направлених на стажування	З відривом від роботи				Без відриву від роботи			
		1 міс.	1,5 – 4 міс.	4,5 – 6 міс.	Усього	1 міс.	1,5 – 4 міс.	4,5 – 6 міс.	Усього
Біологічний	8	1	1	-	2	5	1	-	6
Геолого-географічний	5	-	1	-	1	3	1	-	4
Економічний	9	-	-	-	-	5	4	-	9
Іноземних мов	15	-	3	-	3	2	10	-	12
Історичний	1	-	-	-	-	1	-	-	1
Механіко- математичний	12	-	6	-	6	2	4	-	6
Міжнародних економ. відносин та турист. бізнесу	4	1	-	-	1	3	-	-	3
Психології	3	-	-	-	-	2	1	-	3
Радіофізичний	5	-	-	-	-	3	2	-	5
Соціологічний	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Фізико-технічний	2	-	1	-	1	1	-	-	1
Фізичний	9	-	-	-	-	5	4	-	9
Філологічний	4	-	1	1	2	-	2	-	2
Філософський	3	-	3	-	3	-	-	-	-
Фундаментальної медицини	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Хімічний	8	-	-	-	-	4	4	-	8
Кафедра фізичного виховання та спорту	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Музей природи	1	-	-	-	-	1	-	-	1
Центр міжнародної освіти	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом по університету	89	2	16	1	19	37	33	-	70

У справі підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу університету слід відзначити такі недоліки:

- не на всіх кафедрах виконується вимога щодо обов'язкового (не рідше 1 разу на 5 років) підвищення кваліфікації викладачів;
- лише 84 % від запланованої на цей рік кількості викладачів пройшли заплановане стажування.

У цьому навчальному році факультет післядипломної освіти проаналізував результати виконання п'ятирічного плану підвищення кваліфікації викладачів за 2001–2005 рр. по кожній кафедрі та кожному факультету окремо,

а також ситуацію в цілому по університету. Всього шляхом стажування за цей період підвищили свою кваліфікацію 474 викладачі (табл. 6.2).

Крім цього, викладачі факультету фундаментальної медицини, враховуючи специфіку факультету, проходять обов'язкові курси підвищення кваліфікації як лікарі.

До факультетів, на яких підвищенню кваліфікації приділяється належна увага, можна віднести такі факультети, як факультет іноземних мов, 85 % викладачів якого підвищили свою кваліфікацію, механіко-математичний – 75 %, фізико-технічний – 74 %, хімічний та економічний – 73 %. На деяких факультетах відсоток виконання плану підвищення кваліфікації менший за 50 % (це філологічний, філософський, соціологічний, геолого-географічний факультети).

У цьому році також складено план підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету на 2006 – 2010 рр. Цей план розроблявся за безпосередньою участю кожної кафедри з урахуванням як побажань викладачів, так і виходячи з потреб кафедр щодо отримання конкретних результатів. Відповідно до затверджених кафедрами планів, мають пройти підвищення кваліфікації за різними формами 938 викладачів університету.

Таблиця 6.2

**Виконання плану підвищення кваліфікації
викладачів університету по факультетах за 2001–2005 рр.**

Факультети	Кількість викладачів, яким було заплановано підвищення кваліфікації	Кількість викладачів, які пройшли стажування	Виконання плану (%)
Біологічний	43	29	67,44
Геолого-географічний	48	21	43,75
Економічний	67	49	73,13
Іноземних мов	93	79	84,95
Історичний	27	18	66,67
Механіко-математичний	72	54	75,00
Психології	26	14	53,85
Радіофізичний	37	19	51,35
Соціологічний	18	4	22,22
Фізико-технічний	35	26	74,29
Фізичний	71	47	66,20
Філологічний	70	32	45,71
Філософський	43	22	47,83
Фундаментальної медицини	50	3	6,00
Хімічний	33	24	72,73
Кафедра економічної теорії	12	8	66,67
Центр міжнародної освіти	-	25	-
Разом по університету	748	474	63,36

6.2. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників інших вищих навчальних закладів

Протягом року на кафедрах університету пройшли підвищення кваліфікації 75 викладачів інших ВНЗ.

Факультет цю роботу виконував у двох напрямках:

1. Організація стажування викладачів провідних вищих навчальних закладів м. Харкова, з якими університет має двосторонні угоди про співпрацю зі взаємного обміну стажистами на безкоштовній основі.

2. Організація стажування викладачів вищих навчальних закладів за умовами контракту. Так, у 2005/2006 навчальному році 12 викладачів вищих навчальних закладів (16 % від загальної кількості) пройшли стажування на різних кафедрах університету за умовами контракту. Найбільша кількість слухачів за цією формою – 5 осіб – працювали на кафедрі англійської мови.

Найбільш привабливими для стажування викладачів інших ВНЗ у цьому навчальному році були такі факультети університету, як факультет іноземних мов (пройшли стажування 22 особи, що складає майже 30 % від кількості тих, хто стажувався в університеті), механіко-математичний (10 осіб), біологічний (8 осіб), фізичний (6 осіб).

Найбільша кількість викладачів-стажистів працювала на таких кафедрах університету: перекладу та англійської мови – 6 осіб, фізіології людини та тварин, німецької та французької мов, диференційних рівнянь та керування, економічної теорії та економічних методів управління, загального та прикладного мовознавства, теорії культури та філософії науки, а також в НДІ хімії – по 4 особи, по 3 стажисти прийняли кафедри зоології та екології тварин, французької філології, німецької філології, математичного аналізу, прикладної соціології, фізики низьких температур.

У цьому навчальному році було підбито підсумки цієї роботи за 2001 – 2005 рр.. Усього за п'ятирічку 448 викладачів інших ВНЗ стажувалися на кафедрах університету, з них 67 викладачів проходили стажування за умовами контракту.

Кафедрам слід активніше запрошувати викладачів інших навчальних закладів на стажування до університету, рекламувати досягнення та можливості своїх кафедр. Це зміцнює репутацію університету і надає додаткові позабюджетні кошти.

6.3. Підвищення кваліфікації керівників та фахівців наукових закладів та бізнес-структур

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна розпочав реалізацію договору, укладеного з Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України, про співробітництво в галузі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб, які провадять діяльність на ринках фінансових послуг. Учасниками навчальних програм факультету

післядипломної освіти є керівники, головні бухгалтери та фахівці фінансових установ (страхових компаній, кредитних спілок, ломбардів та недержавних пенсійних фондів), а також фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, які надають фінансові послуги. У цьому навчальному році на факультеті за різними програмами підвищували кваліфікацію 88 осіб (табл. 6.3).

Таблиця 6.3

**Програми підвищення кваліфікації осіб,
які провадять діяльність на ринках фінансових послуг**

Види курсів	Назви курсів	Кількість слухачів
Довгострокові курси	Курси підвищення кваліфікації керівників страхових компаній	31
	Курси підвищення кваліфікації бухгалтерів страхових компаній	11
Короткострокові курси	Курси підвищення кваліфікації фахівців страхових компаній, відповідальних за проведення фінансового моніторингу	30
	Курси підвищення кваліфікації фахівців ломбардів, відповідальних за проведення фінансового моніторингу	13
	Курси підвищення кваліфікації фахівців кредитних спілок, відповідальних за проведення фінансового моніторингу	3
Разом		88

У 2005/2006 навчальному році факультет подовжив співробітництво з іншими структурними підрозділами університету щодо організації курсів підвищення кваліфікації фахівців з різних спеціальностей та різноманітних семінарів-тренінгів. Так, разом з кафедрою хімічної метрології було проведено короткотермінові курси підвищення кваліфікації фахівців хіміко-аналітичних лабораторій, а на замовлення УкрДНТЦ «Енергосталь» – 2 науково-практичних семінари для 55 слухачів, що на 15 осіб більше, ніж у попередньому році.

6.4. Підвищення кваліфікації співробітників університету

Згідно з рішенням Ученої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна від 01.07.2004 р. (протокол № 8) у зв'язку з розвитком університеті інформаційних і телекомунікаційних технологій та на виконання розпорядження № 0501-187 від 07.09.2005 р. «Про підвищення кваліфікації співробітників із забезпечення електронного документообігу» в 2005/2006 навчальному році було організовано курси підвищення кваліфікації співробітників університету. Протягом року 105 співробітни-

ків університету підвищили кваліфікацію на курсах, у тому числі 54 особи – за початковим рівнем та 51 особа – за професійним рівнем.

Це надало змогу співробітникам 8 факультетів та 16 підрозділів університету значно підвищити свою комп'ютерну майстерність. Слухачі зазначали необхідність таких курсів, висловлювали вдячність адміністрації та бажання щодо подовження цієї роботи з метою поглиблення отриманих знань та навичок.

6.5. Перепідготовка осіб з вищою освітою

У 2005/2006 навчальному році факультет за погодженням з обласним Центром зайнятості тимчасово припинив перепідготовку незайнятого населення та розпочав натомість перепідготовку осіб з вищою освітою за умовами контракту. Зараз на факультеті навчаються 52 особи за спеціальностями «Фінанси» та «Валеологія».

Факультет організував курси для студентів університету. Зараз на курсах за умовами контракту навчаються 17 осіб за спеціальностями «Фінанси» та «Валеологія».

Ці програми дають можливість залучати на рахунок університету позабюджетні кошти, що надходять за навчання слухачів з одержання другої вищої освіти.

VII

КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І СПОРТ

7.1. Культурно-просвітницька діяльність

У 2005/2006 навчальному році культурно-просвітницька і виховна робота були одними із найважливіших пріоритетів у діяльності ректорату, професорсько-викладацького колективу, громадських організацій університету.

Серед найпомітніших культурно-просвітницьких заходів, які відбулися в університеті минулого навчального року, можна назвати такі:

– 1 вересня 2005 р. під час свята «День знань» майже 2 тисячі першокурсників були посвячені в студенти;

– 15 – 18 вересня відбувся VII Міжнародний фестиваль наукової фантастики та популяризації науки «Зоряний міст»;

– 29 вересня пройшов традиційний концерт – презентація найкращих творчих колективів і виконавців університету «Знай наших!»;

– 17 – 19 вересня ансамбль народного танцю «Сонцеворот» узяв участь у V Міжнародному фестивалі слов'янської культури «Хотмизька осінь» у м. Белгород (Росія);

– 24 – 30 жовтня було проведено щорічний конкурс творчості першокурсників «Альма матер – 2005»;

– 17 листопада відбувся гала-концерт та церемонія нагородження переможців конкурсу творчості першокурсників «Альма матер – 2005»;

– 24 листопада пройшов фестиваль гумору команд КВК університету «Будьмо знайомі»;

– 1 грудня було проведено круглий стіл «Наркоманія, тероризм і екстремізм – реальна загроза XXI століття» за участі студентів ХНУ імені В. Н. Каразіна, обласного Центру соціальної служби для дітей, сім'ї та молоді, Харківського обласного молодіжного громадського руху «Діти і молодь проти тероризму, екстремізму і наркоманії»;

– у грудні 2005 р. представники Харківського обласного молодіжного громадського руху «Діти і молодь проти тероризму, екстремізму і наркоманії» провели для студентів університету цикл тренінгів-семінарів «Профілактика вживання наркотичних речовин у молодіжному середовищі»;

– 23 грудня було проведено установчу конференцію студентів університету на тему «Студентське самоврядування в університеті та концепція його розвитку»;

– 27 грудня відбувся ректорський прийом студентів-сиріт і концерт художньої самодіяльності університету «Новорічне вітання»;

– у січні 2006 р. університетська команда КВК «Університет» узяла участь у Міжнародному Сочинському фестивалі КВК. За підсумками виступів вона здобула право виступати у вищій українській лізі КВК;

– 25 січня 2006 р. відбулася урочиста Асамблея вчених рад з нагоди 201-ї річниці заснування університету з виступом хорового колективу університету;

– 25 січня було проведено загальноміський конкурс «Міс студентство – 2006», переможцею якого стала студентка філософського факультету, Міс Університет – 2005 Катерина Гомозова;

– 30 березня пройшов традиційний конкурс «Красуня університету – 2006»;

– 4 квітня відбувся традиційний фестиваль команд КВК університету з участю гостей – команд КВК м. Харкова;

– 15 квітня команда університету з гри «Що? Де? Коли?» брала участь у чемпіонаті м. Харкова;

– 26 квітня до 20-річчя Чорнобильської катастрофи було проведено студентську наукову конференцію з екологічних проблем;

– 28 квітня відбувся спільний концерт студентських хорів ХНУ імені В. Н. Каразіна і Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

– у квітні – травні пройшли традиційні Дні факультетів;

– 5 і 9 травня було проведено урочистості з нагоди 61-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні: урочисте відкриття меморіальної дошки загиблим героям Великої Вітчизняної війни – співробітників і студентів університету, святковий концерт для ветеранів, урочисте покладання квітів до пам'ятника студбатівцям, газета «Харківський університет» підготувала публікації про учасників Великої Вітчизняної війни – співробітників університету;

– 23 травня відбувся прем'єрний показ вистави молодіжного україномовного театру «Postscriptum» «Горохове плем'я»;

– 4 липня у приміщенні ХАТОБу відбувся урочистий церемоніал випуску студентів 2006 р. з участю почесних гостей.

Реалізація різноманітних форм та методів виховної роботи здійснювалася безпосередньо через творчі об'єднання та колективи, які існують у Культурному центрі університету та охоплюють понад 400 учасників:

– ансамбль народного танцю «Сонцеворот»;

– академічний студентський хор;

– фольк-гурт «Веснянки»;

– команда КВК «Університет»;

– команда КВК «Експромт»;

– ансамбль сучасного естрадного танцю «Фаворит»;

– клуб шанувальників поезії;

– шоу-балет «Контраст»;

– клуб інтелектуальних ігор «Фенікс».

Ансамбль сучасного естрадного танцю «Фаворит», університетський студентський хор, а також студентка історичного факультету Анжела Суту

та студент юридичного факультету Дмитро Мельник у травні 2006 р. стали лауреатами міського конкурсу художньої самодіяльності «Студентська весна – 2006».

Протягом 2005/2006 навчального року відбулися зустрічі студентів і співробітників університету з С. Жаданом, Л. Дерешем, О. Марченком, Р. Лижичко, С. Вакарчуком.

Велику роботу з інформування університетської громади про події в університеті, зміцнення єдності університетської корпорації проводить газета «Харківський університет», яка у січні 2007 року святкуватиме своє 190-річчя. Газета веде численні постійні рубрики, в яких висвітлюються події університетського життя, ведеться розповідь про видатних вихованців, науковців, педагогів, ветеранів університету. Багатотиражка успішно здійснює важливу функцію зворотного зв'язку адміністрації і студентського колективу, докладно висвітлюючи традиційні зустрічі ректора зі студентським активом, інформуючи читачів про адаптацію колективу до новацій у навчально-виховному процесі, проблеми студентського самоврядування, хід робіт у Північному корпусі університету та інші актуальні питання університетського життя. Розпочав роботу веб-сайт газети зі зручною системою пошуку та архівом номерів.

Всеукраїнський науково-популярний журнал «UNIVERSITATES. Наука та просвіта» протягом 2005/2006 навчального року виходив 4 рази. На сторінках журналу виступали відомі українські та російські вчені, науковці, журналісти, педагоги, популяризатори науки, письменники-фантасти. Журнал систематично публікував матеріали, присвячені реформуванню системи освіти, матеріали про історію факультетів, наукових шкіл університету та їх засновників, статті про пошуки і відкриття сучасної науки. У 2005/2006 навчальному році члени редакційної колегії провели низку тематичних виставок журналу «UNIVERSITATES» на науково-методичних конференціях і семінарах, презентації видання у вищих навчальних закладах міста.

У 2005/2006 навчальному році продовжувалася шефська допомога Харківській загальноосвітній санаторній школі-інтернату для дітей із захворюваннями серцево-судинної системи. 22 грудня делегація університету виїздила до школи-інтернату із поздоровленням школярів та подарунками до Нового року та Різдва Христового. 27 квітня відбувся виїзд до школи-інтернату з лекцією і показом фільму про науково-художню фантастику. До бібліотеки інтернату було передано книжки з автографами письменників-фантастів. У квітні 2006 р. учні підшефної школи-інтернату були запрошені на спільний концерт хорових колективів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна і Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

7.2. Фізичне виховання та розвиток спорту

У 2005/2006 навчальному році кафедра фізичного виховання та спорту реорганізувала навчальний процес із фізичного виховання шляхом створен-

ня груп з видів спорту з урахуванням інтересів студентів та можливостей спортивних споруд університету. Понад 2600 студентів обрали види спорту, якими вони бажають займатися під час навчальних занять. Особливою популярністю користуються аеробіка, атлетична підготовка в тренажерних залах, волейбол, баскетбол, міні-футбол, теніс та настільний теніс. Розпочато роботу з популяризації в університеті бадмінтону. Кадровий склад кафедри поступово змінюється відповідно до потреб, які пов'язані з реорганізацією навчального процесу з фізичного виховання. Опитування студентів та їхня присутність на заняттях свідчить, що така форма проведення навчальних занять з фізичного виховання є набагато цікавішою від традиційної фізкультури.

Основою спортивно-масової роботи в університеті стала якісно спланована робота спортивних секцій і фізкультурно-оздоровчих груп, а також система спортивних змагань серед факультетів. У 56-й Спартакіаді університету взяли участь понад 1500 студентів. У комплексному заліку Спартакіади перемогла команда економічного факультету, друге місце посіла команда геолого-географічного факультету, третє – Інституту високих технологій.

Окрім традиційної студентської Спартакіади, були проведені волейбольний турнір класичних університетів України, присвячений пам'яті заслуженого тренера України В. С. Пономаренка, спортивне свято першокурсників, кубки студентського профкому з волейболу та баскетболу, 7-й кубок ректора з міні-футболу, у якому разом зі студентами змагалися команди викладачів і випускників університету (вперше володарями кубку стали випускники). Напруженість боротьби за перемогу в кожному турнірі та активна підтримка вболівальниками своїх команд свідчать, що за останні роки інтерес до занять фізичною культурою та спортом в університеті значно зріс, причому не лише серед студентської молоді, а й серед працівників, які мали змогу відвідувати спортивні секції та фізкультурно-оздоровчі групи з аеробіки, атлетичної гімнастики, волейболу, тенісу та міні-футболу.

Збірні команди працівників університету взяли участь в обласній Спартакіаді «Здоров'я» серед вищих навчальних закладів. Чемпіонами цих змагань стали команди з тенісу та міні-футболу, призерами – команди з настільного тенісу та шашок. У загальнокомандному заліку Спартакіади «Здоров'я» університет посів друге місце.

Студентські збірні команди університету взяли участь у 13-й Спартакіаді вищих навчальних закладів Харківської області. Чемпіоном цих змагань стала команда з тенісу, призерами – команди з фехтування, настільного тенісу, спортивного орієнтування, боротьби самбо та боксу. У загальнокомандному заліку збірна команда університету посіла четверте місце. Однак організація та проведення змагань обласної студентської Спартакіади, на жаль, не відповідають вимогам сьогодення, і тому слід у першу чергу орієнтуватися на якісну організацію та проведення спортивно-масової роботи в університеті.

Провідні спортсмени університету минулого року досягли значних успіхів у спортивних змаганнях найвищого рівня. Студентка хімічного факультету Вікторія Коваль стала срібним призером чемпіонату Європи, виборола

срібну та бронзову медалі на Всесвітній Універсіаді в змаганнях зі стрільби з лука, її визнано лауреатом міського конкурсу «Молода людина року – 2005» у номінації «Фізична культура та спорт». Гідно представила нашу країну на чемпіонатах Європи та світу з плавання Катерина Зубкова (факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу), яка у 2006 р. виграла кілька етапів Кубка світу та була нагороджена відзнаками міського голови за видатні досягнення в спорті. Перемогами в рейтингових боях боксерів-професіоналів відзначилися Олексій Мазікін (економічний факультет) та Сергій Федченко (історичний факультет). Чемпіонками України з настільного тенісу стали Олена Ковтун (інструктор-методист зі спорту спорткомплексу «Каразінський»), Анастасія Кольцова (філологічний факультет) та Тетяна Сорочинська (економічний факультет). Норматив майстра спорту міжнародного класу з пауерліфтингу виконала Вікторія Міщенко (факультет психології), норматив майстра спорту зі спортивного орієнтування – Дмитро Терпай (економічний факультет). Звання майстра спорту з боксу присвоєно Олександрю Туркіну (факультет психології).

Стосовно стану спортивних споруд університету можна відзначити, що університет має дві найкращі в Україні спеціалізовані бази: тенісний комплекс «Унікорт» та споруди фехтувального клубу «Уніфехт». Протягом навчального року проводився ремонт навчально-спортивного комплексу «Каразінський», але значна його частина на сьогодні перебуває в незадовільному стані й потребує негайного капітального ремонту. Особливо це стосується стану трибун на стадіоні, приміщень під трибунами та зали боротьби. Спортивну залу навчального корпусу на пл. Свободи, 6 частково відремонтовано та обладнано для проведення занять з настільного тенісу та бадмінтону. Окремі ремонтні роботи проведено в спортивних залах головного корпусу та Інституту високих технологій. На жаль, у минулому навчальному році незадовільно була організована робота спортивних кімнат у студентських гуртожитках. Кафедрі фізичного виховання та спорту, дирекції студмістечка та профкому студентів, аспірантів та докторантів з початку нового навчального року необхідно терміново вирішити цю проблему.

VIII

ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ НА ПЕРШИЙ КУРС У 2006 р.

Прийом здійснювався на денну і заочну форми навчання за рахунок коштів держбюджету та фізичних і юридичних осіб (за контрактом). У 2006 р. відповідно до правил прийому вступні іспити проводилися у письмовій формі з використанням тестових технологій. Вступникам (за їх бажанням) могли бути зараховані як вступні оцінки бали сертифікату Українського центру оцінки якості освіти з математики, історії та української мови (цією можливістю скористалися 170 осіб).

Денна форма навчання. Прийом абітурієнтів здійснювався за 38 напрямами підготовки, що відповідає більше ніж 60 спеціальностям.

Загальний ліцензований обсяг складав 3260 місць, державне замовлення у 2006 р. – 1564 місця (на 39 більше, ніж у 2005 р.). До університету у 2006 р. на місця держзамовлення подано 3501 заяв (усього 4102 заяви). З числа поданих заяв 3609 поступили від осіб, які закінчили середню школу у 2006 році (зараховано 1438 особи), від випускників ПТУ – 13 (зараховано 6 осіб), від випускників ВНЗ I–II рівнів акредитації – 108 (зараховано 35 осіб). Серед абітурієнтів було 956 медалістів шкіл, 887 з яких закінчили школу у 2006 р. (зараховано 376 осіб) (табл. 8.1).

У 2006 році 470 абітурієнтів були учасниками олімпіад різного рівня, із них – 24 переможці Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових дисциплін (23 зараховані), 14 переможців III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад (зараховані 13), 383 переможці олімпіад, які проводив університет (зараховані 281), 34 призери II етапу конкурсів-захистів Харківського територіального відділення МАН (зараховані 26).

Міністерство освіти і науки України у 2006 році виділило університету квоту прийому сільської молоді у кількості 43 місць. За кількістю поданих направлень для навчання в університеті для сільської молоді було виділено 14 місць за такими спеціальностями: історія – 5, хімія – 1, географія – 1, біологія – 1, філологія (англійська мова та література) – 2, філологія (українська мова та література) – 3, соціологія – 1.

Пільговий контингент (165 заяв) складала особи, які потерпіли від Чорнобильської катастрофи – 71, інваліди I–II груп – 58, діти-сироти та діти, що залишилися без піклування батьків – 36. З них 77 осіб поступили до університету (табл. 8.1).

У 2006 році 7 абітурієнтів за рекомендацією органів охорони здоров'я та соціального захисту населення були зараховані на місця понад державне замовлення за результатами співбесіди з правом навчання за місцем проживання.

Таблиця 8.1

Дані про зарахування на перший курс за денною формою навчання у 2006 р.

	Подано заяв	Зараховано
Усього	4102	
На місця держзамовлення	3501	1564
Жінки	2707	959
Чоловіки	1395	605
<i>Із загальної кількості: закінчили у 2006 р.</i>	3730	1479
ІІ класів	3609	1438
ПТУ	13	6
ВНЗ I-II рівнів акредитації	108	35
Ліцеї ХНУ	40	25
<i>Усього з відзнакою</i>	920	387
з них:		
Медалістів шкіл	887	376
Медалісти Харкова і області	458	227
<i>Пільговий контингент</i>	165	77
з них:		
Чорнобильці	71	37
Інваліди I-II груп	58	25
Діти-сироти	36	15
Сільська молодь	704	270
<i>Мешканці</i>		
Харківської області загалом	2606	1084
м. Харкова	1783	787
міст Харківської області	390	138
сіл Харківської області	433	159
Громадяни прикордонних областей Росії	12	5
Квота МОН України для іноземних громадян	20	Зарахування триває

Квота для прикордонних областей Росії у 2006 році склала 36 місць зараховано на навчання за держзамовленням 5 осіб.

Університет отримав квоту прийому іноземних громадян у межах державного замовлення у кількості 20 місць: спеціальність «Російська мова та література» – 1 (країна замовник Росія), спеціальність «Англійська мова та література» – 2 (Росія, Туркменістан), спеціальність «Французька мова та література» – 1 (Туркменістан), спеціальність «Перекладач англійської мови та літератури» – 2 (Туркменістан), спеціальність «Прикладна лінгвістика» – 1 (Росія), спеціальність «Економічна теорія» – 1 (Киргизстан), спеціальність «Журналістика» – 2 (Росія, Киргизстан), спеціальність «Міжнародні економічні відносини» – 1 (Узбекістан), спеціальність «Археологія» – 1 (Таджикістан), спеціальність «Філософія» – 1 (Придністров'я), спеціальність «Біологія» – 1 (Туркменістан), спеціальність «Історія» – 1 (Азербайджан), спеціальність «Політологія» – 1 (Придністров'я), спеціальність «Туризм» – 2 (Туркменістан, Придністров'я), спеціальність «Психологія» – 1 (Литва), спеціальність «Біохімія» – 1 (Росія).

Конкурс у цілому по університету складав 2.24.

Найбільший конкурс був за такими напрямками підготовки (табл. 8.2): «Право» – 6.08, «Медицина» – 5.53, «Комп'ютеризовані системи, автоматика та управління» – 5.63, «Журналістика» – 5.5, «Туризм» – 3.65, «Політологія» – 3.6. Найнижчий конкурс був на факультетах фізико-математичного профілю.

Вступні екзамени були проведені в строк, згідно з розкладом. На факультетах механіко-математичному, фізичному, фізико-технічному, фізико-енергетичному та радіофізичному були проведенні дострокові вступні іспити для випускників шкіл, з якими університет має відповідні угоди.

Таблиця 8.2

План прийому та конкурсна ситуація у 2006 р. на денну форму навчання

Факультет	Напрямок підготовки (спеціальність)	Ліцензований обсяг	Зараховано на держбюджетні місця	Рекомендовано до зарахування на контракт	Конкурс	Прохідний бал із 20 (напівпрохідний)
1	2	3	4	5	6	7
Іноземних мов	Англійська мова та література	240	83	66	1.36	14
	Німецька мова та література		18	12	0.78	14 (13)
	Французька мова та література		17	11	0.59	12
	Перекладач іспанської мови та літератури		2	9	1.33	21
Історичний	Історія	200	78	29	2.25	17 (16)
Біологічний	Біологія	130	83	11	2.01	10 (9)
	Екологія		3	0	1.33	7
Геолого-географічний	Географія	60	40	5	1.73	11
	Геологія	60	30	4	1.70	11
	Екологія	55	25	2	1.68	9 (8)
Економічний	Економіка і підприємництво	440	109	119	3.14	20 (19)
	Менеджмент	110	43	37	2.08	19 (18)
Комп'ютерних наук	Комп'ютерні науки	40	35	0	3.03	17 (16)
	Комп'ютеризовані системи, автоматика та управління	30	8	0	5.63	17
Міжнародних економ. відносин та турист. бізнесу	Міжнародні відносини	70	29	42	3.07	19
	Туризм	30	21	14	3.65	18

Таблиця 8.2 (продовження)

1	2	3	4	5	6	7
Механіко-математичний	Математика	75	50	0	1.56	15
	Прикладна математика	155	85	0	1.40	13 (12)
	Механіка	20	17	0	1.30	5
Психології	Психологія	150	49	22	4.56	18
Радіофізичний	Прикладна фізика	105	95	0	1.03	11
	Електроніка	30	10	0	1.40	17
Соціологічний	Соціологія	135	75	19	2.40	15
	Політологія	50	14	3	3.60	17
Фізико-енергетичний	Прикладна фізика	40	20	0	1.50	14 (13)
Фізико-технічний	Прикладна фізика	105	80	0	1.38	16 (15)
Фізичний	Фізика	145	95	0	1.13	10 (9)
Філологічний	Журналістика	85	28	38	5.50	16
	Українська мова та література	110	106	2	1.74	12 (11)
	Російська мова та література	30	24	1	1.56	13 (11)
	Латинська, давньогрецька мова та антична література	20	4	0	1.50	10
	Прикладна лінгвістика	50	19	7	2.23	14 (13)
Філософський	Педагогічна освіта	50	15	0	1.47	12
	Культура	50	15	3	2.00	14 (13)
	Філософія	50	19	5	2.35	16 (15)
Фундаментальної медицини	Медицина	200	15	31	5.53	18 (16)
Хімічний	Хімія	100	65	7	1.69	12
Юридичний	Право	75	40	45	6.08	14
Усього по університету		3260	1564	544	2,24	

Як і раніше, рівень підготовки абітурієнтів був достатньо високим. Середній бал атестату серед зарахованих на денне відділення в цілому по університету становить 4.66 за п'ятибальною шкалою. Найвищий бал у зарахованих на такі факультети: іноземних мов – 4.87, хімічний та фундаментальної медицини – 4.80, економічний – 4.73, філологічний – 4.71.

Заочне відділення. Прийом на заочну форму навчання здійснювався як на місця держзамовлення, так і на навчання за контрактом. Прийом на місця держзамовлення склав 174 особи, середній конкурс по університету – 1.56 (табл. 8.3).

Прийом на навчання за контрактом проводився в університеті до 30 серпня. За станом на 1 серпня до зараховання на денне відділення рекомендовані 544 абітурієнти, на заочне – 204. Серед рекомендованих на навчання за контрактом 53 абітурієнти є громадянами інших країн.

Таблиця 8.3

План прийому та конкурсна ситуація у 2006 році на заочну форму навчання

Факультет	Напрямок підготовки (спеціальність)	Ліцензія	Зараховано на місяць держзамовлення	Рекомендовано до зарахування на контракт	Конкурс	Прохідний бал із 20 (напівпрохідний)
Іноземних мов	Англійська мова та література	160	17	19	1.76	9
	Німецька мова та література		5	0	1.20	8
	Французька мова та література		2	0	1.00	16
Історичний	Історія	180	15	18	1.47	9 (8)
Біологічний	Біологія	160	25	17	2.12	21
	Екологія		4	0	0.75	4
Геолого-географічний	Географія	90	8	0	0.25	10
	Геологія	60	8	3	1.63	4
Економічний	Економіка і підприємництво	640	14	29	2.27	16
	Менеджмент	60	10	2	1.00	11
Міжнародних економ. відносин та турист. бізнесу	Міжнародні відносини	80	3	6	0.60	16
	Туризм	30	2	6		18
Механіко-математичний	Прикладна математика	155	5	0	1.00	4
Психології	Психологія	150	7	13	3.00	16
Соціологічний	Соціологія	135	17	6	1.76	7
Філологічний	Журналістика	85	3	27	4.00	16 (14)
	Українська мова та література	110	9	7	1.83	10
	Російська мова та література	20	7	5	2.50	11 (10)
Філософський	Філософія	50	5	5	1.40	12
Хімічний	Хімія	100	3	0	1.00	14
Юридичний	Право	75	5	41	2.40	14
Усього по університету		2340	174	204	1,56	

Усі предметні екзаменаційні комісії працювали чітко та злагоджено. Протягом роботи приймальної комісії не було подано жодної апеляції на результати вступних екзаменів, що свідчить про об'єктивність екзаменаційних оцінок.

Комп'ютерне забезпечення роботи приймальної комісії здійснювалося обчислювальним центром університету та було оперативним і чітким.

IX

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

9.1. Науково-дослідна робота

Наукова і науково-технічна діяльність в університеті організується, здійснюється і фінансується відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Статуту університету та інших нормативно-правових актів і є невід'ємною складовою освітянської діяльності.

Вчені університету проводять фундаментальні, прикладні та пошукові науково-дослідні роботи, які зареєстровані в УкрІНТЕІ, включені до тематичного плану університету і виконуються за рахунок держбюджетного фінансування, за державними та міжнародними проектами і грантами.

Розподіл науково-дослідних робіт за факультетами та інститутами, їх обсяги наведено у табл. 9.1.

В університеті продовжує діяти Фонд фундаментальних досліджень Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. За рахунок коштів цього фонду в 2005 р. виконано 12 науково-дослідних робіт на загальну суму 186,0 тис. грн., у 2006 р. виконується 14 НДР на загальну суму 250,2 тис. грн.

До тематичного плану НДДКР, що фінансуються Міністерством освіти і науки України за рахунок державного бюджету, у 2006 р. включено 130 науково-дослідних робіт на суму 8 410,2 тис. грн., у тому числі 113 фундаментальних науково-дослідних робіт з обсягом фінансування 7 625,0 тис. грн. та 17 прикладних науково-дослідних робіт з обсягом фінансування 785,2 тис. грн.

У 2005 р. в університеті завершено 99 науково-дослідних робіт, які фінансувалися за рахунок державного бюджету. Кошти, які вивільнилися, як і раніше, розподілялися на конкурсній основі між новими науково-дослідними роботами. Практично всі роботи, що брали участь у конкурсі, одержали високі оцінки експертів Міністерства освіти і науки України, що свідчить про їх високий науковий рівень і відповідність потребам суспільства.

Закінчені в 2005 р. держбюджетні НДР були спрямовані на розробку нових методів і теорій.

Госпдоговірні НДР частково були спрямовані на створення або удосконалення нових видів техніки, технологій, а частково — на надання науково-технічних послуг різної спрямованості.

У 2006 р. завершуються 22 науково-дослідні роботи. У зв'язку з цим керівництво науково-дослідної частини разом із науковою громадськістю,

Таблиця 9.1
Розподіл обсягів науково-дослідних робіт з усіх видів фінансування по наукових підрозділах
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

№ п/п	Факультет	2005 р. (фактично)						2006 р. (план)								
		Міністерство освіти і науки			Госплан			Міністерство освіти і науки			Госплан					
		кіль-кість	обсяг, тис. грн.	§ 52	кіль-кість	обсяг, тис. грн.	§ 52	кіль-кість	обсяг, тис. грн.	§ 52	кіль-кість	обсяг, тис. грн.	§ 52			
1.	Біологічний	6	187,4	1	16,0	1	12,2	8	296,0	1	20,0	-	-	-	-	-
2.	Геолого-географічний	11	252,5	-	-	2	37,6	11	356,6	-	-	3	59,3	-	-	-
3.	Економічний	4	137,8	-	-	-	-	5	211,7	-	-	-	-	-	1	20,0
4.	Іноземних мов	1	14,6	-	-	-	-	1	20,5	-	-	-	-	-	-	-
5.	Інститут астрономії	7	342,9	3	352,0	2	22,0	7	508,9	3	331,0	-	-	-	-	-
6.	Інститут біології	8	455,4	-	-	2	11,1	8	627,6	-	-	1	6,0	1	15,0	-
7.	Інститут високих технологій	19	1496,0	5	61,6	9	370,0	19	2120,0	-	-	8	627,7	3	65,0	-
8.	Інститут хімії	5	340,1	-	-	5	90,1	5	482,1	-	-	3	184,4	-	-	-
9.	Історичний	1	20,7	-	-	-	-	1	28,8	-	-	-	-	1	10,0	-
10.	Фундаментальної медицини	2	49,4	-	-	-	-	2	69,0	-	-	-	-	1	20,0	-
11.	Механіко-математичний	10	295,7	2	22,0	-	-	10	413,1	1	25,0	-	-	1	10,0	-
12.	Радіофізичний	24	1454,6	-	-	2	19,0	24	2058,8	-	-	2	10,0	3	80,0	-
13.	Соціологічний	3	108,6	-	-	-	-	3	151,4	-	-	-	-	1	8,2	-
14.	Факультет психології	3	33,5	-	-	-	-	2	35,7	-	-	-	-	-	-	-
15.	Фізичний	13	477,1	1	53,5	2	6,0	12	642,6	1	60,0	1	5,0	-	-	-
16.	Філологічний	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10,0	-
17.	Філософії	4	85,6	2	110,0	-	-	4	132,4	-	-	-	-	-	-	-
18.	Хімічний	8	171,7	1	20,0	3	7,5	8	255,0	-	-	-	-	1	12,0	-
УСЬОГО		129	5923,6	15	634,6	28	575,5	130	8410,2	6	436,0	18	892,4	14	250,2	

представниками НАН України та керівниками НДР провели конкурсний відбір проектів наукових досліджень і розробок, що виконуватимуться в університеті за рахунок видатків загального фонду державного бюджету. Згідно з наказом ректора університету № 0304-1/050 від 20.04.2006 р. була здійснена експертиза проектів щодо відповідності їх вимогам МОН України. Проекти були подані на розгляд наукових рад МОН України та секцій за фаховими напрямками для подальшого включення проектів до тематичного плану НДДКР університету на 2007 рік.

У 2005 і 2006 рр. проводилася робота щодо залучення для фінансування науково-дослідних робіт позабюджетних коштів. За рахунок позабюджетного фінансування у 2005 р. в університеті виконувалося 28 НДР на загальну суму 575,5 тис. грн.; у першому півріччі 2006 р. виконується 18 НДР на загальну суму 892,4 тис. грн.

Переважна частина позабюджетних коштів припадає на фінансування робіт, які проводяться в межах міжнародних грантів і програм. В університеті виконується 11 міжнародних наукових грантів на загальну суму 1,04 млн. доларів. Для факультетів фізичного профілю, як і раніше, основним джерелом позабюджетного фінансування є роботи, що виконуються в межах проектів Українського науково-технологічного центру. Усього за програмами УНТЦ та CRDF у 2005/2006 навчальному році виконувалось 11 робіт, із них в Інституті високих технологій – 5 (керівники Муратов В. І., Гірка І. О., Попов Г. Ф., Лазурик В. Т., Товстяк В. В.); на радіофізичному факультеті – 4 (керівники Титар В. П., Шульга С. М., Єфремов В. Т.); на хімічному факультеті – 1 (керівник Кравченко А.В.); на механіко-математичному факультеті – 1 (керівник Загинайлов Г. І.). На соціологічному факультеті виконується 3 проекти за програмою INTAS (керівники Бакіров В. С., Куценко О. Д., Ніколаєвський В. М.) і 1 проект, який фінансується Міжнародним фондом НАТО (керівник Куценко О. Д.).

Умови, за яких проводяться наукові дослідження, продовжують залишатися складними. Це, перш за все, пов'язано з тим, що вже понад 10 років держбюджетне фінансування науково-дослідних робіт здійснюється, в основному, за статтями «заробітна плата» і «нарахування на заробітну плату». Виконання експериментальних науково-дослідних робіт проходить за умов подальшого старіння матеріально-технічної бази. Протягом року продовжувався демонтаж і списання застарілого обладнання і приладів. Щорічно, починаючи з 1992 р., в університеті списується 1200-1500 одиниць наукового та навчального обладнання на десятки мільйонів гривень. У 2005 р. списано 1330 одиниць обладнання, за перше півріччя 2006 р. – 283 одиниці. На переробні підприємства в 2005 р. відправлено дорогоцінних металів: золота – 462,3 г., срібла – 3442,9 г., платини – 14,3 г., паладію – 76,6 г. За перше півріччя 2006 р. – 54,055; 591,821; 7,617; 16,074 г. відповідно. У 2005 р. за рахунок коштів Міністерства освіти і науки України придбано шість одиниць приладів на суму 1271963 грн., у 2006 р. – жодного приладу. Нагальною залишається проблема поліпшення матеріально-технічної бази університету як для наукової, так і для навчальної діяльності.

Наукове обладнання університету отримує за рахунок цільового бюджетного фінансування з ОАО «SELMІ», а також за кошти грантів. В Україні наукове приладобудування сконцентровано на ОАО «SELMІ». Однак зусиллями лише цього заводу проблему розвитку наукового приладобудування вирішити неможливо, її необхідно вирішувати на державному рівні.

Університет проводить ремонт і перевірку засобів вимірювання. Відремонтовано 266 одиниць, із них: навчальних — 261 одиниць, наукових — 5 одиниць. Повірені прилади і обладнання: всього — 26 одиниць, з них: навчальних — 24 одиниць, наукових — 2 одиниці.

9.2. Результати науково-дослідних робіт

У 2005 р. завершено 99 науково-дослідних робіт, які фінансувалися за рахунок державного бюджету. Крім того, у 2005 р. виконано 28 госпдоговірних науково-дослідних робіт і 12 науково-дослідних робіт, які фінансувалися за рахунок фонду фундаментальних досліджень університету. Практично всі науково-дослідні роботи виконувалися в межах пріоритетних напрямів сучасної науки і техніки. Одержані результати можна рекомендувати до використання та впровадження. Вони знайдуть застосування в навчальному процесі в нових спецкурсах. Можна навести такі приклади ефективних і перспективних досліджень.

Фундаментальні роботи:

«Особливості сильних, електромагнітних і слабких взаємодій та структури атомних ядер» (керівник Залюбовський І.І.).

Одержано нові експериментальні дані та зроблено теоретичні висновки щодо процесів випромінювання і поглинання фотонів ядрами середньої атомної ваги та щодо особливостей ядро-ядерних взаємодій за участю низькоенергетичних і релятивістських важких іонів. Виконання роботи сприяє розвитку екологічно чистої енергетики та створенню ресурсозберігаючих технологій.

«Взаємодія надширококузових імпульсів з неоднорідними середовищами, їх застосування в радіолокації та зв'язку» (керівники Колчигін М.М., Катрич В.О.).

Отримано теоретичну модель, що описує тривимірні імпульсні хвильові пучки безпосередньо в часовій області за допомогою розкладання за беселевими модами. За допомогою цієї моделі було досліджено імпульсне випромінювання розкриву коаксіального рупору, випромінювання імпульсного хвильового пучку гаусовим розподілом лінійно поляризованих токів на апертурі, дифракція таких імпульсних хвильових пучків на плоскій границі розділу двох магнітодіелектриків з втратами. Розроблено методику вимірювання та обробки результатів вимірювання для визначення імпульсного відгуку антени. Експериментально визначено нормалізований імпульсний відгук антени Вівальді, покращено її конструкцію. Реалізація отриманих результатів дозволить створити адекватні та прості у розрахунку моделі імпульсних антен, георадарів, систем імпульсного зв'язку.

«Фазові перетворення та дифузійна активність у шаруватих плівкових наносистемах» (керівник Гладких М.Т.).

Запропоновано метод визначення евтектичних температур у бінарних плівкових системах. Уточнено евтектичні температури для бінарної системи олова з алюмінієм. Показано, що для шаруватих плівкових систем Al/Sn/Al евтектична температура зменшується із зменшенням товщини плівки олова, яка знаходиться між товстими шарами алюмінію. Виявлено, що в нанодисперсних шаруватих плівкових системах Cu-Au, при товщинах плівок менших 5 нм уже при кімнатній температурі підкладки відбувається формування сплаву. При цьому ефективний коефіцієнт дифузії перевищує відомі значення для масивних зразків системи Cu-Au на 10-12 порядків.

Одержані результати є важливими для вирішення як фундаментальних проблем фізики низькорозмірних систем, так і прикладних задач, пов'язаних з процесами деградації елементів і приладів на основі нанооб'єктів.

«Нові технології в комплексному лікуванні цукрового діабету» (керівник Хворостов Є.Д.).

Запропоновано метод трансплантації кріоконсервованої культури підшлункової залози хворим на цукровий діабет у процесі лікування. Проведені експериментальні дослідження дозволили виявити, що ксено-трансплантація кріоконсервованих клітин приводить до істотного поліпшення стану вуглеводного обміну, зниженню добової дози інсуліну, поліпшує плин ускладненого цукрового діабету, що дозволяє рекомендувати даний метод до використання у хворих на цукровий діабет і у хворих на жовчнокам'яну хворобу і псевдокисти підшлункової залози у сполученні з цукровим діабетом.

Прикладами прикладних науково-дослідних робіт є:

«Дослідження забруднення ґрунтів та донних відкладень важкими металами і моніторинг водоймищ за допомогою водних організмів-фільтраторів» (керівник Полевич О.В.).

Розроблено комплексну аналітичну методика визначення вмісту важких токсичних металів в об'єктах навколишнього середовища та рівня токсичності цих елементів залежно від форм їх існування. Поширено уявлення про процеси поглинання та накопичення важких токсичних металів донними відкладами водоймищ, водостоків, тканинами та органами гідробіонтів, що мешкають у цих водоймищах; визначено кількісні характеристики процесів розповсюдження повздовж водотоків елементів-забруднювачів на основі розроблених методів дослідження потоків розсіяння цих елементів; встановлено можливість використання донних організмів-фільтраторів для здійснення моніторингу водоймищ на початковій стадії їх еволюційної деградації.

«Розробка методики інспекції вантажів і виявлення присутності замаскованих важких і подільних матеріалів» (керівник Рудичев В.Г.).

Розроблено методики розрахунку приладдя для формування пучків гальмового випромінювання. Розроблено оригінальний метод отримання тривимірною зображення вмісту контейнера за допомогою одного прискорювача та макет системи управління скануючим пучком, відпрацьовано питання, пов'язані з дискримінацією важких елементів і досліджено умови реєстрації послабленого або розсіяного макетом гальмового випромінювання.

«Просторовий розподіл заряду у гетерогенних системах, що опромінюються електронним пучком» (керівник Лазурик В.Т.).

Розроблено напівемпіричні моделі радіаційно-індукованого заряду та пакет прикладних програм, який реалізує розвинуті методи розрахунку. Розроблений пакет програм забезпечить розрахунок та порівняльний аналіз просторових розподілів заряду щодо різноманітних варіантів компоновки елементів конструкції, що дозволить приймати оптимальні рішення на етапі проектування апаратури, яка працює під електронним випромінюванням.

Прикладом успішного поєднання науково-дослідної і навчальної діяльності стало створення навчального посібника «Квантово-розмірні ефекти у твердотілих надвисокочастотних приладах», автор якого завідувач кафедри напівпровідникової та вакуумної електроніки проф. Е.Д.Прохоров удостоєний третьою премією Президії АН Вищої школи України у номінації «Кращий навчальний посібник» у 2005 р.

Згідно з Указом Президента України від 19.12.2005 № 1782/2005 Державні премії України в галузі науки і техніки 2005 року присуджені:

– Михайленку В.С. (у співавторстві) за цикл робіт «*Коллективні механізми нагріву і перенесення плазми в тороїдальних магнітних пастках*» (фізико-технічний факультет);

– Борисенку О.А., Кадецю В.М. за цикл монографій «*Геометрія і топологія скінченновимірних, нескінченновимірних многовидів і підмноговидів*» (механіко-математичний факультет);

– Колчигіну М.М., Іванченку Д.Д. за дослідження, розробку та впровадження технологій і конструкцій маскування для ефективного захисту об'єктів від сучасної розвідки (радіофізичний факультет).

До науково-дослідної роботи залучається талановита молодь. З метою підтримки обдарованих молодих учених Харківський міський благодійний фонд Юрія Сапронова у 2005/2006 навчальному році виплачує 17 стипендій молодим науковцям і студентам; у 2006/2007 навчальному році виплату стипендій буде продовжено

За особисті досягнення в галузі науки, вагомий внесок у вирішення науково-технічних та соціально-економічних проблем Харківської області у 2006 р. призначені іменні стипендії Харківської обласної державної адміністрації видатним науковцям у галузях: фізики і астрономії – Оболенському М. О. (стипендія імені К. Д. Синельникова); медицини і біології – Попову М. М. (стипендія імені І. І. Мечнікова); хімії – Орлову В. Д. (стипендія імені М. М. Бекетова); гуманітарних наук – Голікову А. П., а також стипендії для молодих науковців у галузі математики – Лейбіній О. В. (стипендія імені М. В. Остроградського), гуманітарних наук – Балишеву М. А. (стипендія імені В. Н. Каразіна).

Результати наукових досліджень щорічно широко представляються в наукових публікаціях, на конференціях, семінарах і виставках.

За підсумками наукової роботи, що виконана університетом у 2005 р., опубліковано 50 монографій, 36 випусків «Вісника ХНУ імені В. Н. Каразіна», 34 збірника наукових праць, майже 4000 статей і тез доповідей (близько 25% опубліковано у провідних зарубіжних виданнях), одержано 19 патентів України на винаходи та корисні моделі (табл. 9.2).

У першому півріччі 2006 р. опубліковано 15 монографій, 20 випусків «Вісника ХНУ імені В. Н. Каразіна», 21 збірник наукових праць, понад 1600 статей і тез доповідей (близько 20% опубліковано у провідних зарубіжних виданнях), одержано 2 патенти України, подано 3 заявки на винаходи (табл. 9.3).

За останні роки активізувалася робота з проведення конференцій. Якщо у 2004 р. проведено 117 конференцій, з них 52 міжнародних, то в 2005 р. — вже 156 конференцій, з них 60 міжнародних. У першому півріччі 2006 р. проведено 92 конференції, з них 36 міжнародних. Ця робота сприяє науковим контактам не лише з вітчизняними вченими, а й з представниками ближнього і дальнього зарубіжжя. Серед проведених конференцій можна виділити такі: Міжнародна конференція «Математичні методи в електромагнітній теорії», Міжнародна конференція «Моделирование лазерных и волоконных оптических систем», VII Міжнародний симпозіум «Біологічні механізми старіння», Міжнародна наукова конференція «Кирило–Мефодіївські читання» до Дня слов'янської писемності і культури, Міжнародна наукова конференція «Історіограф та історіографія» (IX Астахівські читання), Міжнародна наукова конференція «Харківська школа болгаристики та візантинознавства: минуле, сьогодення, майбутнє», Міжнародна наукова конференція «Проблеми дослідження та охорони культурно-історичної спадщини України» (під час роботи конференції відбулася презентація ювілейної монети до 150-річчя академіка Д. І. Яворницького), Міжнародний семінар з проблем перекладу Колегіуму імені Теодора Гойса Фонду імені Роберта Боша «Grenzen uberwinden — Moglichkeiten bekommen», VII Міжнародна міждисциплінарна науково–практична конференція «Сучасні проблеми науки та освіти», Міжнародна наукова конференція «Реґіон–2006: стратегія оптимального розвитку», Міжнародна науково–практична конференція «Сепсис: проблеми діагностики, терапії та профілактики».

Університет брав участь у різних виставках, зокрема, в Міжнародній виставці «Харків–Латвія. Сторінки історії», Міжнародній виставці інформаційних технологій та комунікацій ЦеБІТ-2006 (м. Ганновер, Німеччина), виставці «Харківщина індустріальна. Наука та виробництво — 2006».

9.3. Підготовка кадрів вищої кваліфікації, робота докторантури і аспірантури

Докторантура, аспірантура й інститут здобувачів — основне джерело підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. Зараз в університеті працюють 18 Спеціалізованих рад (14 із захисту докторських і 4 із захисту кандидатських дисертацій) за 40 спеціальностями, які проводять велику роботу з атестації кадрів вищої кваліфікації.

За перше півріччя 2006 р. співробітниками університету захищено 4 докторські дисертації (факультети: фізичний, економічний, геолого-geo-

Таблиця 9.2

Оприлюднення результатів науково-дослідної роботи у 2005 р.

№ п/п	Факультет, підрозділ	Вісники	Збірники наукових праць	Монографії	Статті		Іззи доповідей		Патенти	Кількість працівок у ораях рених	Конференції		Виставки	
					Усього	зарубіжних	Усього	зарубіжних			Усього	Міжнародні	Проведені у ніверситеті	Виставки, в яких університет орая усть
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	Біологічний	2	1	4	92	25	92	12	5	9	5	1		
2.	Геолого-географічний	1	3	1	81	17	89	41		31	7	4	1	
3.	Економічний	3	1	6	140		23			18	7	1		1
4.	Іноземних мов	2		1	118	1	122	7	1	38	10	2		
5.	Ін-т високих технологій	3		3	156	65	104	71	1	10	4			3
6.	Історичний	1	2	11	219	21	95	13		19	9	5	7	1
7.	Механіко-математичний	3	2	2	90	32	56	22		14	6	3	1	
8.	Психології	3	3	2	64		22			2	4	3	1	
9.	Радіофізичний	2	3	1	145	55	131	47	1	57	6	4		8
10.	Соціологічний	1	3	2	119		101	9		66	4	4		1
11.	Фізичний	1	2	3	92	52	146	52		59	2	2		1
12.	Філологічний	5	2	3	464		30				4		1	2
13.	Філософський	5	9	5	303	32	105	15	1	60	25	15		1
14.	Фундамент. медицини	2		1	101	1	92	5	9	66	3	1		
15.	Хімічний	2		1	48		36				6			
16.	Юридичний				3					10	2	1		
17.	НДІ астрономії				64	44	99	81		39				
18.	НДІ біології			1	34	5	60	16	1	9	2	1		
19.	НДІ хімії				56	18	47	10		28	1			1
20.	Загальнонавч. відділи		2								40	10	16	6
21.	Кафедра економ. теорії			1	19		5			3				
22.	Центр міжнародної освіти		1		65	5	15			25	1	1		
23.	ЦНБ			2	37	1				42	8	2	99	
24.	Ботанічний сад				1		12							
	Усього	36	34	50	2508	374	1482	401	19	605	156	60	125	25

Таблиця 9.3

**Оприлюднення результатів науково-дослідної роботи
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у першому півріччі 2006 р.**

№ п/п	Факультет, підрозділ	Вісники	Збірники наукових праць	Монографії	Статті		Тези доповідей		Патенти	Кількість працівників, які брали участь у конференц- ціях	Усього Конференцій	Міжна- родні	Проведе- ні в університеті	Виставки, в яких університет брав участь
					Усього	У зарубіж- них видан- нях	Усього	У зарубіж- них видан- нях						
1.	Біологічний	1			30		27				3		1	
2.	Геолого-географічний	2	5	1	40		32			15	3	2		
3.	Економічний	2	1		40		12				3			
4.	Іноземних мов	2	1	1	63	2	55	11		54	11	4		
5.	Ін-т високих технологій	2			88	46	68	40		5	4			2
6.	Історичний	2	3		81	7	33			12	6	4	6	
7.	Механіко-математичний			2	45		24				4	1		
8.	Міжнар. економ. відносин та турист. бізнесу				29		6			10	1			
9.	Психологі	1	1		12						1	1		
10.	Радіофізичний	1	1	2	59	21	46	38		13	4	4		2
11.	Соціологічний	1	1	1	40		21				4	3		
12.	Фізичний			1	39	19	44	9		2	1			
13.	Філологічний	1	1	3	93	5	16			26	3			
14.	Філософський	3	4	3	117	9	25	6		28	10	4	1	
15.	Фундамент. медицини	1	1		49		79	2	1	73	5	5		
16.	Хімічний	1			21	12	37	3		11	3	1		
17.	Юридичний			1							1	1		
18.	НДІ астрономії				12	12	25	25		15				
19.	НДІ біології		1		19	3	38	4			1	1		
20.	НДІ хімії				45	15	16	4	1	11				1
22.	Загальнонавч. відділи										19	2	12	13
22.	Центр міжнародної освіти		1		22	1	50	3		43	1	1		
24.	ЦНБ				15					16	4	2	68	3
25.	Ботанічний сад													
	Усього	20	21	15	959	152	654	145	2	334	92	36	88	18

графічний та іноземних мов) та 20 кандидатських дисертацій (факультети: механіко-математичний – 2; фізичний – 3; фізико-технічний – 1; хімічний – 3; економічний – 4; філологічний – 4; геолого-географічний – 1; соціологічний – 2).

Зараз в аспірантурі університету навчаються 383 аспіранти за 65 спеціальностями (у тому числі 16 аспірантів – за контрактом). Найбільше аспірантів навчається за економічними (57 аспірантів), фізико-математичними (54 аспірантів); філологічними (49 аспірант) та філософськими (30 аспірантів) спеціальностями.

До наукового керівництва залучено 115 докторів наук і 90 кандидатів наук.

У 2005 р. аспірантуру закінчив 91 аспірант, у т.ч. із захистом дисертацій у строк 10 аспірантів. За сім місяців 2006 р. аспірантуру закінчили 9 осіб, у т.ч. із захистом дисертації в строк 4 особи.

У докторантурі університету зараз навчається 20 докторантів.

9.4. Студентська науково-дослідна робота

Протягом навчального року в університеті активно здійснювалася науково-дослідна робота студентів.

Основна студентська наукова робота зосереджена на кафедрах. Знайомство та засвоєння студентами первинних навичок експериментальних і теоретичних досліджень відбувається під час проходження практики в науково-дослідних лабораторіях. Індивідуальна науково-дослідна робота студентів, починаючи з 2-3 курсів, також проходить на кафедрах і в лабораторіях факультетів. Сто відсотків курсових та дипломних робіт студентів 4-5 курсів фізичного, фізико-технічного та хімічного факультетів виконуються в межах технічних завдань держбюджетних науково-дослідних робіт факультетів. У виконанні міжнародних проектів Українського Науково-технічного центру беруть участь 5 студентів фізико-технічного факультету.

Студенти університету беруть активну участь в організації та роботі Міжнародних конференцій, серед яких слід відзначити Міжнародну науково-практичну конференцію студентів та молодих науковців «Region – 2006: суспільно-географічні аспекти», V Міжнародну студентську наукову конференцію «Каразінські читання» та конференцію «Чорнобиль – 20 років після трагедії».

Необхідно особливо відзначити проведення традиційних щорічних студентських конференцій на факультетах університету, де робота проходить за секціями, направленість яких визначається випускаючими кафедрами. Студенти 2-5 курсів демонструють добре володіння матеріалами досліджень і високу культуру мовлення, вміння вести наукові дискусії. Крайці доповіді рекомендуються до друку.

За останні роки приділяється особлива увага публікаціям студентів за результатами їх науково-дослідної роботи, що підвищує зацікавленість молоді в науково-дослідній роботі. Якщо в 1999 р. було 35 наукових публікацій,

у 2004 р. — 370, то в 2005/2006 навчальному році опубліковано 385 статей і тез за участю студентів.

Розширюється робота наукових гуртків, сформованих за напрямами, які відображають наукові інтереси студентів і викладачів. Усього в університеті діють 71 науковий гурток та семінар. На семінарах студенти доповідають про хід роботи, знайомлять викладачів кафедри з матеріалами та гіпотезами дослідження, розв'язують задачі. Засідання наукових гуртків проходять на кафедрах 1-2 рази на місяць. На засіданнях гуртків студенти 4-5 курсів доповідають результати досліджень за тематикою курсових та дипломних робіт. Студенти 2-3 курсів роблять реферативні доповіді з актуальних питань.

В останні роки університет повністю фінансує всі витрати, пов'язані з участю студентів у Всеукраїнських студентських олімпіадах. Зростає кількість не лише учасників, а й переможців олімпіад. І якщо в 1999 р. усього 3 студенти зайняли призові місця, у 2000 — 8, у 2003 — 12, то в 2006 р. уже 16 студентів посіли призові місця. 18–21 квітня 2006 р. на базі Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна проходила Всеукраїнська студентська олімпіада зі спеціальності «Фізика», в якій взяли участь 79 студентів з 32 вищих навчальних закладів України (12 класичних університетів, 18 педагогічних університетів та 2 технічних університетів) з 26 міст України, де студенти університету посіли два других місця та одне третє місце.

Набирає творчої сили Студентське наукове товариство, яке пережило досить значну трансформацію. На сьогоднішній день це міцна студентська організація. Значно зросла кількість студентських наукових конференцій різних рівнів, які проводяться за активною організаційною участю студентського активу — членів Студентського наукового товариства факультетів та Університету.

У квітні 2006 р. вийшов з друку перший номер газети «Науковий Еверест» — інформаційний бюлетень Студентського наукового товариства. У газеті студенти мали можливість поділитися досвідом та дізнатися про досягнення своїх товаришів, про здобутки попередників.

X

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

10.1. Комплектування фондів

За 2005/2006 навчальний рік отримано 10 782 назв, 31 162 примірників, у тому числі книг – 20 943, журналів – 5 475, дисертацій – 130, авторефератів – 3 819, газет – 35, видань на електронних носіях – 265; українською мовою – 15 453, іноземними мовами – 2 340. Отримано наукової літератури – 15 840 примірників, навчальної – 13 758 примірників, художньої – 1 019 примірників. Передплачено 45 назв газет, 348 назв журналів.

На комплектування фондів витрачено 302 тис. грн (2005 – 148 тис. грн, 2006 – 154 тис. грн), на передплату – 228 тис. грн (2005 – 175 тис. грн, 2006 – 53 тис. грн). За рахунок оплати факультетів придбано 378 примірників на суму 17 тис. грн.

Аналізуючи стан комплектування ЦНБ, слід відзначити збільшення обсягів комплектування документами та БД на електронних носіях.

Фонд ЦНБ на 1.07.2006 р.

Назв	416 136
Примірників	3 303 778
Книг	2 073 525
Журналів	1 173 785
Газет	9 093
Дисертацій	6 394
Авторефератів	32 871
Рукописів	940
Карт	2 555
Звітів	2 664
На електронних носіях	1 866
Наукової	1 748 980
Навчальної	1 134 333
Художньої	375 030
Іноземними мовами	715 459
Українською мовою	368 690

У 2006 р. бібліотека передплатила бібліографічні російські бази даних компанії East View (російські літописи), електронні версії російських журналів «Вопросы экономики», «Мировая экономика и международные отношения», а також БД українських періодичних видань. Доступ до цього ресурсу можливий з усіх комп'ютерів, підключених до мережі університету. Читачі ЦНБ у 2006 р. отримали також доступ до повнотекстової бази даних дисертацій Російської державної бібліотеки.

Продовжено передплату на потужну базу даних електронних повнотекстових журналів

у режимі on-line та на CD-ROM (понад 8000 назв з усіх галузей знань) у межах Всеукраїнського консорціуму «Інформатіо», що діє за проектом eIFL Direct (Електронна інформація для бібліотек), який є спільною ініціативою Інституту Відкритого Суспільства (OSI) і компанії EBSCO Publishing. Бібліотека має також доступ ще до двох баз даних: за проектом INTAS (майже 5000 наукових журналів, у тому числі видавництва наукової літератури Springer та Blackwell) та колекції біомедичної літератури за проектом HINARI Всесвітньої організації охорони здоров'я (понад 2000 назв). У тестовому режимі користувачі мали можливість працювати з базами даних Springer Computer Science, Elsevier, Scopus, Emerald.

У 2005 р. університет отримав доступ до ресурсів за проектом «Електронні книги з історії» Американської Ради наукових товариств (ACLS) з повними текстами понад 1100 книг.

Поповнювалася електронна бібліотека ЦНБ. На сервері бібліотеки зберігається 562 (у минулому навчальному році – 412) повнотекстові версії видань (у форматах pdf та djvu). Це методичні розробки, конспекти лекцій та монографії університетських викладачів, що користуються підвищеним попитом, а також окремі періодичні видання.

Продовжувала свою роботу Рада з комплектування. Разом із представниками факультетів розглядалися питання доцільності передплати окремих періодичних видань, баз даних, узгоджувалися нові замовлення.

У жовтні 2005 р. було проведено аналіз книгозабезпеченості навчальною літературою 14 факультетів. За результатами аналізу було визначено пріоритетні напрями для першочергового комплектування малозабезпечених спеціальностей та дисциплін. Розпочато ведення електронної бази даних «Книгозабезпеченість навчального процесу».

Головними джерелами комплектування є видавництва, книготорговельні організації та магазини міст Харкова, Києва, Донецька, Сум, Вінниці, Львова: видавництва «Колорит», «Факт», «Знання», «Кондор», «Здоров'я», «Нова книга», магазини «Літера Нова», НПВ «Ідея», ТОВ «Ельга», ТОВ «Книголюб», «Центр навчальної літератури», ВД «Університетська книга», фірма «БУРУНіК», СПД ФО Власенко О. С., СПД ФО Голова К. В. та інші.

Важливим джерелом поповнення фондів є дари. Від викладачів, співробітників університету, приватних осіб отримано 1541 примірник. Від благодійних фондів та організацій – 501 примірник. У 2006 р. до ЦНБ було передано колекцію з бібліотеки проф. Епштейна А.І. (близько 3 тис. примірників) та проф. Шахбазова В. Г. (близько 700 примірників). Значною мірою поповнює фонди ЦНБ організаційно-видавничий відділ НМЦ, від якого надійшло 3323 примірник.

У 2005/2006 навчальному році головними джерелами комплектування іноземною літературою залишалися міжнародний книгообмін та дари різних установ, фондів і приватних осіб. Фонди ЦНБ поповнились інформаційними ресурсами, що були надані Посольством США в Україні за проектом «Вікно в Америку», Українсько-американським фондом «Сейбр-Світло», Британською Радою в Україні, Фондом Фріца Тіссена, Публічною бібліотекою міста Боулдер (США), організаціями української діаспори та приватними особами.

10.2. Обслуговування користувачів. Упровадження автоматизованих технологій

Для читачів працюють 6 абонементів, 11 читальних залів, 2 спеціалізовані зали каталогів, Центр Інтернет-технологій, Інформаційний Центр «Вікно в Америку», постійно удосконалюється власний сайт. Співробітниками ЦНБ розроблено та відкрито бібліотечний форум для обговорення будь-яких питань щодо організації роботи бібліотеки. Цей зворотній зв'язок із користувачами встановлено вперше серед бібліотек вищих навчальних закладів України.

За 2005 рік було обслуговано понад 50 000 користувачів, книговидача склала понад 11 000 000 примірників на різних носіях інформації, виконано близько 14 000 довідок в автоматизованому режимі.

Минулого навчального року обслуговування читачів забезпечувалося функціонуванням комп'ютерної мережі ЦНБ (72 комп'ютери), до складу якої входять дві локальні мережі: автоматизована бібліотечна мережа «Лібер» та Інтернет-мережа. Складовими частинами АІБС є електронний каталог, реєстраційні штрих-кодові документи користувачів, автоматизоване обслуговування на абонементі наукової та художньої літератури, у читальних залах, електронні бази даних – як придбані, так і створені самостійно. Постійна увага приділялась удосконаленню автоматизованого обслуговування користувачів, збереженню інформації та цілодобовій роботі серверів.

Поповнювався електронний каталог, що налічує 352 тис. назв (у минулому навчальному році – 259 тис. назв), 510 тис. прим.

Для використання читачами системи електронного замовлення в залі електронного каталогу було встановлено 7 комп'ютерів, 2 комп'ютери в залі традиційних каталогів, по одному в залі інформаційного сервісу та в читальних залах №№ 1, 2, 4, 6, 14. Усі ці комп'ютери працюють також в Інтернет-мережі університету.

Проведено значну роботу з удосконалення електронного замовлення: розроблено україномовну сторінку; web-сторінку з інформацією-допомогою для користувача (двомовну); встановлено лічильник для обліку відвідувачів web-сторінки. Реалізовано можливість перегляду читачем власного електронного формуляру. Всі ці заходи покращують якість сервісу, що впливає на відвідуваність сайту бібліотеки (щодня фіксується від 1,5 до 3 тис. відвідувань). Електронне замовлення читачі можуть здійснювати цілодобово через Інтернет.

Для виконання електронних замовлень на всіх поверхах центрального книгосховища та наукового абонементу встановлено комп'ютери з принтерами. Для удосконалення роботи з читацькою заборгованістю організовано автоматизоване робоче місце LIBER в адміністратора бібліотеки на 7-му поверсі

Автоматизація обслуговування на абонементі наукової та художньої літератури дозволила значно зменшити час видачі-повернення літератури, здійснити революційні кроки зі збільшення кількості літератури, що видаєть-

ся одноразово читачам. Цей досвід роботи дозволяє планувати термінове впровадження автоматизованої системи обслуговування на абонементних навчальній літературі.

Активно працював Центр Інтернет-технологій, у якому налічується 15 робочих місць. Згідно з правилами користування, у кожного відвідувача є можливість працювати протягом однієї години безкоштовно. Оплата трафіка в Центрі Інтернет-технологій здійснюється за кошти університету.

Наявність та подальше розширення автоматизованої бібліотечної системи, розрахованої на нові форми передачі та зберігання інформації, свідчить про те, що ЦНБ із традиційної бібліотеки перетворюється в інформаційний центр, у якому здійснюється оперативний доступ не лише до друкованих видань, а й до всього різномаття світових інформаційних ресурсів.

10.3. Гуманітарна та культурно-просвітницька діяльність ЦНБ

Відповідно до розпорядження Головного управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації у жовтні 2005 р. було організовано інформаційний стенд «Україна на шляху до Європейського Союзу».

У грудні 2005 р. на будівлі бібліотеки по вул. Університетська, 23 встановлено меморіальну дошку на честь видатного українського історика та археолога Д. І. Яворницького (1855–1940).

Організовано виставку перших видань друкарні Харківського університету.

У березні 2006 р. відбувся візит Президента України В. А. Ющенко до університету. В Музеї історії університету В. А. Ющенко оглянув виставку «Пам'ятки української писемності та друку з фондів ЦНБ» (рукописи, стародруки).

За підтримки Посольства Греції в Україні у жовтні 2005 р. спільно з Харківським товариством греків «Геліос» уг'яте проводилися Дні грецької культури.

Під патронатом Посольства Латвії в Україні Латвійською академічною бібліотекою, Балтійсько-російським інститутом у вересні 2005 р. було започатковано проект «Латвія – Харків – Латвія». У лютому 2006 р. у Ризі організовано виставку про Харків, історію, сучасну діяльність університету і бібліотеки.

У грудні 2006 р. Асоціація національно-культурних об'єднань України, Вірменський культурний центр м. Харкова, Вірменська громада відзначили у ЦНБ знаменну дату: 1600 років Вірменської писемності, в рамках якої відбулося засідання круглого столу.

Виконуючи просвітницьку місію, ЦНБ представила 160 книжкових експозицій до визначних дат і подій, пов'язаних із діяльністю та життям університету.

Бібліотека продовжує такий популярний напрям своєї діяльності, як організація художніх і фотовиставок.

10.4. Наукова діяльність ЦНБ

Протягом минулого навчального року забезпечувалась участь співробітників ЦНБ у міжнародних і республіканських наукових та науково-методичних заходах: конференціях, семінарах, нарадах з актуальних питань бібліотечної справи, інформатизації бібліотечної галузі, формування та збереження бібліотечних зібрань. 42 співробітники ЦНБ взяли участь у 25 різноманітних бібліотечних заходах: «Книжкова справа в Росії у XIX на початку XX ст.» (Санкт-Петербург, Російська національна бібліотека); «Університетські бібліотеки: архітектура, дизайн, нові бібліотечні технології» (Інститут імені Гете, Наукова бібліотека Російського державного гуманітарного університету, м. Москва); «Харків і Польща: люди і події» (під патронатом Генерального Консульства Республіки Польща в Україні), «Інформатіо-2005: Інформаційні ресурси: створення, використання, доступ»; «Ініціативи з оцифрування для Південно-Східної Європи: методологія та використання» (Софія, Болгарія); «Інформаційна грамотність»: семінар з ініціативи ЮНЕСКО для країн Центральної та Південно-Східної Європи (Словенія, м. Любляна); «Слов'янство і національно-культурні процеси XXI століття» (НБУ імені В. І. Вернадського, м. Київ); «Бібліотеки та інформаційні ресурси у сучасному світі науки, культури, освіти та бізнесу», «Библиополис XX» (Латвія, Латвійська академічна бібліотека, Бібліотека Литовської академії наук).

У 2005 р. до Фонду Левентіса (Кіпр) за підтримки Харківського товариства греків «Геліос», історичного факультету університету та відділу рідкісних видань Московського державного університету імені М. В. Ломоносова було надіслано листа з проханням наласти допомогу в реставрації грецьких рукописів, що зберігаються у ЦНБ (24 рукописи). Виділені кошти в розмірі 3000 євро використано для проведення першого етапу реставраційних робіт частини рукописів. За рішенням правління грецького Фонду Левентіса ЦНБ також отримала партію книг про історію та культуру Греції.

У 2005/2006 навчальному році було видано бібліографічні покажчики: до 170-річчя з дня народження видатного ученого, професора Харківського університету О. О. Потебні, до 70-річчя з дня народження В. Д. Прокопової – бібліографа Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Протягом останніх років бібліотека співпрацює з редакцією «Енциклопедії сучасної України». Для наступного тому в 2005/2006 навчальному році було підготовлено 11 біографічних довідок.

Основним напрямом науково-методичної роботи ЦНБ як зонального методичного центру залишається надання багатоаспектної методичної допомоги бібліотечним працівникам. До складу Харківського об'єднання входить 34 бібліотеки вищих навчальних закладів. Серед головних завдань: методичне забезпечення інформатизації бібліотечної галузі, розповсюдження бібліотечних інновацій, розвиток професійної культури бібліотечних кадрів. ЦНБ підтримує професійні контакти з бібліотеками всіх рівнів

акредитації, а також співпрацює з публічними бібліотеками. Як зональний методичний центр, бібліотека сприяє реалізації державної політики в галузі освіти і культури, прав користувачів на одержання оперативної та повної інформації, доступу до ресурсів не лише в бібліотеці, а й за її межами.

Аналізуючи діяльність Центральної наукової бібліотеки за минулий рік, слід відзначити динамічний розвиток з основних напрямів діяльності, активне впровадження автоматизованого обслуговування та інформаційного забезпечення.

Подальше розширення доступу до інформаційних ресурсів, удосконалення автоматизованих процесів комплектування та інформаційно-бібліотечного обслуговування потребують оновлення комп'ютерного обладнання.

Однією з болючих проблем ЦНБ є необхідність термінового капітального ремонту приміщення книгосховища по вул. Університетській, 23. Водночас негайно слід вирішувати проблему подальшого розміщення нових надходжень, оскільки резерви існуючих приміщень вичерпані. Для освоєння приміщень у Північному корпусі необхідно вирішити не лише питання їх звільнення та ремонту, а й придбання сучасних стелажів.

Не вирішено проблему заміни існуючого книгопідйомнику. В разі його зупинки ЦНБ вимушена буде перейти на режим обслуговування лише за попереднім замовленням (за добу або більше).

Важливим питанням є створення сучасної лабораторії з переведення в електронну форму унікального фонду рідкісних видань, дореволюційних газет і видань на мікрофішах.

═══════ XI ═══════

МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

═══════

11.1. Підготовка кадрів для зарубіжних країн

Протягом 2005/2006 навчального року в університеті навчалися 1252 іноземні студенти (минулого року – 1059). Не дивлячись на підвищення вартості навчання, це найбільша кількість іноземних студентів за останні декілька років. Кількість іноземних випускників у цьому навчальному році склала 205 осіб.

Заїзд на підготовчий факультет у 2005/2006 навчальному році становив 398 осіб. Інформацію про університет іноземні абітурієнти отримали: від фірм – 224 особи (57 %), через Інтернет – 26 осіб (6 %), через родичів і знайомих – 151 особа (37 %).

Змінилися не лише кількість, а й якісний склад студентів. На підготовчий факультет проводився конкурсний відбір іноземців. На сьогодні університет вже має гарантований набір на перший курс майбутнього навчального року (приблизно 50 % сьогоднішніх випускників підготовчого факультету).

Збільшилася кількість аспірантів: 42 особи, порівняно з 29 минулого року. Протягом 2005 р. відбулися 5 захистів кандидатських дисертацій, 9 заплановані на майбутній навчальний рік.

Розширилася географія набору: серед студентів з'явилися представники таких країн, як Камерун, Еквадор, Танзанія, Франція, Італія, Великобританія, Албанія, Екваторіальна Гвінея, Кот-д'Івуар.

Проводилася цілеспрямована робота з освітніми партнерами. Центр міжнародної освіти працює переважно з державними структурами, що сприяє стабільному та якісному набору. В результаті проведеної роботи були підписані угоди про відкриття консультаційних пунктів з організації спільного навчання китайських громадян російській мові як іноземної в Китаї.

У рамках гранту Фонду фундаментальних досліджень університету був написаний та виданий підручник «Українська мова для іноземців». Спільно з філологічним факультетом створено робочу групу для розробки державного стандарту рівнів володіння українською мовою як іноземною. У цій галузі ЦМО співпрацює з Львівським національним університетом імені Івана Франка та Київським національним університетом імені Тараса Шевченка.

Спільно з Російським університетом дружби народів та Інститутом російської мови імені О. С. Пушкіна (Москва) на базі Центру міжнародної освіти створюється перший в Україні Центр тестування та сертифікації іноземних громадян з російської та української мов.

Протягом двох років проводяться курси підвищення кваліфікації викладачів російської мови як іноземної. На цих курсах підвищили кваліфікацію 25 викладачів ЦМО, а також 24 викладачі з 15 ВНЗ України.

У червні 2006 р. проведено традиційну міжнародну конференцію «Викладання мов на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки», в якій взяли участь понад 230 науково-педагогічних працівників із 40 ВНЗ України, Білорусі, Молдови, Росії, Марокко, Германії.

За останні 2 роки співробітники ЦМО видали 34 навчально-методичні посібники, серед них 4 з грифом Міністерства освіти і науки України; 6 типових навчальних програм для підготовчих факультетів України (всі з грифом Міністерства освіти і науки України).

Проводилася робота, спрямована на те, щоб студенти ЦМО відчували себе повноправними учасниками культурного та суспільного життя університету. Постійно організовуються тематичні уроки-концерти, виставки, творчі вечори, святкуються національні свята країн світу, студенти беруть участь у спортивному та культурному житті університету.

ЦМО підтримує зв'язки із суспільними організаціями в галузі освітнього співробітництва. Зокрема, ведеться співробітництво із суспільною організацією «Віват Сократ» (Дубровін А. А.) у напрямку підтримки європейського проекту створення низки так званих «Шкіл Лідерів». За сприяння вищезгаданої організації налагоджено зв'язки з навчальними закладами Великої Британії (Cass Business School та London City University). Планується спільне проведення літніх платних шкіл з актуарної математики, а також обмін студентами. Також підписано угоди про співробітництво з Україно-Сірійським культурним центром та Китайсько-Українським центром економічного та культурного співробітництва. На підставі цих угод при університеті створюються Україно-Арабський та Україно-Китайський культурні центри.

11.2. Міжнародне співробітництво

Діяльність Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна в галузі міжнародних зв'язків у 2005/2006 навчальному році розвивалася у кількох напрямках:

- співробітництво з ВНЗ зарубіжних країн;
- відрядження викладачів, співробітників, аспірантів і студентів за кордон для участі в наукових конференціях, на наукову роботу та стажування, на викладацьку роботу, мовні курси тощо;
- прийом іноземних фахівців в університеті;
- участь викладачів, співробітників, аспірантів і студентів у конкурсах для одержання стипендій та грантів міжнародних організацій та фондів.

На цей час університет має угоди про співробітництво, включаючи й міжкафедральну співпрацю, з 97 ВНЗ/організаціями-партнерами в 35 країнах світу. У 2005/2006 навчальному році найбільш успішне співробітництво велося з Великотирновським університетом «Святих Кирила та Мефодія» (Болгарія), Белгородським державним університетом, Московським державним університетом імені М. В. Ломоносова (Росія), Державним аграрним університетом Молдови (Молдова), Університетом імені Адама Міцкевича

в м. Познань (Польща), Університетом імені Фрідріха Олександра в Ерлангені-Нюрнберзі (ФРН). Протягом вищезазначеного періоду університет підписав угоди про співробітництво з Білоруським державним університетом, Болгарською Академією Наук, Університетом штату Сан-Паулу в м. Кампінас (Бразилія), Педагогічним університетом провінції Фуджань, Центром міжнародних освітянських обмінів провінції Шеньсі (КНР), Гданським університетом (Польща), фірмою «Фізматстаді Лімітед» (Португалія), Брянським державним університетом імені академіка І. Г. Петровського, Чуваським державним університетом імені І. М. Ульянова, Інститутом загальної історії РАН (Росія), Науково-технічним університетом Лунгхва (Тайвань), Університетом Ліон I імені Клода Бернара (Франція), Центром досліджень в галузі соціальних наук в м. Берлін, Євразійським відділом Німецького археологічного інституту (ФРН), Інститутом хімічної технології, Прага (Чехія).

Усього за 2005/2006 навчальний рік кількість відряджених за кордон викладачів, співробітників, аспірантів і студентів університету за всіма напрямками склала 500 осіб (з них викладачів, співробітників та докторантів – 300 осіб, аспірантів та студентів – 200 осіб), які виїжджали до 39 країн. Це фахівці й студенти всіх факультетів, але найбільше закордонних відряджень було на факультетах фізико-технічному, іноземних мов, механіко-математичному, соціологічному, фізичному, біологічному, філософському, в НДІ астрономії.

Результати закордонних відряджень викладачів, співробітників, аспірантів, студентів і міжвузівського співробітництва в 2005/2006 навчальному році були відображені в 331 статті, 2 монографіях, 3 підручниках, 2 спецкурсах; зроблено 380 доповідей на міжнародних наукових конференціях за кордоном і в Україні. Найбільших результатів досягнуто на фізико-технічному, радіофізичному, механіко-математичному, фізичному, філософському, хімічному факультетах та в НДІ астрономії.

Університет прийняв із-за кордону, в тому числі в межах міжвузівського співробітництва, 590 осіб з 42 країн світу. Майже всі факультети приймали іноземців, але найбільше їх було на факультетах геолого-географічному, іноземних мов, історичному, філософському.

Протягом 2005/2006 навчального року викладачі, співробітники, аспіранти і студенти всіх факультетів університету взяли участь у 71 конкурсі для одержання стипендій або грантів різних міжнародних організацій та фондів 19 країн світу. Найактивнішими були факультети іноземних мов, економічний, історичний, філологічний і філософський. Усього в конкурсах узяли участь 203 особи, фіналістами стали 54 особи.

Зростає авторитет Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на міжнародному рівні. У 2005/2006 навчальному році університет відвідали послы Франції, Кенії, Сирії, представники посольств Великої Британії, В'єтнаму, Греції, США, які виступили з лекціями перед студентами та викладачами університету. У лютому 2006 р. за участі посла Болгарії та Президента Болгарської Академії Наук в університеті було урочисто відкрито Центр болгаристики і балканістики ім. М. Дринова. У 2005/2006 навчальному році університет також приймав з офіційними візитами послів, представників країн-членів НАТО та ЄС та представників Європейської Комісії в Україні.

XII

ФІНАНSOVA ДІЯЛЬНІСТЬ

Загальний бюджет університету в 2006 р. склав 81 млн. 690 тис. грн. (рис. 12.1)

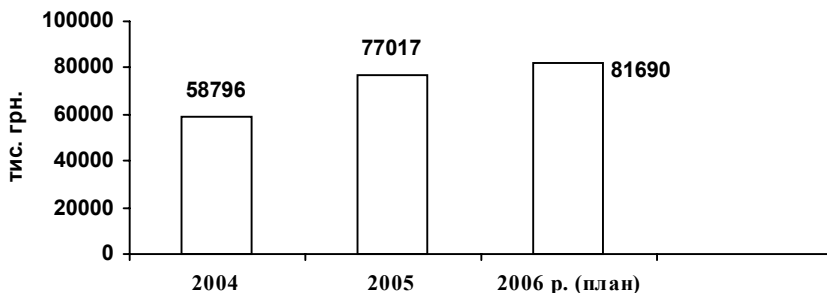

Рис. 12.1. Загальні надходження до бюджету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна в 2004-2006 роках (тис. грн.)

Збільшилися як надходження з держбюджету, так і спеціальні кошти університету (рис. 12.2, 12.3)

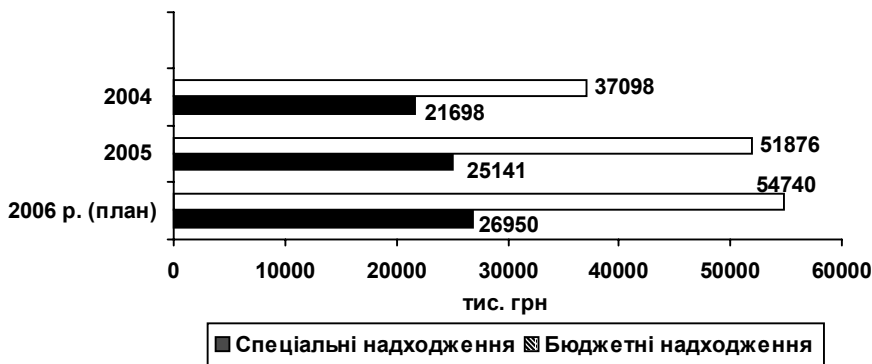

Рис. 12.2. Надходження бюджетних і спеціальних коштів до університету 2004–2006 рр. (тис. грн.)

У 2005/2006 навчальному році у сфері навчання за кошти фізичних та юридичних осіб існували дві паралельні тенденції. З одного боку, у зв'язку із припиненням набору на заочну форму за місцем проживання зменшилася кількість студентів-контрактників (рис. 12.4). З другого – завдяки збільшенню оплати за навчання та кількості студентів стаціонарної форми навчання над-

ходження в загальноуніверситетський бюджет зросли більше ніж на 3,3 млн. грн (рис. 12.5, 12.6).

Крім того, у 2005/2006 навчальному році намітилась тенденція збільшення частки іноземних громадян у загальній кількості студентів-контрактників по факультетах університету (рис. 12.7).

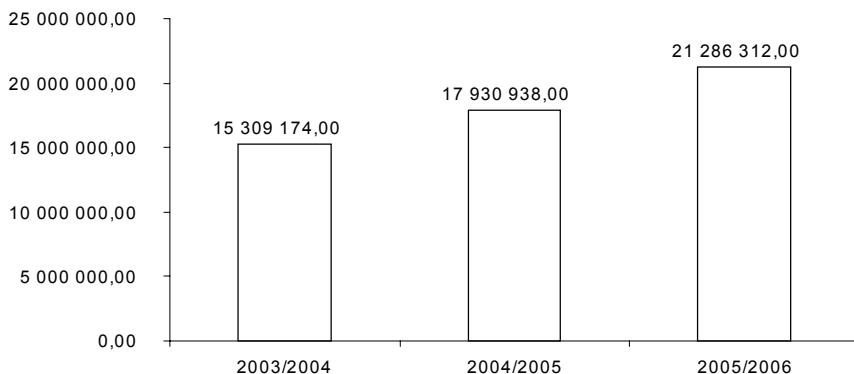

Рис. 12.3. Динаміка надходжень коштів (грн.) за навчання

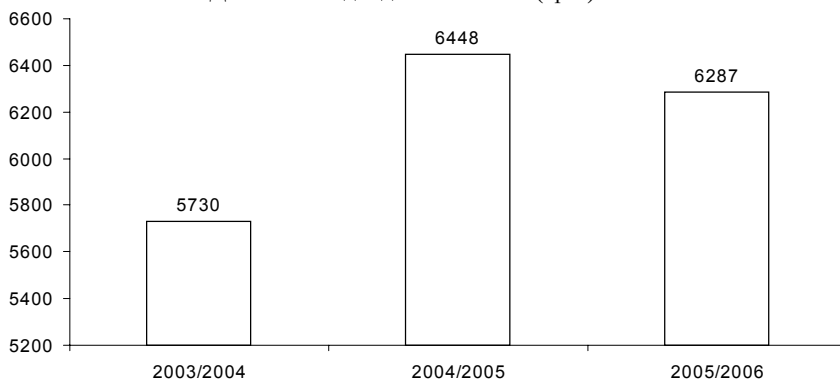

Рис. 12.4. Динаміка кількості контрактних студентів (громадян України та іноземців)

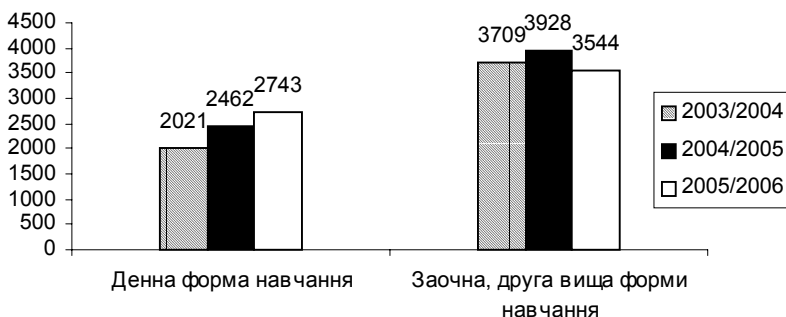

Рис. 12.5. Навчання на контрактній основі за різними формами

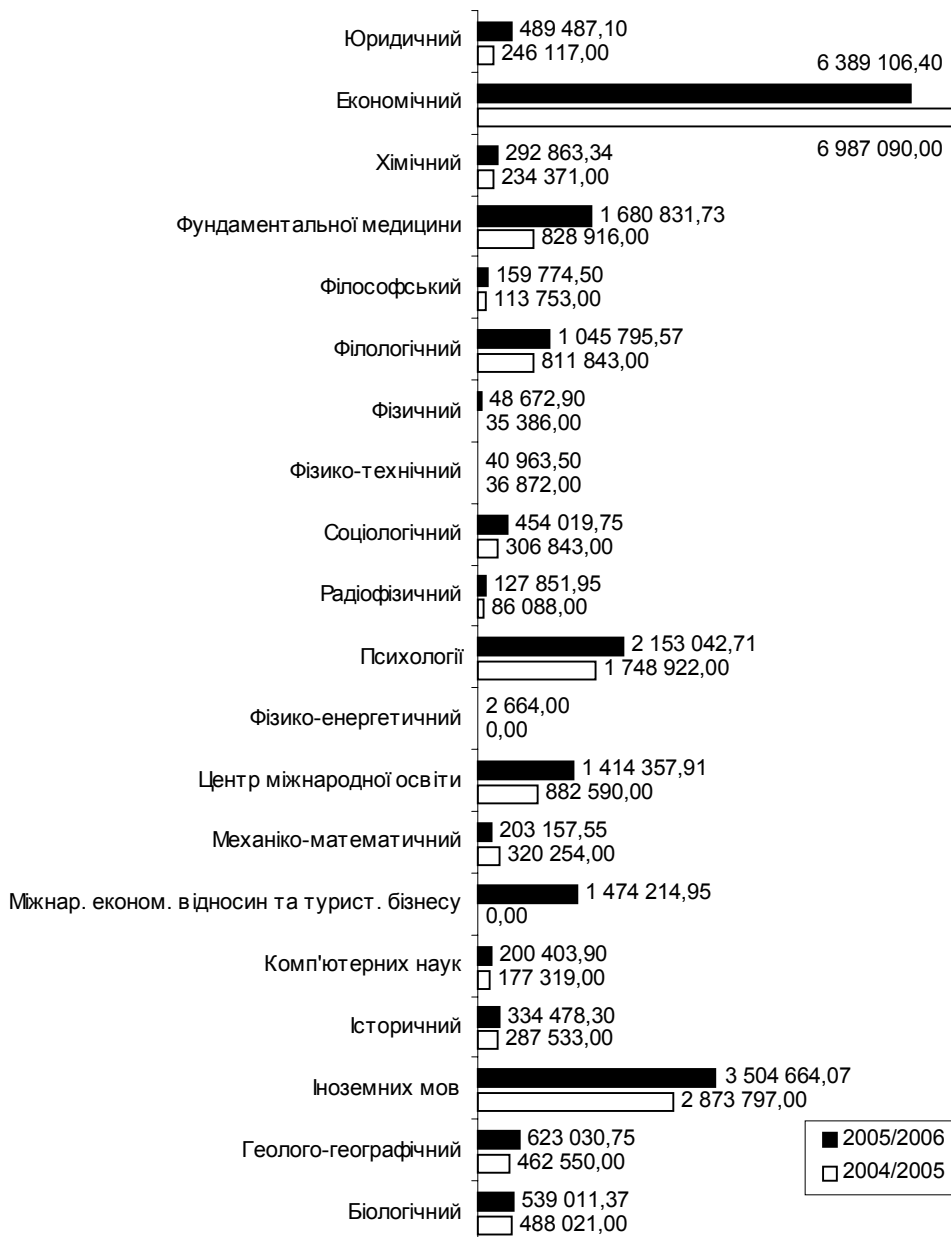

Рис.12.6 . Надходження коштів за навчання у 2004/2005 та 2005/2006 навчальних роках

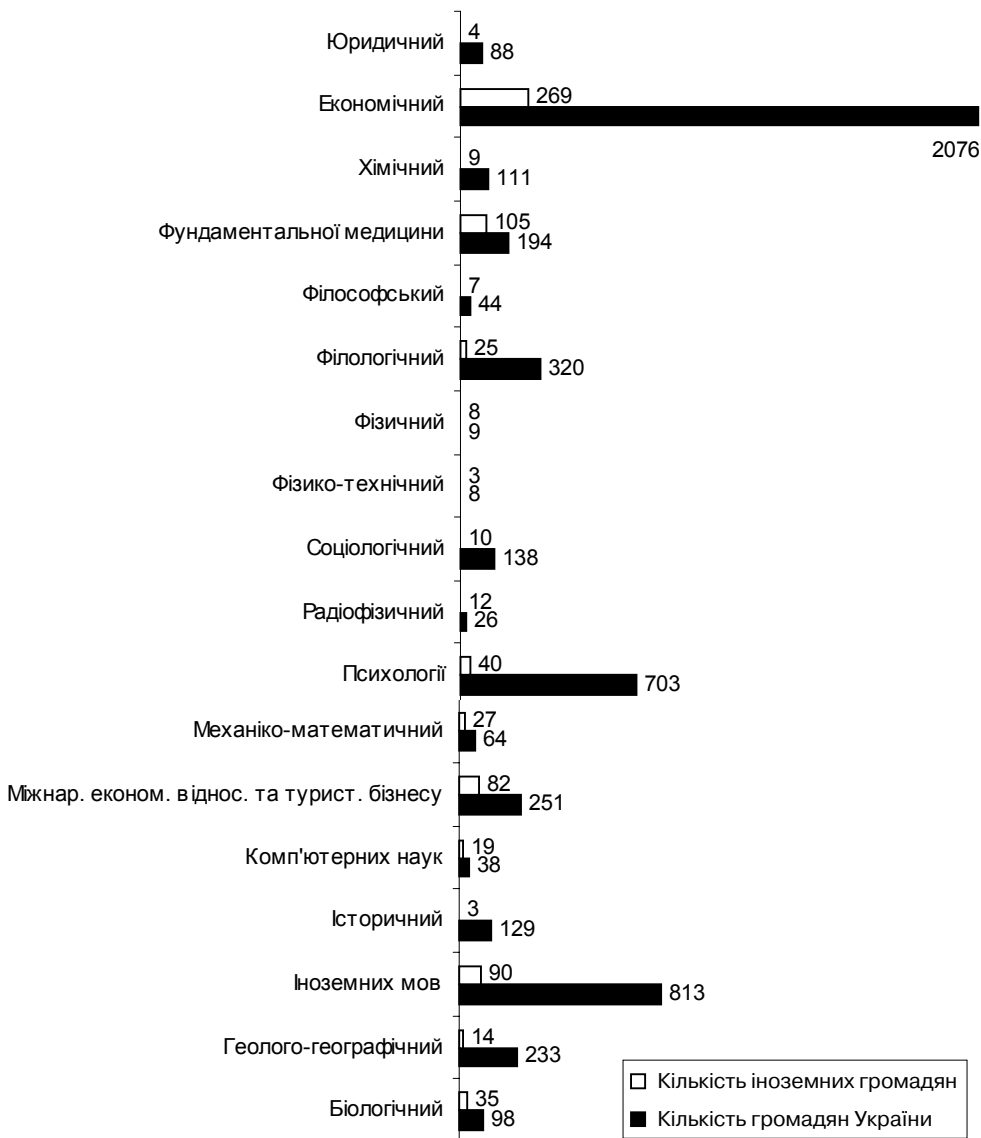

Рис.12.7 . Кількість контрактних студентів у 2005/2006 навчальному році на факультетах університету

Надходження та видатки бюджетних коштів у 2005 – 2006 рр. відображені в табл. 12.1, 12.2.

Таблиця 12.1

**Надходження та фактичні видатки з бюджетних коштів у
2005/2006 навчальному році (тис. грн.)**

Показник	2005 р., тис. грн		2006 р. (I півріччя), тис. грн	
	Надходження	Фактичні видатки	Надходження	Фактичні видатки
Заробітна плата та нарахування	35740,3	35740,3	21193,8	21193,8
Стипендії	9643,7	9643,7	5670,4	5670,4
Комунальні послуги	5541,2	5541,2	3178,1	3178,1
Утримання ВНЗ (обладнання, матеріали, відрядження, видавнича діяльність й ін.)	590,8	590,8	571,2	571,2
Капітальний ремонт	360,0	360,0	400,0	400,0
Виконання зобов'язань за колективною угодою	-	-	-	-
Усього	51876,0	51876,0	31013,5	31013,5

Таблиця 12.2

**Фактичні видатки на основних напрямках
спеціальних фондів у 2005/2006 навчальному році (тис. грн.)**

Показник	2005 р., тис. грн	2006 р., тис. грн	
	Спецрахунок	План	Фактично (I півріччя)
Заробітна плата та нарахування	12416,3	19540,0	8200,4
Стипендії	103,8	102,3	30,0
Комунальні послуги	139,1	565,0	79,7
Утримання ВНЗ (обладнання, матеріали, відрядження, видавнича діяльність й ін.)	6534,8	5742,7	2799,6
Капітальний ремонт	3591,0	1000,0	1003,3
Виконання зобов'язань за колективною угодою	-	-	-
Усього	22785,0	26950,0	12113,0

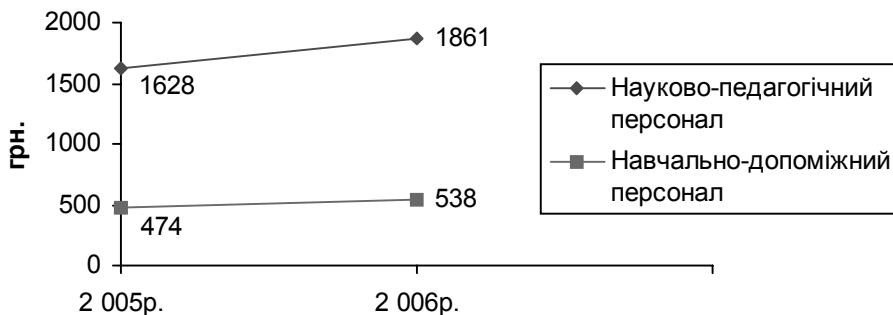

Рис.12.8. Середньомісячна заробітна плата в 2005/2006 рр.

Середньомісячна заробітна плата в першому півріччі 2006 р. порівняно з 2005 р. збільшилася: науково-педагогічного персоналу – на 14,3%, навчально-допоміжного персоналу – на 13,5%. Таке збільшення пояснюється тим, що у 2005 та 2006 рр., згідно з постановами Кабінету Міністрів України та наказом Міністерства освіти і науки, з 01.09.2005 р. уведені нові посадові оклади відповідно до тарифних розрядів і збільшені з 01.01.2006 р. – на 5,42% та з 01.07.2006 р. – на 7,1% (рис. 12.8).

==== XIII =====

**СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ, ОЗДОРОВЛЕННЯ
ВИКЛАДАЧІВ, СПІВРОБІТНИКІВ, СТУДЕНТІВ
УНІВЕРСИТЕТУ ТА ЇХ ДІТЕЙ,
ПОЛІПШЕННЯ ЖИТЛОВО-ПОБУТОВИХ УМОВ**

13.1. Соціальний захист працівників

Заходи з соціального захисту працівників передбачаються Колективним договором.

Хід виконання Колективного договору обговорювався на засіданнях профкому та на конференції трудового колективу 11 квітня 2006 р. Рішенням конференції договір на 2004-2005 рр. визнано в цілому виконаним, на його виконання витрачено 352 тис. грн. (замість запланованих 194 тис. грн.). У повному обсязі профінансовано витрати із фонду соціального захисту на культурно-масову, спортивно-оздоровчу роботу і роботу з дітьми. На ці заходи в 2005 р. було витрачено близько 110 тис. грн. позабюджетних коштів. У той же час визнано, що пункт щодо надбавок навчально-допоміжному персоналу виконується не на всіх факультетах.

У 2005/2006 навчальному році проведено велику роботу з підготовки Колективного договору між адміністрацією і трудовим колективом університету на 2006-2007 рр. З урахуванням пропозицій, що надійшли від профспілкових підрозділів, підготовлено проект договору, на паритетних засадах створено погоджувальну комісію з представників адміністрації і профкому. Колективний договір затверджено на конференції трудового колективу 11 квітня 2006 р.

Договір передбачає спільні дії адміністрації та профспілкової організації із забезпечення прав співробітників університету та членів їх сімей. Зокрема, в договорі уточнено порядок встановлення надбавок і доплат до окладу, надання додаткових оплачуваних відпусток і творчих відпусток викладачам та науковим працівникам для завершення кандидатської або докторської дисертацій, введено нові пункти щодо покращення умов та охорони праці.

Протягом року комісія профкому з охорони праці спільно з відділом охорони праці контролювала створення адміністрацією безпечних умов праці, забезпечення працівників засобами колективного й індивідуального захисту, проведення заходів, що запобігають нещасним випадкам. Комісія контролювала правильність надання пільг співробітникам, які працюють у

Таблиця 13.1
Використання коштів фонду соціального страхування у 2005/2006 навчальному році

№ п/п	Статті витрат	Обсяг, тис. грн.
1.	Витрати за листами ТВП	273,562
2.	По вагітності та пологам	53,367
3.	При народженні дитини	137,363
4.	По догляду за дитиною до 3-х років	101,782
5.	Санаторне лікування	153,669
6.	Дитячі табори	39,220
7.	Новорічні подарунки	7,098
8.	На поховання	2,700
9.	Усього	768,761

шкідливих умовах: спецхарчування, спецодягу, надбавок до зарплатні, додаткових відпусток, проведення медогляду; брала участь в атестації робочих місць зі шкідливими умовами праці, перевіряла готовність приміщень університету до роботи у зимових умовах. У 2,5 рази перевищено заплановані витрати на придбання засобів пожежогасіння; у 3,5 рази – на проведення технічного обстеження й

паспортизацію пасажирських ліфтів у навчальних корпусах; у 3 рази – на утилізацію хімічних відходів. Обладнано систему оповіщення структурних підрозділів про виникнення аварійних ситуацій. До Комплексних заходів з охорони праці на 2006 р. увійшли 24 пункти на загальну суму 206,5 тис. грн. З метою визначення тих підрозділів університету, що досягли найкращих показників в охороні праці, прийнято новий додаток до Колективного договору – «Положення про громадський огляд-конкурс з охорони праці».

Житлово-побутова комісія профкому регулярно розглядала заяви членів профспілки про надання їм матеріальної допомоги. За звітний період було надано матеріальну допомогу 600 членам профспілки на загальну суму 105 тис. грн. До Дня Перемоги було надано профспілкову матеріальну допомогу усім ветеранам війни, до 20-ї річниці трагедії на Чорнобильській АЕС премії учасникам ліквідації аварії.

Комісія соціального страхування, що складається на паритетних засадах із представників адміністрації та профкому, вирішувала питання надання путівок на санаторне лікування, приймала рішення про оплату листків непрацездатності, разових виплат при народженні дитини, по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку та ін. За звітний період співробітники університету одержали 84 санаторні путівки з Фонду соціального страхування, в т. ч. 13 путівок в санаторії матері і дитини, 6 путівок для підлітків.

За профілем лікування путівки розподілилися таким чином: захворювання органів травлення – 29; захворювання органів дихання – 27; захворювання органів руху – 20; серцево-судинні захворювання – 8. Комісія соціального страхування за цей період прийняла й оформила 978 лікарняних листів. До спортивного-оздоровчого табору «Фігуровка» в 2006 р. співробітникам видано 30 путівок.

Активізувала роботу спортивна комісія профкому. Відбувся VI турнір пам'яті В. С. Пономаренка серед педагогічних і студентських колективів класичних університетів України. Команда «Освіта» стала чемпіоном України з волейболу серед ветеранів у номінації «45+»; у традиційному турнірі з волейболу в м. Луганську команда зайняла III місце, у відкритому міському

турнірі з волейболу серед ветеранів спорту, присвяченому Дню Перемоги, який проходив у м. Хмельницькому, команда «Освіта» – III місце. У VIII Міжнародному турнірі з волейболу серед ветеранів пам'яті К. Реви жіноча команда з волейболу зайняла II місце. Команда «Наука» у чемпіонаті міста з волейболу зайняла III місце в групі «А». Команда з футзалу стала переможцем серед ВНЗ Харкова в групі «Б». У спортивному залі університету відбулися такі спортивні свята: у лютому 2006 р. – «У здоровому тілі – здоровий дух»; у дні весняних шкільних канікул – «Веселі старты» для дітей співробітників університету, у червні до Дня захисту дітей – «Всією сім'єю на старт».

Багато зроблено у сфері культурної роботи. Співробітникам надаються квитки до театрів міста, організовуються екскурсії історичними містами Харківської області.

На Новорічні свята діти працівників отримали подарунки, на придбання яких профком виділив 18 тис. грн. Від Фонду соціального страхування подарунки було видано дітям віком до 14 років, від профспілки подарунки отримали всі діти, включаючи й 14-річних. Експонувалася виставка дитячого малюнку «Новорічний ярмарок», усі учасники виставки також отримали подарунки. 29 грудня всіх дітей було запрошено на Університетську ялинку. Культурний центр спільно з комісією профкому з культурної роботи підготував новорічний спектакль. Діти відвідали новорічні спектаклі в Домі актора, Ляльковому театрі, філармонії, планетарії, театрі «Мадригал», ДК залізничників (усього було роздано 100 квитків).

У п'яте організовано літній відпочинок дітей працівників університету на Чорноморському узбережжі Криму. Затверджено «Положення про розподіл путівок до оздоровчого табору «Ікаренятко», у першу чергу путівки отримують діти з малозабезпечених сімей, діти чорнобильців, учасників бойових дій, діти, які вперше йдуть відпочивати. У 2006 р. у таборі «Ікаренятко» оздоровилася 71 дитина.

Дотації університету зі спецкоштів склали 30 тис. грн.

У дитячих оздоровчих таборах Харківської області відпочили 23 дитини.

Профспілковий комітет багато уваги приділяв питанням Будинку молодих спеціалістів. Після звернення до голови Харківської облдержадміністрації області та Харківського міського голови отримано позитивні відповіді від Державної санітарно-епідеміологічної служби України, начальника Дзержинського районного відділення МЧСУ, Головного санітарного лікаря Дзержинського району м. Харкова та Головного управління економіки й комунального майна щодо механізму передачі Будинку молодих спеціалістів у комунальну власність і про переведення будинку в статус житлового. Отримано рішення Харківського міськвиконкому № 162 від 15.02.2006 р. про виключення Будинку молодих спеціалістів зі списку гуртожитків, що дозволить закріпити за мешканцями займану ними житлову площу.

Разом з адміністрацією університету й правлінням ЖЕО «Каразінське» вирішувалися питання, пов'язані з реконструкцією будівлі. Незважаючи на труднощі, викликані неритмічним фінансуванням, виконано значний обсяг робіт з реконструкції будинку, зокрема майже 90 % робіт на загальну суму 1,37 млн. грн.

З 01.09.2005 р. по 01.07.2006 р. з участю генпідрядних організацій виконано ремонтні роботи в гуртожитках № 5, 7, 9, 10, 11 на суму 981 тис. грн. На

закупівлю жорсткого та м'якого інвентарю, обладнання, поточний ремонт та інші роботи в гуртожитках витрачено 470 тис. грн.

Щоб підвищити рівень поінформованості працівників університету, з 20 березня 2006 р. створено веб-сайт профспілкового комітету. На сторінці розміщено текст Колективного договору, інформацію для голів профбюро, посилання на основні профспілкові документи, та на інші профспілкові сайти: України, Росії і світу. Адреса сайту: <http://profkom.univer.kharkov.ua>. На першому поверсі головного корпусу університету розміщено стенд профспілкового комітету.

Профспілкова організація університету користується повагою у галузевій профспілці. У листопаді 2005 р. відбувся VI з'їзд профспілок працівників освіти і науки України. Делегатами з'їзду були голова профкому С. М. Шульга та голова студентського профкому С. С. Махновський. У травні 2006 р. у Києві відбувся спільний профспілковий семінар ППО Харківського університету імені В. Н. Каразіна та ППО Київського національного університету імені Тараса Шевченка на тему «Профспілковий рух в сучасних умовах». Обговорювалися питання співпраці між профспілковими комітетами у сфері соціального захисту, оздоровлення працівників тощо. Профспілковий комітет має на меті допомогу членам профспілки у вирішенні їхніх проблем на роботі, захист їхніх трудових, професійних інтересів, соціально-економічних прав.

Соціальний захист працівників університету є ефективним завдяки плідній співпраці адміністрації та профспілкового комітету.

13.2. Соціальний захист, оздоровлення та відпочинок студентів

Головною метою цієї роботи було створення необхідних умов для поліпшення навчального процесу і соціального захисту студентів, а саме: виплата матеріальної допомоги малозабезпеченим студентам, студентам-сиротам, підтримка сімейних студентів, преміювання студентів за успіхи у навчанні.

За період з 1 вересня 2005 р. по 1 липня 2006 р. студентам було надано матеріальну допомогу за рахунок стипендіального фонду та спеціальних коштів університету на суму 133 730 грн.

Особливою турботою охоплені 45 студентів-сиріт. Їм надавалися безкоштовні путівки до санаторію-профілакторію «Буревісник», спортивно-оздоровчого табору «Фігуровка» та путівки на море, безкоштовний доступ до мережі Інтернет в університеті. За звітний період студенти-сироти отримали матеріальну допомогу на суму 20 100 грн.

Профспілковим комітетом спільно з адміністрацією університету здійснювалася виплата премій студентам та аспірантам за успіхи у навчальній, науковій, спортивній та громадській діяльності. У 2005/2006 навчальному році було премійовано студентів на суму 310 110 грн.

На балансі університету знаходяться 7 гуртожитків, в яких проживає 3326 студентів. З кожним роком кількість студентів, які потребують місць в гуртожитках зростає: в 2002 р. проживало близько 2900 чол., в 2004 р. – 3200 чол. За останні роки були додатково введені в експлуатацію 18 кімнат на 55 місць у гуртожитках університету та гуртожиток №7 на вул. Артема, 46 на 46 місць.

Сім'ї, в яких обидва члени є студентами університету, забезпечені окремими кімнатами. Студентам, які належать до пільгових категорій, надається право часткової сплати за проживання в гуртожитках, зокрема, безкоштовне проживання. Університет надає можливість оформлення субсидії, якою скористалися 232 студенти. В університеті ефективно функціонують органи студентського самоврядування – Студентське наукове товариство та студентські ради гуртожитків.

Доброю традицією стали зустрічі адміністрації університету зі студентським активом. Протягом навчального року відбулися дві такі зустрічі, матеріали яких опубліковані в газеті «Харківський університет».

Профкомом студентів, аспірантів і докторантів організовувалися Дні факультетів, святкові вечірки, дискотеки.

Одним із напрямів соціального захисту є проведення заходів з оздоровлення і відпочинку. Протягом навчального року студенти мали можливість оздоровитися в санаторії-профілакторії «Буревісник», де за звітний період пройшов лікування 1021 студент (11 заїздів).

Взимку студенти мали змогу відпочити та оздоровитися у Закарпатській області на базі «Високі Карпати». Путівками зі знижками скористалися 69 студентів.

Влітку 2006 р. профком студентів, аспірантів і докторантів за підтримки адміністрації університету організував 2 заїзди студентів і аспірантів до спортивно-оздоровчого табору «Фігуровка» (по 15 днів). Відпочили та оздоровилися 170 студентів і аспірантів.

Протягом року на розвиток інфраструктури табору адміністрацією університету було виділено 45 тис. грн. Незважаючи на значне підвищення цін на продукти харчування і комунальні послуги, вартість путівки до спортивно-оздоровчого табору «Фігурівка» залишилася на мінімальному рівні і склала для студентів 93 грн. на заїзд (20% від повної вартості).

Влітку студентам був запропонований відпочинок на оздоровчих базах Чорного та Азовського морів за путівками з 30 % знижками за рахунок стипендіального фонду. Особлива увага була приділена оздоровленню студентів пільгових категорій (студенти-інваліди, чорнобильці, сироти). Влітку 2006 р. деяким з них була надана можливість безкоштовно відпочити на узбережжі Чорного моря в наметовому містечку «Батилиман» та базі відпочинку «Медик» (Одеська обл.).

Профкомом студентів, аспірантів і докторантів були проведені спортивні змагання за Кубок студентського профкому, надавалася допомога у проведенні інших спортивних заходів.

У 2005 р. адміністрацією університету спільно з профкомом студентів було створено Центр з працевлаштування студентів і випускників університету. За час його роботи було працевлаштовано 66 студентів.

Окремим напрямом роботи профкому є формування студентських будівельних загонів. Улітку 2006 р. було створено будзагін чисельністю 60 студентів. Заробітна платня за два місяці роботи склала 1500 грн.

Необхідно виділити такий важливий для студентів напрям діяльності профкому, як організацію пільгового проїзду. Профком студентів, аспірантів і докторантів спільно з адміністрацією університету забезпечував всіх бажаючих університету пільговими проїзними квитками.

XIV

ГОСПОДАРЧІ РОБОТИ

Господарчими та інженерними службами університету виконано значний обсяг робіт, пов'язаних із забезпеченням життєдіяльності університету, підтриманням у належному стані та подальшим розвитком матеріально-технічної бази навчально-виховного процесу.

Постійна увага приділялася вдосконаленню господарчої діяльності, капітальному та поточному ремонту, підтриманню в належному технічному стані всіх 43 об'єктів університету – навчальних корпусів, гуртожитків, науково-дослідних лабораторій, спортивних споруд, баз навчальної практики і особливо новому (північному) навчальному корпусі. Передана будівля навчального корпусу (пл. Свободи, 6) потребує термінового капітального ремонту покрівлі, ливневої каналізації, внутрішніх фасадів, ліфтового господарства та обладнання загальним обсягом робіт на декілька мільйонів гривень.

Господарчі та інженерні служби університету ведуть першочергові роботи з капітального ремонту покрівлі будівлі Північного корпусу, поточний ремонт аудиторій, приміщень кафедр, деканатів, коридорів, місць загального користування, інженерних мереж, роботи з благоустрою прилеглої території та телефонізацію приміщень.

Зокрема, було здійснено такі заходи:

- капітальний ремонт м'якої покрівлі правої сторони (корп.1) та внутрішньої ливневої каналізації;
- замінено аварійні скляні вітражі на сходах правої сторони;
- розпочато капітальний ремонт приміщень коридорів та санвузлів 4-го поверху, 3-го поверху та 5-го поверху;
- розпочато капітальний ремонт покрівель лівої сторони (корпус 2) та аварійних ділянок фасадів будівлі.

Протягом 2005/2006 навчального року виконувалися роботи з ліквідації аварійного стану головного навчального корпусу університету, зміцнення навчальної бази, покращання енергопостачання, ремонту інженерних мереж тощо. На виконання цих заходів витрачено кошти в обсязі 259,0 тис. грн., з яких 157,0 тис. грн. – бюджетні кошти, 102,0 тис. грн. – позабюджетні кошти університету.

Усього з початку робіт (1996 р.) на капітальний ремонт, реконструкцію й обстеження несучих конструкцій головного навчального корпусу витрачено 16,8 млн. грн., з яких 11,5 млн. грн. – бюджетне фінансування, 5,3 млн. грн. – позабюджетні кошти університету, профінансовано 59 % необхідного обсягу, який висновком «Укрдержінвестекспертизи» визначений у розмірі 28,6 млн. грн.

Протягом навчального року виконано такі роботи в головному навчальному корпусі:

- закінчено роботи з реконструкції актової зали;
- виконано капітальний ремонт приміщень 5-го та 4-го поверхів в 13, 14 корпусах (хімічний факультет);
- виконано капітальний ремонт 7-го поверху 12-го корпусу;
- закінчено ремонт приміщень, коридорів, сходів у ЦНБ;
- розпочато капітальний ремонт приміщень 4 поверху 12 корпусу (Центр міжнародної освіти);
- розпочато капітальний ремонт покрівель корпусів 4, 5, фасадів хімічного двору.

Ремонтно-будівельною дільницею університету виконано роботи на 650,0 тис. грн., а саме:

- капітально відремонтовано 109 аудиторій;
- виконано поточний ремонт у спортивно-оздоровчому таборі «Фігуровка»;
- музеї природи;
- відремонтовано приміщення бухгалтерії, профкому студентів;
- відремонтовано актову залу (пл.Свободи, 6).

Виконувались заходи з забезпечення техніки безпеки та охорони праці, передбачені колективною угодою між адміністрацією та трудовим колективом. Особлива увага приділялася покращанню стану протипожежної безпеки на об'єктах університету. Проведено пооб'єктовий огляд приміщень і прилеглої території структурних підрозділів.

Виконано значний обсяг робіт на об'єктах, розташованих за межами головного корпусу. У цілому ці роботи склали 2,47 млн. грн., з яких 600,0 тис. грн. – бюджетні кошти, 1,87 млн. грн. – позабюджетні кошти університету, зокрема:

- закінчено ремонт ванного відділення санаторія-профілакторія університету;
- відбудовано санвузол НДІ астрономії;
- виконано реконструкцію покрівлі Чугуївської спотережної станції НДІ астрономії (с. Граково), капітальний ремонт покрівлі навчального корпусу ФТФ та лабораторії плазмохімії (с. П'ятихатки);
- побудовано 27 нових кімнат з реконструкцією вітражів у гуртожитках № 9, 10;
- відбудовано 16 кімнат, 4 санвузли, 2 кухні, кімнати чергової та коменданта у гуртожитку № 7;
- закінчено капітальний ремонт місць загального користування у гуртожитках № 2, 4, 5.

Сантехнічною службою університету виконано значний обсяг робіт із капітального та поточного ремонту інженерних мереж на об'єктах університету:

- у повному обсязі виконано підготовку до опалювального сезону 2006/2007 навчального року;
- упорядковано облік реально спожитої теплової енергії та природного газу (споживання природного газу зменшилось на 27,6 тис. м³, або на 9% порівняно з минулим роком);

– відремонтовано близько 955,0 м трубопроводів теплопостачання та водопостачання головного навчального корпусу, віварію, гуртожитків студмістечка, спортивно-оздоровчого табору «Фігуровка»;

– виконано заміну 144 секцій радіаторів опалення, більше 236 одиниць сантехнічної арматури.

Електрослужбою університету відремонтовано освітлення, інше електроустаткування в аудиторіях та в більшості коридорів корпусів університету. Замінено 390 освітлювальних приладів з лампами розжарювання на люмінесцентні, що дає значну економію електроенергії та поліпшує умови навчання та праці. Відповідно до вимог «Правил безпечної експлуатації» підключено 130 комп'ютерів та іншої оргтехніки. Замінено та встановлено більше 900 нових розеток, вимикачів, щитків освітлення, замінено понад 7 000 електричних ламп. Витрати на придбання електроматеріалів становили 111,4 тис. грн.

Господарчим відділом виконано значний обсяг робіт з підтримання належної санітарно-екологічної безпеки, зокрема:

- зібрано та вивезено сміття 320,0 м³;
- відновлено газонів 1280,0 м²;
- відремонтовано меблів понад 5 000 одиниць;
- вимито вікон 3 720 шт.;
- пофарбовано парт 888 шт.;
- пофарбовано панелей 11 670,0 м²;
- вивезено снігу 350,0 м³.

Служба головного механіка забезпечила надійну, безпечну експлуатацію ліфтового господарства, витративши 105,1 тис. грн.

==== XV =====
РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО
ВИЗНАЧЕННЯ РЕЙТИНГУ КАФЕДР
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ
У 2005/2006 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ
=====

Положення про рейтинг кафедр
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Затверджено
наказом ректора Харківського
національного університету
імені В. Н. Каразіна
від «29» травня 2006 р.
№ 0501-1/077

1. Кафедра є базовим структурним підрозділом університету. Навчальний і науковий потенціали кафедр, результати їх діяльності визначають потенціал університету в цілому. З метою виявлення і заохочення кафедр, що зробили найбільший внесок у підвищення якості підготовки фахівців, розвиток наукових досліджень, впровадження науково-методичних інновацій та для поширення передового досвіду щорічно проводиться порівняльна оцінка ефективності діяльності (визначення рейтингу) кафедр за підсумками навчального року.

2. Рейтинг кафедр визначається окремо для випускаючих і не випускаючих кафедр в групах кафедр природничо-математичного та соціально-гуманітарного профілів.

3. Абсолютний рейтинг кафедри розраховується за величиною суми балів (Б), що враховує кваліфікаційні показники співробітників (B_k) та результати наукової і навчально-методичної роботи кафедри (B_p), віднесеної до сумарної кількості штатних одиниць науково-педагогічних і наукових працівників (за бюджетом та спецрахунком) (Ш):

$$B = (B_k + B_p) / Ш.$$

4. Відомості для розрахунку рейтингу кафедр, завірені підписами завідувачів кафедр і деканів факультетів, подаються за встановленою формою в електронному та роздрукованому вигляді до Науково-методич-

ного центру університету до 20 червня; Науково-методичний центр здійснює вибірккову перевірку достовірності представлених даних. Розрахунок рейтингу кафедр виконує Центр комп'ютерних технологій університету до 1 серпня. Рейтинги кафедр оприлюднюються в інформаційно-аналітичних матеріалах за підсумками навчального року.

5. Показники до розрахунку рейтингу кафедр та форма для заповнення може бути завантажена з веб-сайту університету.

Показник	Одиниця обліку	Балів за одиницю
2	3	4
1. Кваліфікаційні показники		
1.1. Учені ступені, звання (з урахуванням частин ставок, зайнятих працівниками): – докторів наук, професорів ^I – кандидатів наук, доцентів ^{II}	кількість ставок кількість ставок	кількість×10 кількість×3
1.2. Суспільне визнання кваліфікації (з урахуванням частин ставок, зайнятих працівниками): – членство в НАНУ, державних галузевих академіях – державні нагороди, звання “Заслужений діяч науки і техніки”, “Заслужений працівник освіти” та еквівалентні – державні премії – відомчі відзнаки і нагороди – членство в АН вищої школи та інших недержавних фахових академіях – почесне звання в зарубіжному ВНЗ – почесне звання у вітчизняному ВНЗ – робота в редакційній колегії міжнародного журналу – робота в редакційній колегії вітчизняного журналу, збірника – робота в Експертній раді ВАК – робота в Експертній раді МОН	кількість ставок кількість ставок кількість ставок кількість ставок кількість ставок кількість ставок кількість ставок кількість ставок кількість ставок кількість ставок кількість ставок	кількість×15 кількість×10 кількість×15 кількість×3 кількість×3 кількість×3 кількість×3 кількість×2 кількість×2 кількість×1 кількість×1 кількість×1
1.3. Підвищення кваліфікації протягом навчального року – стажування в далекому зарубіжжі – стажування поза університетом – стажування в університеті	кількість кількість кількість	кількість×1 кількість×0.75 кількість×0.5
1.4. Нагороди і премії протягом навчального року за досягнення в навчально-методичній і науковій роботі – державного і галузевого рівня – регіонального рівня – університетські	кількість кількість кількість	кількість×3 кількість×2 кількість×1

2	3	4
2. Навчальна і науково-методична робота		
2.1. Навчальна робота 2.1.1. Прочитано лекцій <ul style="list-style-type: none"> – європейськими мовами – українською мовою – російською мовою 2.1.2. Проведено лабораторних, практичних, семінарських занять, практик тощо	год. год. год. год.	0.02×год. 0.01×год. 0.005×год. 0.005×год.
2.2. Робота кураторів ^{III}		0-5
2.3. Науково-методична робота		
2.3.1. Видання навчальної літератури, словників, методичних видань тощо $\text{Бал} = X \times \frac{\text{кількість співавторів з кафедри}}{\text{загальна кількість співавторів}} \times \text{кількість статей}$		
<ul style="list-style-type: none"> – підручник для вищої школи із грифом МОН (X = 8) – навчальний посібник для вищої школи із грифом МОН (X = 3) – навчальний посібник для вищої школи, рекомендований Ученою радою університету (X = 2) – методичне видання для вищої школи, рекомендоване НМР університету (X = 1) – підручник, навчальний посібник для середньої школи (X = 2) – інтерактивний підручник, навчальний посібник для вищої школи (X = 4) 	кількість кількість кількість кількість кількість кількість	
2.3.2. Підготовка комплекту матеріалів для контролю успішності за змістовим модулем	кількість	кількість×0.5
2.3.3. Підготовка електронного варіанту тексту лекцій (із розміщенням у внутрішньо-університетській мережі)	кількість	кількість×1
3. Наукова діяльність, міжнародні зв'язки		
3.1. Виконання НДР <ul style="list-style-type: none"> – за грантом, замовленням, договором із фінансуванням, додатковим до базового, обсягом понад 100 тис. грн. на рік – за грантом, замовленням, договором із фінансуванням, додатковим до базового, обсягом 25-100 тис грн. на рік – за грантом, замовленням, договором із фінансуванням, додатковим до базового, обсягом менше 25 тис. грн. на рік – базова НДР 	кількість кількість кількість кількість	кількість×10 кількість×7 кількість×5 кількість×3

2	3	4
3.2. Публікація монографій $\text{Бал} = X \times \frac{\text{кількість співавторів з кафедри}}{\text{кількість авторів з ХНУ}} \times \text{кількість}$		X=5 (за кордоном X=12)
3.3. Публікація наукових статей, винахідницька діяльність ^{IV} – у журналах з імпаکت-фактором більше 1, – збірниках наукових праць видавництва далекого зарубіжжя – у виданнях, що мають імпаکت-фактор менше 1 – у виданнях, що не мають імпаکت-фактору – одержано патентів	кількість кількість кількість кількість кількість	кількість×1.5 кількість×1 кількість×1 кількість×0.25 кількість×1
3.4. Організація наукових та методичних конференцій, виставок, олімпіад, експедицій тощо – міжнародний, загальноукраїнський заходи, організовані кафедрою і проведені на базі університету – участь в організації міжнародного заходу в якості члена оргкомітету – захід, організований кафедрою і проведений в університеті (експедиція, олімпіада, студентська конференція тощо)	кількість кількість кількість	кількість×3 кількість×0.5 кількість×1
3.5. Підготовка кадрів – закінчення докторантури із захистом дисертації – закінчення аспірантури із захистом дисертації – захист докторської дисертації співробітником, докторантом кафедри – захист кандидатської дисертації співробітником, аспірантом, здобувачем кафедри	кількість кількість кількість кількість	кількість×15 кількість×7 кількість×10 кількість×4
3.6. Сприяння науковій роботі студентів – нагороди і премії на всеукраїнських олімпіадах, конференціях, конкурсах під егідою МОН – науковий студентський гурток, семінар на кафедрі	кількість ТАК/НІ	кількість×2 2/0

^I для осіб віком до 45 років показник враховується з коефіцієнтом 1.5

^{II} для осіб віком до 35 років показник враховується з коефіцієнтом 1.5

^{III} встановлюється деканом факультету

^{IV} для студентських робіт та у співавторстві зі студентами коефіцієнт 1.5

Результати експериментального визначення рейтингу кафедр природничого профілю

Кафедра	Завідувач кафедри	Бали/кількість штатних одиниць			Сумарний показник
		Кваліфікаційні показники	Навчальна, методична, виховна робота	Наукова робота міжнародне співробітництво	
1	2	3	4	5	6
Географічного моніторингу і охорони природи	Черваньов І.Г.	8,91	5,33	16,52	30,76
Теоретичної фізики	Єрмолаєв О.М.	6,89	4,34	18,38	29,60
Фізичної географії та картографії	Левицький І.Ю.	11,20	11,33	3,82	26,34
Педіатрії акушерства та гінекології	Коренєв М.М.	11,29	7,05	6,37	24,70
Астрономії	Грецький А.М.	10,83	5,00	8,11	23,94
Теоретичної радіофізики	Колчигін М.М.	10,72	2,08	10,14	22,94
Соціально-економічної географії і регіонаознавства	Кузін О.К.	7,32	8,03	7,42	22,77
Органічної хімії	Орлов В.Д.	12,26	4,34	6,15	22,75
Геоекології та конструктивної географії	Некос В.Ю.	10,71	6,28	4,94	21,93
Математичної фізики та обчислювальної математики	Чуєшов І.Д.	10,04	3,24	7,93	21,21
Зоології та екології тварин	Утевський С.Ю.	6,15	5,26	9,51	20,92
Хірургічних хвороб	Хворостов Є.Д.	7,60	6,37	5,94	19,92
Мінералогії та корисних копалин	Фик І.М.	9,75	3,80	6,16	19,70
Теоретичної ядерної фізики	Бережной Ю.А.	7,75	4,07	7,14	18,96
Внутрішніх хвороб	Яблчанський М.І.	7,88	5,82	4,96	18,66
Фізичних технологій	Фареник В.І.	6,33	1,66	9,07	17,06
Геометрії	Борисенко А.О.	9,94	3,74	3,33	17,02
Ботаніки	Догадіна Т.В.	5,11	8,25	3,49	16,84
Фізіології та біохімії рослин	Жмурко В.В.	2,83	1,99	11,58	16,41
Диференціальних рівнянь та керування	Коробов В.І.	9,01	2,50	4,54	16,05
Фізіології людини та	Бондаренко В.А.	6,13	4,03	4,70	14,86

1	2	3	4	5	6
Диференціальних рівнянь та керування	Коробов В.І.	9,01	2,50	4,54	16,05
Фізіології людини та тварин	Бондаренко В.А.	6,13	4,03	4,70	14,86
Фізичної хімії	Мчедлов-Петросян М.О.	6,95	4,97	2,76	14,69
Гідрогеології	Немець К.А.	5,08	5,58	3,94	14,60
Загальної та клінічної патології	Проценко О.С.	2,57	6,46	5,43	14,45
Хімічного матеріалознавства	Холін Ю.В.	5,25	3,31	5,11	13,66
Фізики твердого тіла	Зиман З.З.	6,53	2,69	3,90	13,12
Генетики і цитології	Воробйова Л.І.	5,78	1,49	5,46	12,74
Фізики НВЧ	Звягінцев А.О.	8,02	1,50	2,71	12,23
Загальної та клінічної імунології і алергології	Попов М.М.	3,83	4,50	3,83	12,15
Мікології та фітоімунології	Глущенко В.І.	5,13	2,21	4,65	12,00
Біологічної та медичної фізики	Товстяк В.В.	4,02	1,19	6,48	11,70
Теоретичної хімії	Жолновач А.М.	4,01	3,02	4,65	11,68
Напівпровідникової та вакуумної електроніки	Прохоров Е.Д.	7,26	2,67	1,72	11,65
Фізики плазми	Муратов В.І.	4,31	1,62	5,69	11,63
Фізичної оптики	Агеєв Л.О.	4,60	3,51	3,43	11,54
Загальної фізики	Андерс О.Г.	4,59	3,11	3,69	11,39
Експериментальної фізики	Лебедев В.П.	6,01	2,93	2,37	11,31
Комп'ютерних технологій та математичного моделювання в медицині	Мартиненко О.В.	3,94	6,25	1,08	11,27
Теорії функцій та функціонального аналізу	Фаворов С.Ю.	6,37	2,26	2,53	11,16
Космічної радіофізики	Тирнов О.Ф.	5,95	0,84	4,30	11,09
Теоретичної та прикладної інформатики	Жолткевич Г.М.	4,18	4,92	1,94	11,05
Неорганічної хімії	В'юник І.М.	3,81	4,02	3,04	10,88
Матеріалів реакторобудування	Азаренков М.О.	6,95	1,63	1,92	10,50
Загальної та прикладної фізики	Лапшин В.І.	4,45	2,78	3,12	10,36
Хімічної метрології	Логінова Л.П.	2,53	1,92	5,79	10,23

1	2	3	4	5	6
Експериментальної ядерної фізики	Залобовський І.І.	5,90	0,48	2,71	9,09
Теоретичної механіки	Пославський С.О.	3,00	1,30	4,74	9,05
Біохімії	Перський Є.Є.	3,77	0,92	3,06	7,74
Фізики низьких температур	Оболєнський М.О.	2,98	1,33	3,28	7,59
Квантової радіофізики	Свіч В.А.	3,74	0,73	1,81	6,28
Математичного моделювання та математичного забезпечення ЕОМ	Руткас А.Г.	2,39	2,23	1,65	6,26
Прикладної електродинаміки	Горобець М.М.	3,85	0,82	1,54	6,22
Цивільної оборони, медицини катастроф та основ медичних знань	Савченко В.М.	3,61	1,35	0,74	5,70
Вищої математики та інформатики	Золотарьов В.О.	3,39	0,68	1,41	5,48
Геології	Тхоржевський Е.С.	2,35	2,01	0,68	5,04
Вищої математики	Дюкарев Ю.М.	ДАНІ КАФЕДРОЮ НЕ ПРЕДСТАВЛЕНІ			
Математичного аналізу	Гордєвський В.Д.	ДАНІ КАФЕДРОЮ НЕ ПРЕДСТАВЛЕНІ			
Фізики кристалів	Кібець В.І.	ДАНІ КАФЕДРОЮ НЕ ПРЕДСТАВЛЕНІ			

Результати експериментального визначення рейтингу кафедр гуманітарного профілю

Кафедра	Завідувач кафедри	Бали/кількість штатних одиниць			Сумарний показник
		Кваліфікаційні показники	Навчальна, методична, виховна робота	Наукова робота і міжнародне співробітництво	
1	2	3	4	5	6
Історіографії, джерелознавства та археології	Посохов С.І.	14,23	2,51	18,00	34,74
Історії України	Калініченко В.В.	15,28	3,63	13,79	32,70
Політичної соціології	Куценко О.Д.	9,65	6,44	14,76	30,85
Теоретичної і практичної філософії	Мамалуй О.О.	10,04	12,53	4,75	27,32

1	2	3	4	5	6
Соціології	Сокурянська Л.Г.	3,38	15,52	8,28	27,18
Державно-правових дисциплін	Кагановська Т.Є.	9,42	14,93	2,00	26,35
Валеології	Гончаренко М.С.	7,30	8,97	7,20	23,46
Теорії культури і філософії науки	Цехмістро І.З.	9,06	4,74	8,84	22,64
Маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності	Семеняк І.В.	8,49	8,95	5,00	22,44
Прикладної соціології	Бакіров В.С.	13,21	3,71	4,27	21,19
Економічної теорії	Воробйов Є.М.	12,83	3,20	4,33	20,37
Історії Росії	Духопельников В.М.	11,11	3,94	5,05	20,10
Прикладної психології	Лактіонов О.М.	6,44	9,22	2,97	18,63
Історії стародавнього світу та середніх віків	Кадєєв В.І.	11,13	3,20	4,12	18,45
Англійської філології	Мащенко С.Г.	7,31	6,53	4,22	18,05
Загальної психології	Іванова О.Ф.	6,33	10,34	1,19	17,87
Історії зарубіжної літератури і класичної філології	Міхільов О.Д.	4,42	8,87	3,21	16,51
Історії української літератури	Безхутрий Ю.М.	6,35	3,34	6,07	15,76
Історії російської літератури	Московкіна І.І.	6,41	4,27	5,03	15,72
Нової та новітньої історії	Чижов О.П.	8,06	3,42	3,79	15,27
Німецької філології	Кривенко В.П.	2,79	9,96	2,33	15,07
Журналістики	Михайлин І.Л.	4,00	7,21	3,56	14,77
Міжнародної економіки	Чернецький Ю.О.	8,81	3,54	2,27	14,62
Економічної теорії і економічних методів управління	Гриценко А.А.	8,68	2,17	2,93	13,77
Економіки та менеджменту	Бабич В.П.	1,33	5,64	6,61	13,57
Політології	Сазонов М.І.	6,91	2,57	3,82	13,30
Російської мови	Педченко Л.В.	3,94	5,74	3,61	13,30
Української мови	Калашник В.С.	6,76	2,78	3,40	12,94
Методів соціологічних досліджень	Кізілов О.І.	1,40	8,42	2,95	12,77
Кримінально-правових дисциплін	Трубников В.М.	6,27	1,99	3,73	11,99
Економічної кібернетики та прикладної економіки	Михайленко В.Г.	3,30	5,51	2,95	11,75
Соціології управління та соціальної роботи	Ніколаєвський В.М.	3,61	3,10	4,71	11,42

1	2	3	4	5	6
Перекладу та англійської мови	Черноватий Л.М.	2,61	6,94	1,64	11,20
Німецької та французької мов	Пасинок В.Г.	2,69	7,39	1,00	11,08
Українознавства	Кравченко В.В.	3,68	4,89	2,44	11,01
Статистики обліку та аудиту	Соболев В.М.	4,72	6,24	0,00	10,97
Правосуддя	Руденко М.В.	8,18	1,96	0,20	10,34
Фінансів та кредиту	Глущенко В.В.	2,75	4,36	2,74	9,86
Загального та прикладного мовознавства	Кравчук І.С.	2,16	4,42	2,43	9,01
Педагогіки	Нечепоренко Л.С.	3,41	2,59	3,01	9,01
Ділової іноземної мови та перекладу	Шевченко І.С.	1,51	4,80	0,92	7,22
Туристичного бізнесу	Александров В.В.	5,23	1,32	0,45	7,00
Міжнародних економічних відносин	Голіков А.П.	5,36	0,84	0,64	6,84
Французької філології	Давидов О.І.	1,15	3,99	0,70	5,85
Фізичного виховання та спорту	Темченко В.О.	0,49	4,32	0,99	5,80
Цивільно-правових дисциплін	Венедіктова І.В.	1,09	2,69	1,82	5,60
Англійської мови	Ужик В.О.	0,45	1,37	0,87	2,69

ПІДСУМКИ

Протягом 2005/2006 навчального року колектив університету працював над розв'язанням завдань, сформульованих у Стратегії розвитку до 2010 р., приділяючи головну увагу розвитку форм і напрямів класичної університетської освіти, підвищенню її якості, зміцненню кадрового потенціалу університету, вдосконаленню і демократизації системи управління. Забезпечено високу результативність наукових досліджень, розширено міжнародне співробітництво, укріплено матеріальну базу навчально-виховного процесу і наукової роботи. Забезпечено стабільний фінансовий стан університету. Виконано великий об'єм ремонтних робіт на об'єктах університету. Успішно працювала Центральна наукова бібліотека. Активною була культурно-просвітницька діяльність. Ефективно здійснювалася довузівська і профорієнтаційна підготовка абітурієнтів, організовано проведені вступні екзамени. Зростає авторитет університету, про що свідчать присудження в 2005 році трьох Державних премій України в галузі науки і техніки науковцям університету, залучення експертів університету до розробки програм інноваційного розвитку країни і регіону, активна участь університету в діяльності Консорціуму з розвитку університетської автономії та підготовці відповідних документів. Можна стверджувати, що 2005/2006 навчальний рік став для університету роком подальшого впевненого поступу.

Разом з тим, залишаються нагальні проблеми, без розв'язання яких неможливий успішний розвиток університету. В 2006/2007 навчальному році діяльність адміністрації, всього колективу університету має сконцентруватися на вирішенні пріоритетних питань:

- імплементації принципів ефективного і демократичного управління на всіх рівнях університету, сприянні студентському самоврядуванню;
- становленні та юридичному закріпленні, зокрема, в оновленому Статуті, реальної автономії університету;
- створенні нормативних та організаційних основ для розвитку в університеті інноваційної діяльності;
- забезпеченні високої якості класичної університетської освіти, її адаптації до вимог функціонування університету у відкритому загальноєвропейському освітньо-науковому просторі, активізації міжнародного співробітництва в академічній сфері, підвищенні авторитету університету на регіональному, державному і міжнародному рівнях;
- укріпленні кадрового потенціалу, досягненні позначки – 200 докторів наук-штатних працівників університету, збереженні і розвитку наукових шкіл університету, всебічній допомозі талановитій студентській і науковій молоді;
- подальшому ефективному освоєнню північного корпусу, загальному зміцненні матеріальної бази навчально-виховного процесу і наукових досліджень.

══════ ДЛЯ НОТАТОК ══════

ДОВІДКОВЕ ВИДАННЯ

**Інформаційно-аналітичні
матеріали за підсумками
2005/2006 навчального року**

За загальною редакцією В. С. Бакірова

Відповідальний за випуск Ю. В. Холін

Редактор Т. О. Маркова
Коректор І. Ю. Агаркова, О. В. Плахоніна
Комп'ютерна верстка І. М. Дончик

Підписано до друку 22.08.2006 р. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк різнографічний.
Ум.дрк. арк. 6,97. Обл.-вид. арк. 7.5. Наклад 200 пр.

61077, Харків, майд. Свободи, 4
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Надруковано ФОП «Петрова І. В.»
61144, Харків – 144, вул. Гв. Широнінців 79^а, к. 137

Свідоцтво про державну реєстрацію ВОО № 948011 від 03.01.03